

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

Sisältö

I Säädökset, jotka on julkaistava

.....

II Säädökset, joita ei tarvitse julkaista

Komissio

2003/85/EY:

- ★ **Komission päätös, tehty 18 päivänä heinäkuuta 2001, valtiontuesta C 35/00 (ex NN 81/98), jonka Saksa on myöntänyt Saalfelder Hebezeugbau GmbH:lle, Saksa (tiedoksiannettu numerolla K(2001) 2347) ⁽¹⁾** 1

2003/86/EY:

- ★ **Komission päätös, tehty 20 päivänä joulukuuta 2001, valtiontukiohjelmasta, jonka Espanja toteutti vuonna 1993 uusien yritysten hyväksi Biskajassa (Espanjassa) (tiedoksiannettu numerolla K(2001) 4478) ⁽¹⁾** 11

2003/87/EY:

- ★ **Komission päätös, tehty 13 päivänä marraskuuta 2002, valtiontuesta, joka on myönnetty kalastajille kalastuksen teknisten keskeytysten vuoksi Tyrrhenan- ja Joonianmerellä vuonna 2000 (tiedoksiannettu numerolla K(2002) 4362) ⁽¹⁾** 32

2003/88/EY:

- ★ **Komission päätös, tehty 13 päivänä marraskuuta 2002, valtiontuesta, joka on myönnetty kalastajille ja simpukanviljelijöille kasviliman aiheuttaman saastumisen sekä kalastuksen teknisen keskeyttämisten vuoksi Adrianmerellä vuonna 2000 (tiedoksiannettu numerolla K(2002) 4365) ⁽¹⁾** 38

2

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

FI

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyyppillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyyppillä ja merkitty tähdellä.

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 18 päivänä heinäkuuta 2001,

valtiontuesta C 35/00 (ex NN 81/98), jonka Saksa on myöntänyt Saalfelder Hebezeugbau GmbH:lle,
Saksa

(tiedoksiannettu numerolla K(2001) 2347)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2003/85/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

1 MENETTELY

(1) Saksa ilmoitti komissiolle 10 päivänä heinäkuuta 1998 päivätyllä ja samana päivänä saapuneeksi kirjatulla kirjeellä EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti rakenneuudistustoimenpiteistä Saalfelder Hebezeugbau GmbH:n (jäljempänä 'SHB') hyväksi. Koska osa tuesta oli jo maksettu yritykselle, toimenpiteet kirjattiin numerolla NN 81/98. Komissio kehotti 18 päivänä elokuuta 1998 päivätyllä kirjeellä Saksaa toimittamaan lisätietoja, jotka toimitettiin 21 päivänä syyskuuta 1998 päivätyllä ja 22 päivänä syyskuuta 1998 saapuneella kirjeellä ja 18 päivänä joulukuuta 1998 päivätyllä ja 4 päivänä tammikuuta 1999 saapuneella kirjeellä. Saksa ilmoitti komissiolle 13 päivänä heinäkuuta 1999 päivätyllä ja 19 päivänä heinäkuuta 1999 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä aikomuksestaan peruuttaa ilmoitus. Komissio ilmoitti Saksalle 27 päivänä elokuuta 1999 päivätyllä kirjeellä, että komissio ei hyväksynyt ilmoituksen peruut-

tamista. Saksa toimitti lisätietoja 20 päivänä syyskuuta 1999 päivätyllä ja 22 päivänä syyskuuta 1999 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä. Komissio esitti lisäkysymyksiä 8 päivänä marraskuuta 1999, joihin vastattiin 13 päivänä joulukuuta 1999 päivätyllä ja 20 päivänä joulukuuta saapuneeksi kirjatulla kirjeellä sekä 12 päivänä tammikuuta 2000 päivätyllä ja 14 päivänä tammikuuta 2000 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä.

(2) Komissio ilmoitti Saksalle 17 päivänä heinäkuuta 2000 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa tämän tuen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Samalla komissio teki tietojen antamista koskevan välipäätöksen.

(3) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ⁽²⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa tästä tuesta.

(4) Saksa reagoi menettelyn aloittamiseen ja tietojen antamista koskevaan välipäätökseen 26 päivänä syyskuuta 2000 päivätyllä ja 3 päivänä lokakuuta 2000 saapuneella kirjeellä. Saksa vastasi 28 päivänä joulukuuta 2000 esitettyihin lisäkysymyksiin 27 päivänä helmikuuta 2001 päivätyllä ja 3 päivänä maaliskuuta 2001 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä. Saksan viranomaisten kanssa järjestettiin kokous 7 päivänä maaliskuuta 2000. Täydentäviä tietoja pyydettiin 8 päivänä maaliskuuta 2001 päivätyllä kirjeellä ja niitä toimitettiin 22 päivänä maaliskuuta 2001 päivätyllä ja 23 päivänä maaliskuuta 2001 saapuneeksi kirjatulla ja 3 päivänä huhtikuuta 2001 päivätyllä ja 5 päivänä huhtikuuta 2001 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä.

⁽¹⁾ EYVL C 27, 27.1.2001, s. 44.⁽²⁾ EYVL C 27, 27.1.2001, s. 44.

- (5) Komissio ei ole saanut huomautuksia asianomaisilta.

(Saksan markkaa)

2 KUVAUS TUESTA

2.1 Tuensaaja

- (6) SHB:n toimialat ovat nosturitekniikka, joka muodostaa 68 prosenttia sen liikevaihdosta, sekä koneenrakennuksen, kuljetus-, varastointi- ja kuljetintekniikan komponentit. Näiden lisäksi se toimii myynnin jälkeisten palvelujen ja varaosien alalla.
- (7) Vuonna 1997 yrityksellä oli 135 työntekijää, ja sen liikevaihto oli 15 963 000 Saksan markkaa. Koska yli 25 prosenttia yrityksestä ei kuulu suurelle yritykselle, joka ei täytä pienten ja keskisuuren yrityksen (pk-yritys) määritelmää, kyseessä on pienten ja keskisuuren yritysten määritelmästä 3 päivänä huhtikuuta 1996 annetussa komission suosituksessa ⁽³⁾ tarkoitettu pk-yritys.
- (8) SHB:n kotipaikka on Saalfeldissä, Thüringenissä, joka on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukainen tukialue.

2.2 Taustatietoja

- (9) DDR:n aikana SHB kuului valtionyritykseen Takraf. Vuonna 1993 SHB yksityistettiin avoimen, läpinäkyvän ja rajoittavia ehtoja sisältämättömän tarjouskilpailun jälkeen Gresse-yhtymälle, joka muodostuu Gresse GmbH Kranbau Wittenbergistä ja Barlebener Kranbau GmbH:sta (BAKRA), ja kolmelle yksityiselle sijoittajalle. Myyntihinta oli [...] (*) Saksan markkaa.
- (10) Ennen rakenneuudistusta SHB sai vuosina 1992–1997 julkisia varoja yhteensä 4 723 784 Saksan markkaa seuraavasti:

(Saksan markkaa)		
N:o	Toimenpide	Määrä
1	Investointien verohelpotukset	211 612
2	Tuki tutkimukseen ja kehitykseen	459 630
3	Tuki työntekijöiden integrointiin	81 402
4	Lyhennettyyn työaikaan liittyvä avustus	792 503
5	Investointiavustukset	1 265 016
6	Laina jälleenrakennusohjelmasta (ERP-Aufbauprogramm)	1 000 000
7	Laina keskisuuren yritysten tukiohjelmasta (KfW-Mittelstandprogramm)	500 000

⁽³⁾ EYVL L 107, 30.4.1996, s. 4.

(*) Liikesalaisuus.

N:o	Toimenpide	Määrä
8	Palkkakustannusavustukset	240 304
9	Innovaatioavustus	120 430
10	Mainonta	48 837
11	Messu- ja myynninedistämistuki	4 050
	Yhteensä	4 723 784

- (11) *Toimenpide 1:* Vuosina 1992–1997 tuettiin investointeja vuosien 1991–1992 Investointitukilain ⁽⁴⁾ ja samannimisen, vuosia 1993–1996 ⁽⁵⁾ koskevan lain nojalla. Kyseisiin lakeihin perustuvat toimenpiteet ovat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisia investointitukia, ja komissio hyväksyi ne perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla. Investointituet kuuluvat sovellettavien tukisäännösten piiriin, ja ne katsotaan näin ollen voimassa oleviksi tuiksi.

- (12) *Toimenpide 2:* Yritys sai vuosina 1992–1997 uusien osavaltioiden pk-yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan tukemiseksi hyväksytystä tukiohjelmasta ⁽⁶⁾ 459 630 Saksan markkaa avustusta. Avustukset kuuluvat tukiohjelman soveltamisalaan ja ovat siten voimassa olevaa tukea.

- (13) *Toimenpide 3:* Vuonna 1992 ja vuosina 1994–1997 myönnettiin sosiaaliturvalain 217 pykälän (Sozialgesetzbuch Drittes Buch (SGB III)) nojalla 81 402 Saksan markkaa vanhempien työnhakijoiden palkkaamiseen. Kyseessä on yleinen toimenpide eikä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtioneuvosto.

- (14) *Toimenpide 4:* Vuosina 1993, 1995 ja 1996 myönnettiin työvoimatukilain (Arbeitsförderungsgesetz) nojalla 792 503 Saksan markkaa avustusta lyhennettyä työaikaan varten. Korvaukset maksettiin suoraan yksittäisille työntekijöille, eikä niistä näin ollen koidu etua yritykselle. Näin ollen kyseinen toimenpide ei kuulu EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

- (15) *Toimenpide 5:* Vuosina 1994–1997 myönnettiin komission hyväksymän aluetukiohjelman, Saksan alueellisia

⁽⁴⁾ Investointitukilaki (Investitionszulagengesetz) 1991–1992, (C 59/91, SG (92) D/8068, 18.6.1992).

⁽⁵⁾ Investointitukilaki (Investitionszulagengesetz) 1993–1996, (N 561/92, SG (92) D/16623, 24.11.1992).

⁽⁶⁾ Henkilöstökulujen tukeminen Itä-Saksassa, pienten ja keskisuuren yritysten tutkimus- ja kehityspotentiaalain tukeminen uusissa osavaltioissa (Personalförderung Ost "Zuschüsse zur Stützung des Forschungs- und Entwicklungspotentials in kleinen und mittleren Unternehmen im Beitrittsgebiet"), N 477/91, SG (91) D/22704, 25.11.1991.

elinkeinorakenteita edistävän tukiohjelman 23. puitesuunnitelman ⁽⁷⁾ nojalla 1 265 016 Saksan markkaa investointiavustusta. Komissio oli hyväksynyt kyseisen ohjelman alueellisena investointitukiohjelmalla EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla. Avustukset kuuluvat tukiohjelman soveltamisalaa ja ovat siten voimassa olevaa tukea.

- (16) *Toimenpide 6:* Yritys sai vuonna 1995 komission hyväksymän tukiohjelman, ERP-jälleenrakennusohjelman ⁽⁸⁾, nojalla 1 miljoonan Saksan markan lainan. Laina kuuluu kyseisen ohjelman soveltamisalaa ja on näin ollen voimassa olevaa tukea. Vuonna 1997 laina muutettiin yksityisen pankin myöntämäksi lainaksi.
- (17) *Toimenpide 7:* Lisäksi yritys sai vuonna 1995 komission hyväksymän tukiohjelman eli keskisuurten yritysten tukiohjelman (KfW-Mittelstandprogramm) ⁽⁹⁾ nojalla 500 000 Saksan markan lainan. Laina kuuluu kyseisen ohjelman soveltamisalaa ja on näin ollen voimassa olevaa tukea. Vuonna 1997 myös tämä laina muutettiin yksityisen pankin myöntämäksi lainaksi.
- (18) *Toimenpide 8:* Vuosina 1995–1997 yritys sai työvoimatuksilain (Arbeitsförderungsgesetz) 249 h pykälän nojalla 240 304 Saksan markkaa avustusta palkkakustannuksiin. Avustukset myönnettiin työllisyyden tukemiseen osana toimenpiteitä ympäristön laadun parantamiseksi. Komission päätöksen nojalla tällaiset toimenpiteet eivät ole EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea ⁽¹⁰⁾.
- (19) *Toimenpide 9:* Vuosina 1996–1997 yritys sai 120 430 Saksan markkaa innovaatiotoiminnan tukemiseen komission hyväksymän tukiohjelman nojalla ⁽¹¹⁾. Avustukset kuuluvat tukiohjelman soveltamisalaa ja ovat näin ollen voimassa olevaa tukea.
- (20) *Toimenpiteet 10 ja 11:* Yritys sai vuosina 1994–1997 48 837 Saksan markkaa avustusta mainontaan. Vuonna

1996 yritys sai 4 050 Saksan markkaa messuille osallistumista varten. Kyseiset toimenpiteet toteutettiin pienten ja keskisuurten yritysten valtiontukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa säädetyin vähämerkityksistä tukea koskevan säännön mukaisesti ⁽¹²⁾.

2.3 Rakennuudistus

- (21) Toukokuussa 1997 BAKRA, Gresse-yhtymän kokonaan omistama tytäryhtiö, meni konkurssiin. Tämä uhkasi koko Gresse-yhtymän taloudellista tilannetta. Myös SHB ajautui vaikeuksiin. Liikevaihto laski 19 278 502 Saksan markasta vuonna 1996 15 962 850 Saksan markkaan vuonna 1997. Vuonna 1996 SHB teki 2 103 000 Saksan markkaa voittoa, mutta vuonna 1997 tappiot olivat 1 486 595 Saksan markkaa. Yritys ajautui taloudellisiin vaikeuksiin, kun tavarantoimittajat sanoivat luottotoukkuksia irti, ostajien luottamus hävisi ja luottoja jätettiin.
- (22) Jotta toimintaa voitaisiin jatkaa, yritys oli irrotettava Gresse-yhtymästä. Tämän vuoksi SHB otti väliaikaisesti haltuunsa Gresse-yhtymän osuudet. Sopimus allekirjoitettiin huhtikuussa 1997, ja kauppahinta oli [...] Saksan markkaa.

2.3.1 Rakennuudistustoimenpiteet

- (23) Vuonna 1997 laadittiin rakennuudistussuunnitelma, johon sisältyi osakkeenomistajien vaihto ja yrityksen toiminnan rakennuudistus. Suunnitelmaa tarkistettiin vuonna 1998. Saksa toimitti kaksi rakennuudistussuunnitelmaa, toisen toukokuulta 1997 ja toisen maaliskuulta 1998.
- (24) Yrityksen rakennuudistus perustui yrityksen uuteen rakenteeseen ja tuotantolaitosten uudelleenjärjestelyyn. Useimmat toimenpiteet oli tarkoitus toteuttaa vuoden 1998 jälkipuoliskolla ja loput ennen vuoden 1999 puoliväliä.
- (25) Rakennuudistussuunnitelma sisälsi seuraavat rahoitustiedot:

(Saksan markkaa)

	1998	1999	2000
Liikevaihto	34 540 000	29 540 000	30 040 000
Materiaalikulut	15 854 050	15 682 700	15 345 900
Henkilöstökulut	8 727 000	8 877 000	9 027 000
Poistot	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Voitto	109 866	569 698	1 194 981

⁽⁷⁾ Saksan alueellisia elinkeinorakenteita edistävän tukiohjelman 23. puitesuunnitelma (23. Rahmenplan der Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur). Kyseiseen lakiin perustuvia toimenpiteitä pidetään EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisina alueellisina investointitukina, ja komissio oli hyväksynyt ne EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla (N 157/94, SG (94) D/11038, 1.8.1994).

⁽⁸⁾ N 563/C/94, SG(94) D/17293, 1.12.1994.

⁽⁹⁾ NN 24/96, SG(96) D/3475, 29.3.1996.

⁽¹⁰⁾ NN 117/92, SG(95) D/341, 13.1.1995.

⁽¹¹⁾ Innovaatiotoiminnan tukeminen (Förderung der Entwicklung neuer Produkte und Verfahren in kleinen und mittleren Unternehmen in den neuen Bundesländern), N 534/91, SG (92) D/3225, 4.3.1992.

⁽¹²⁾ EYVL C 213, 19.8.1992, s. 2. Ks. komission tiedonanto vähämerkityksestä tuesta, EYVL C 68, 6.3.1996, s. 9).

- (26) Yrityksen kannattavuuden palauttamiseksi liikevaihtoa oli tulevina vuosina tarkoitus nostaa ja kustannuksia leikata samanaikaisesti. Komponentit ja myynninjalkeiset palvelut olivat tuotannon kasvun kannalta lupaavimmat alueet. Kustannusten odotettiin laskevan yrityksen sisäisten uudelleenjärjestelyjen myötä.
- (27) Tarkoitus oli luoda komponenteille jakeluverkosto ja kehittää palveluja varten uudet markkinointiperiaatteet, jotta voitaisiin hyödyntää kyseisten alojen hyväksi oletetut markkinanäkymät. Tämän lisäksi SHB aikoi lisätä tuottavuuttaan moninaisten yritysten sisäisten toimenpiteiden avulla. Yrityksen uuden rakenteen oli tarkoitus parantaa seurattavuutta. Ostotoiminnan rakenneuudistuksen kautta oli tarkoitus vahvistaa yrityksen asemaa, jotta saataisiin alennuksia ja edullisia maksuehtoja. Yrityksen sisäisen laskentatoimen ja valvonnan uudelleenjärjestelyn oli tarkoitus parantaa suunnitteluvarmuutta.
- (28) Yrityksen rakenneuudistuksen kustannusten arvioitiin olevan 3 827 000 Saksan markkaa plus 4 miljoonan Saksan markan avaali. Kustannukset jakautuivat seuraavasti:

(Saksan markkaa)

Rakenneuudistustoimenpiteet	Määrä
Osakkaiden vaihto	1 110 000
Investoinnit	
— rakennukset	860 000
— koneiden ja laitteiden uudelleenjärjestely	997 000
Vuoden 1997 tappioiden kattaminen / maksuvalmius	860 000
Yhteensä	3 827 000
Avaali	4 000 000
Yhteensä	7 827 000

- (29) Omistajuussuhteiden vahvistamiseksi kaksi uutta sijoittajaa osti kahdelta entiseltä osakkaalta yrityksen osakkeita 585 000 Saksan markalla management-buy-outin kautta. Kolmas sijoittaja, jolla jo oli yrityksen osakkeita, osti SHB:n hallussa olevat osakkeet 525 000 Saksan markan hintaan. Osakkaiden vaihto toteutettiin heinä–elokuussa 1997. Vaihdon kustannukset olivat yhteensä 1 110 000 Saksan markkaa. Yritys kuuluu tällä hetkellä kolmelle luonnolliselle henkilölle, jotka ovat mukana johdossa ja joilla ei ole muiden yritysten osakkeita.
- (30) Lisäksi tarvittiin 860 000 Saksan markkaa, joilla rahoitettiin osa uuden toimistorakennuksen rakentamisesta. Rakennuksen kokonaiskustannukset olivat 1 810 000

Saksan markkaa. Uusi rakennus oli tarpeen, koska yrityksen oli jätettävä entinen rakennus Erfurtin läpi rakennettavan maantien vuoksi.

- (31) Tähän liittyen yritys sai Erfurtin kaupungilta 950 000 Saksan markkaa vanhasta rakennuksesta. Maksussa ei ollut kyse valtiontuesta, koska sillä korvattiin yritykselle aiheutuneet vahingot. Todisteena tästä Saksa toimitti riippumattoman konsulttitoimiston lausunnon, jossa vahvistettiin kyseinen asia ja todettiin korvauksen olleen markkinaehtojen mukainen. Kustannuksia, jotka katettiin kyseisellä 950 000 Saksan markan summalla, ei sisällytetty rakenneuudistussuunnitelmaan, koska kyseessä ei ollut rakenneuudistustoimenpide.
- (32) Rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyi lisäksi laitteiden ja koneiden nykyaikaistaminen, millä oli tarkoitus rationalisoida tuotantoa ja alentaa kustannuksia. Myös tietokoneohjelmat ja -laitteet oli tarkoitus uudistaa. Kyseisten investointien kustannukset arvioitiin 997 000 Saksan markaksi.

- (33) Vuonna 1997 syntyneiden tappioiden kattamiseen ja yrityksen maksuvalmiuden takaamiseen tarvittiin 860 000 Saksan markkaa.

- (34) Yrityksen maksukyvyyn turvaamiseksi yrityksen käyttöön annettiin 4 000 000 Saksan markan avaali.

2.3.2 Rahoitussitoumukset

- (35) Rakenneuudistustoimenpiteet oli tarkoitus rahoittaa seuraavista lähteistä:

(Saksan markkaa)

Rahoitustoimenpide	Määrä
Omat varat	216 000
Kaksi lainaa pääomatukiohjelmasta	228 000
Laina Itä-Saksan osakkuusrahastosta	900 000
Investointiavustukset (GA)	557 000
Kaksi lainaa vakautusrahastosta (netto)	1 926 000
Yhteensä	3 827 000
Avaali	4 000 000
— 80 %:n takuu avaalille	3 200 000
— takaamaton osa	800 000
Yhteensä	7 827 000

- (36) Omista varoista rahoitettiin 216 000 Saksan markkaa.
- (37) Pääomatukiohjelmasta myönnettiin kaksi lainaa, yhteismäärältään 228 000 Saksan markkaa. Jälleenrakentamisesta vastaava luottolaitos (Kreditanstalt für Wiederaufbau) myönsi 900 000 Saksan markan lainan Itä-Saksan osakkuusrahastosta (Beteiligungsfonds Ost).
- (38) Yritys sai Thüringenin osavaltiolta 557 000 Saksan markkaa investointiavustusta.
- (39) Yritys sai yksityiseltä pankilta 4 000 000 Saksan markan avaalin. Thüringer Aufbaubank antoi toukokuussa 1997 avaalille 80-prosenttisen täytetäkauksen.
- (40) Thüringer Aufbaubank myönsi Thüringerin vakautusrahastosta kaksi lainaa, jotka olivat 1 575 000 Saksan markkaa netto (1 615 000 Saksan markkaa brutto) ja 351 000 Saksan markkaa. Tämä tapahtui huhtikuussa 1998.
- (41) Saksa oli ilmoittanut molemmista vakautusrahaston lainoista kirjeitse 10 päivänä heinäkuuta 1998. Asiaa koskevassa tukiohjelmassa säädetään tukien ilmoittamisesta komissiolle erikseen, jos tukea saava yritys on jo saanut yli 1 miljoona euroa pelastus- ja rakenneuudistustukea. Molempien rakennerahastosta saatujen lainojen ilmoittaminen erikseen on perustelua, koska Thüringer Aufbaubankin täytetäkaus 4 000 000 Saksan markan avaalille myönnettiin yritykselle siinä vaiheessa, kun se oli jo vaikeuksissa.
- (42) Saksa kuitenkin perui ilmoituksensa 13 päivänä heinäkuuta 1999 päivätyllä kirjeellä. Kyseisessä yhteydessä väitettiin, että lokakuussa 1997 saatu täytetäkaus ei ollut rakenneuudistustukea, koska yritys ei kyseiseen aikaan ollut vaikeuksissa.
- (43) Saksa väitti, että SHB ajautui vaikeuksiin vasta vuoden 1997 lopussa / vuoden 1998 alussa. Täytetäkauksen myöntämisen aikaan SHB:llä ei ollut maksuvalmiusongelmia ja se kykeni hoitamaan maksuvelvoitteensa.
- (44) Komissio ei voi yhtyä tähän näkemykseen. Vuoden 1997 vuosikertomuksessa todetaan, että BAKRAn konkurssimenettely aloittaminen 4 päivänä maaliskuuta 1997 johti maksuvalmiusongelmiin sekä Gresse-yhtymässä että SHB:ssä. Vuosikertomuksen mukaan yritys oli taloudellisissa vaikeuksissa, koska tavarantoimittajat sanoivat luottavakuuksia irti, ostajien luottamus katosi ja luottoja jäädytettiin. Tämä mainitaan myös toukokuussa 1997 laaditussa ensimmäisessä rakenneuudistussuunnitelmassa. Komission arvion mukaan SHB:llä oli maksuvalmiusongelmia jo siinä vaiheessa, kun täytetäkaus myönnettiin, ja se oli katsottava vaikeuksissa olevaksi

yritykseksi. Tämän vuoksi molemmat vakautusrahastosta myönnetyt lainat on ilmoitettava erikseen.

2.4 Markkina-analyysi

- (45) SHB toimii nosturitekniikan sekä koneenrakennuksen, kuljetus-, varastointi- ja kuljetintekniikan komponenttien alalla. Lisäksi se tarjoaa kyseisillä aloilla myynnin jälkeisiä palveluja ja toimittaa varaosia. SHB toimii erikoisnostureiden alalla. Kyseiset markkinat ovat maailmanlaajuiset ja sisältävät siten myös jäsenvaltiot.
- (46) Yleisillä nosturimarkkinoilla vallitsee kova kilpailu. Saksan liittovaltion tilastokeskuksen mukaan liikevaihto Saksan nosto- ja kuljetinjärjestelmämarkkinoilla nousi vuoden 1998 20 500 miljoonasta Saksan markasta 21 900 miljoonaan Saksan markkaan vuonna 1999 eli noin 6,83 prosenttia. On aihetta olettaa, että alalla on ylikapasiteettia ⁽¹³⁾.
- (47) Erikoisnostureiden kapeasta markkinasektorista ei ole tarkkoja tietoja. Komission käytettävissä olevien tietojen perusteella ei ole aihetta olettaa, että kyseisillä markkinoilla olisi ylikapasiteettia.

3 MENETTELYN ALOITTAMINEN

- (48) Komissio aloitti muodollisen tutkintamenettelyn kahden lainan vuoksi, jotka Thüringer Aufbaubank oli myöntänyt Thüringerin vakautusrahastosta, joka on komission hyväksymä tukiohjelma vaikeuksissa oleville yrityksille. Jotta lainat vastaisivat ohjelmaa, jonka nojalla ne oletettavasti myönnettiin, niiden on täytettävä valtioneustusta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen ehdot (jäljempänä 'vuoden 1994 suuntaviivat') ⁽¹⁴⁾. Aloittaessaan menettelyn komissio epäili, täyttyivätkö kyseiset ehdot: yksityiskohtainen rakenneuudistussuunnitelma puuttui, mikään ei osoittanut, että rahoitusennusteet toteutuisivat, eikä sijoittajien osuutta voitu pitää merkittävänä.
- (49) Saksa väitti lisäksi, että useita toimenpiteitä oli toteutettu hyväksytyjen tukiohjelmien nojalla. Käytettävissään olevien tietojen perusteella komissio ei kuitenkaan voinut päätellä, vastasivatko pääomatukiohjelmasta myönnetyt 228 000 Saksan markan lainat ja Itä-Saksan osakkuusrahastosta myönnetyt 900 000 Saksan markan lainat

⁽¹³⁾ Ks. s. 57 "Statistisches Handbuch für den Maschinenbau", Ausgabe 1997, Verband Deutscher Maschinen- und Anlagenbau e.V.

⁽¹⁴⁾ EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

todella voimassa olevia ohjelmia, joiden nojalla ne ilmoitettiin myönnetyn. Kyseisten lainojen ehdoista ei ollut tietoja kuten ei myöskään ohjelmien tarkasta luonteesta. Komissio teki tietojen antamista koskevan välipäätöksen tarkistaakseen, vastasivatko lainat todella kyseisiä ohjelmia.

4 SAKSAN HUOMAUTUKSET

- (50) Vastauksessaan menettelyn aloittamiseen Saksa väitti, että ehto yrityksen elinkelpoisuuden palauttamisesta oli täytetty. Vaikka rakenneuudistussuunnitelmassa esitetty liikevaihtoennuste ei täysin toteutunutkaan, vuonna 1998 ja 1999 saavutettiin alun perin suunniteltua parempi tulos. Tämän lisäksi Saksa toimitti kattavan rakenneuudistussuunnitelman.
- (51) Saksa toisti käsityksensä, että sen mielestä yritys ei ollut vaikeuksissa lokakuussa 1997, jolloin avaalille myönnettiin 80 prosenttinen täytetäkaus. Tämän vuoksi Thüringerin vakautusrahastosta myönnettyjen lainojen ilmoittaminen ei ollut tarpeen.

5 ARVIOINTI TUESTA

5.1 EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tuet

- (52) SHB on saanut julkisista varoista taloudellista tukea, jollaista vaikeuksissa oleva yritys ei olisi saanut yksityiseltä sijoittajalta; näin yritys on saanut etua verrattuna kilpailijoihinsa. Koska merkitykselliset tuotemarkkinat ovat maailmanlaajuiset, tällainen tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kyseisissä taloudellisissa toimenpiteissä on näin ollen kyse EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta valtiontuesta, jonka soveltuvuus yhteismarkkinoille komission on selvitettävä.

5.2 Vastaavuus voimassa olevien tukiohjelmien kanssa

5.2.1 Lainat pääomatukiohjelmasta

- (53) Pääomatukiohjelmasta, joka on komission hyväksymä tukiohjelma⁽¹⁵⁾, myönnettiin kaksi lainaa, 160 000 Saksan markkaa ja 68 000 Saksan markkaa. Koska komissio ei ollut saanut tarpeeksi tietoja voidakseen päätellä, kuuluivatko kyseiset lainat todella mainittujen tukiohjelmien soveltamisalaan, se teki tietojen antamista koskevan välipäätöksen.

- (54) Ohjelma mahdollistaa lainat yksityishenkilöille liiketoiminnan aloittamiseksi tai vakiinnuttamiseksi. Kun kyseessä on vaikeuksissa oleva yritys, vuoden 1994⁽¹⁶⁾ suuntaviivoissa asetetut edellytykset on täytettävä.

- (55) Pääomatukiohjelman lainat myönnettiin vuonna 1998 kahdelle yksityishenkilölle, jotta nämä voisivat ostaa osakkeita osana management-buy-out -toimenpidettä. Koska yritys oli tuen myöntämishetkellä vaikeuksissa, edellä mainittujen suuntaviivojen edellytykset on täytettävä. Kuten jäljempänä käy ilmi, edellytykset myös täytettiin. Myös muut pääomatukiohjelmassa asetetut edellytykset täyttyivät. Näin ollen lainat kuuluvat sen tukiohjelman soveltamisalaan, jonka nojalla ne myönnettiin, ja niissä on kyse voimassa olevasta tuesta, joita ei tämän menettelyn yhteydessä tarvitse arvioida uudelleen. Ne otetaan kuitenkin huomioon arvioitaessa tuen oikeasuhteisuutta.

5.2.2 Lainat Itä-Saksan osakkuusrahastosta (Beteiligungsfonds Ost)

- (56) Jälleenrakennuksesta vastaava luottolaitos (Kreditanstalt für Wiederaufbau) myönsi komission hyväksymästä tukiohjelmasta⁽¹⁷⁾, Itä-Saksan osakkuusrahastosta, 900 000 Saksan markan lainan. Koska komissio ei ollut saanut tarpeeksi tietoja voidakseen päätellä, kuuluiko laina todella mainitun tukiohjelman soveltamisalaan, se teki tietojen antamista koskevan välipäätöksen.
- (57) Ohjelma mahdollistaa lainat uusissa osavaltioissa sijaitsevien yritysten oman pääoman vahvistamiseksi. Vaikeuksissa olevien yritysten tapauksessa on täytettävä vuoden 1994 suuntaviivoissa asetetut edellytykset.

- (58) Laina myönnettiin joulukuussa 1997 yhdelle yrityksen osakkeenomistajista. Lainasta käytettiin 315 000 Saksan markkaa osakkeiden hankintaan ja loput 585 000 Saksan markkaa käytettiin yrityksen pääoman lisäykseen.

- (59) Koska yritys oli tuen myöntämishetkellä vaikeuksissa, vuoden 1994 suuntaviivoissa asetetut edellytykset on täytettävä. Kuten jäljempänä käy ilmi, edellytykset myös täytettiin. Laina täyttää myös muut tukiohjelmassa asetetut ehdot. Näin ollen laina kuuluu sen tukiohjelman soveltamisalaan, jonka nojalla se myönnettiin. Kyse on

⁽¹⁵⁾ N 519/95, SG (95) D/11491, 14.9.1995.

⁽¹⁶⁾ Ks. alaviite 14.

⁽¹⁷⁾ N 646/A/95, SG (95) D/12827, 18.10.1995.

voimassa olevasta tuesta, jota ei tämän menettelyn yhteydessä tarvitse arvioida uudelleen. Se otetaan kuitenkin huomioon arvioitaessa tuen oikeasuhteisuutta.

5.2.3 Investointiavustukset

- (60) Yritys sai komission hyväksymän tukiohjelman, Saksan alueellisia elinkeinorakenteita edistävän tukiohjelman 26. puitesuunnitelman ⁽¹⁸⁾, nojalla 557 000 Saksan markkaa investointiavustusta. Investointiavustukset vastaavat ohjelmassa asetettuja edellytyksiä ja kuuluvat sen soveltamisalaan. Näin ollen kyseessä on voimassa oleva tuki, jota ei tarvitse ilmoittaa uudelleen. Se otetaan kuitenkin huomioon arvioitaessa tukien oikeasuhteisuutta.

5.2.4 Thüringer Aufbaubankin 80-prosentin täytetäkäus

- (61) Thüringer Aufbaubank on myöntänyt komission hyväksymän tukiohjelman ⁽¹⁹⁾ nojalla 4 000 000 Saksan markkan avaalille 80-prosentin täytetäkäuksen. Kyseisessä ohjelmassa säädetään, että vaikeuksissa olevien yritysten takausten on täytettävä vuoden 1994 suuntaviivojen edellytykset. Kuten jäljempänä käy ilmi, edellytykset myös täytetään. Koska myös muut tukiohjelmassa asetettut edellytykset täyttyvät, takaus kuuluu sen tukiohjelman soveltamisalaan, jonka nojalla se myönnettiin. Kyseessä on näin ollen voimassa oleva tuki, jota ei tarvitse arvioida uudelleen. Myös tämä toimenpide otetaan kuitenkin huomioon arvioitaessa tuen oikeasuhteisuutta.

5.2.5 Laina Thüringerin vakautusrahastosta

- (62) Yritykselle myönnettiin huhtikuussa 1998 kaksi lainaa, 1 615 000 Saksan markkaa brutto (1 575 000 Saksan markkaa netto) ja 351 000 Saksan markkaa Thüringerin vakautusrahastosta, joka on komission hyväksymä tukiohjelma vaikeuksissa oleville yrityksille ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁸⁾ Saksan alueellisia elinkeinorakenteita edistävän tukiohjelman 26. puitesuunnitelma (26. Rahmenplan der Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur). Kyseiseen lakiin perustuvia toimenpiteitä pidetään EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisina alueellisina investointitukina, ja komissio oli hyväksynyt ne EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla (N 123/97, SG (97) D/7104, 18.8.1997).

⁽¹⁹⁾ Thüringer Aufbaubankin takaussäännöt (Bürgschaftsrichtlinie der Thüringer Aufbaubank), (N 117/96, SG (96) D/11696, 27.12.1996).

⁽²⁰⁾ Thüringerin vakautusrahasto vaikeuksissa oleville yrityksille (Thüringer Konsolidierungsfonds für Unternehmen in Schwierigkeiten), NN 74/95, SG (96) D/1946, 6.2.1996.

- (63) Tukiohjelma mahdollistaa toimenpiteet vaikeuksissa olevien yritysten rakenteiden uudistamiseksi. Ohjelman ehdot vastaavat vuoden 1994 suuntaviivoissa asetettuja ehtoja. Komissio epäili, että kyseisiä ehtoja ei täytetty, ja aloitti tämän vuoksi muodollisen tutkintamenettelyn.

- (64) Ensimmäinen laina vakautusrahastosta on 1 615 000 Saksan markkaa brutto, mikä vastaa 1 575 000 Saksan markkan nettomäärää. Lainasta vähennettiin 40 000 Saksan markkan toimitusmaksu. Lainasta käytettiin 578 000 Saksan markkaa maksuvalmiuden parantamiseen ja 997 000 Saksan markkaa kone- ja laiteinvestointeihin.

- (65) Toinen vakautusrahastosta myönnetty laina on 315 000 Saksan markkaa. Yritys antaa lainan kahden yksityishenkilön käyttöön, jotta nämä voisivat ostaa yrityksen osakkeita osana management-buy-out-toimenpidettä. Toimenpide on osa yrityksen taloudellista rakenneuudistusta, ja sen tarkoitus on vahvistaa yrityksen pääomapohjaa.

- (66) Jotta molemmat lainat kuuluisivat sen tukiohjelman soveltamisalaan, jonka nojalla ne myönnettiin, vuoden 1994 suuntaviivojen edellytykset on täytettävä.

5.3 Yhdenmukaisuus vuoden 1994 suuntaviivojen kanssa

- (67) Saatujen tietojen perusteella tuet myönnettiin ennen 30 päivää huhtikuuta 2000, joten niihin sovelletaan vuoden 1994 ⁽²¹⁾ suuntaviivoja ⁽²²⁾.

Yrityksen elinkelpoisuuden palauttaminen pitkällä aikavälillä

- (68) Rakenneuudistustuen edellytys on realistinen, johdonmukainen ja kauaskantoinen rakenneuudistussuunnitelma, jonka tavoitteena on palauttaa yrityksen elinkelpoisuus pitkällä aikavälillä kohtuullisessa ajassa ja realististen oletusten perusteella.

⁽²¹⁾ Ks. alaviite 14.

⁽²²⁾ Valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi vuonna 1999 annettujen yhteisön suuntaviivojen 101 kohdassa säädetään, että komissio tutkii kaikkien sellaisten pelastamis- ja rakenneuudistustukien soveltuvuuden yhteismarkkinoille, jotka on myönnetty ilman komission lupaa, tuen myöntämishetkellä voimassa olevien suuntaviivojen perusteella (EYVL C 288, 9.10.1999).

(69) Saksa toimitti kaksi rakenneuudistussuunnitelmaa, toisen toukokuussa 1997 ja toisen maaliskuussa 1998. Kuten 2.3.1 kohdassa todetaan, molemmissa suunnitelmissa on kyse johdonmukaisesta rakenneuudistussuunnitelmasta, jolla yrityksen elinkelpoisuus voidaan palauttaa. Rakenneuudistuksen on tarkoitus kestää kaksi vuotta, mikä on kohtuullinen aika.

(70) Uusimmat tunnusluvut vahvistavat tämän arvion:

(Saksan markkaa)

	1998	1999	2000 (*)
Liikevaihto	26 664 000	29 974 000	29 467 000
Voitto	331 000	1 444 000	269 000

(*) alustava.

(71) Voiton selvä kasvu vuonna 1999 johtuu ennen kaikkea satunnaisista tuotoista. Saksan toimittamien tietojen tarkastelu osoittaa kuitenkin, että SHB pystyi vähentämään tappioitaan huomattavasti ja ratkaisemaan uhkaavat ongelmat. Luvut viittaavat positiivisen kehityksen jatkumiseen. Vuoden 2000 alustava liikevaihto jää vain hiukan alle rakenneuudistussuunnitelmassa ilmoitetun 30 040 000 Saksan markan liikevaihtotavoitteen.

(72) Ottaen huomioon tämän kehityksen ja rakenneuudistuksen laadulliset näkökohdat komissio katsoo, että edellytykset elinkelpoisuuden palauttamiselle on täytetty.

Kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttäminen

(73) Rakenneuudistuksen yhteydessä on huolehdittava siitä, että mahdolliset kielteiset vaikutukset kilpailuun korvataan. Muussa tapauksessa rakenneuudistukseen myönnetty tuet ovat vastoin yhteistä etua, eikä niille voida myöntää poikkeusta EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan nojalla.

(74) Jos kysyntä- ja tarjontatilanteen objektiivinen tarkastelu osoittaa, että EU:n merkityksellisillä markkinoilla, joilla tuensaaja toimii, on rakenteellista ylikapasiteettia, rakenneuudistussuunnitelman on edistettävä tukeen suhteutulla tavalla kyseisen teollisuusalan rakenneuudistusta kapasiteetin pysyvän supistamisen tai lakkauttamisen kautta.

(75) Jotta voitaisiin arvioida SHB:n säilyttämisestä markkinoilla aiheutuvat seuraukset ja vaikutukset kilpailijoihin,

on arvioitava yrityksen tuotantomäärät, myönnetäänkö tukea EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisella tukialueella ja onko tukea saava yritys pk-yritys.

(76) Komission saamien tietojen perusteella erikoisnostureiden kapealla markkinasektorilla, jolla SHB toimii, ei valitse ylikapasiteettia. SHB ei myöskään aio lisätä kapasiteettiaan.

(77) Saksan toimittamien tietojen mukaan yrityksen osuus erikoisnostureiden kokonaistuotannosta Euroopan markkinoilla on 2 prosenttia.

(78) Koska SHB on sijoittautunut EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiselle tukialueelle ja sen tuotanto on rajallista, komissio päätelee, että kilpailu ei vääristy kohtuuttomasti eikä kilpailijoihin kohdistu kielteisiä vaikutuksia.

Rakenneuudistuksen kustannusten ja hyödyn välinen suhde

(79) Tuen määrän ja intensiteetin on rajoitettava rakenneuudistuksen kannalta välttämättömään vähimmäismäärään ja oltava suhteessa yhteisön kannalta odotettavissa olevaan hyötyyn. Tämän vuoksi sijoittajien on osallistuttava rakenneuudistukseen omilla varoillaan. Tuki on lisäksi myönnettävä siten, että yritys ei saa ylimääräistä maksuvalmiutta, jota se voisi käyttää aggressiiviseen, markkinoita vääristävään toimintaan, joka ei liity rakenneuudistukseen.

(80) SHB:n rakenneuudistuksen kustannukset ovat yhteensä 7 827 000 Saksan markkaa.

(81) Sijoittajat osallistuvat siihen suoraan 216 000 Saksan markalla. Kyseistä summaa voidaan pitää yksityisten sijoittajien osuutena.

(82) Saksa väittää, että pääomatukiohjelmasta myönnettyjä lainoja on pidettävä yksityisen sijoittajan osuutena. On kuitenkin syytä panna merkille, että lainat myönsi yksityinen pankki mutta jälleenrahoitti julkinen pankki (Deutsche Ausgleichsbank) hyväksytyin tukiohjelman nojalla. Ohjelma mahdollistaa matalakorkoiset lainat, joilla yksityishenkilöt voivat hankkia osuuksia yrityksistä. Valtiontuki sisältyy edulliseen korkoon.

- (83) Vuoden 1994 suuntaviivojen nojalla tuensaajilta edellytetään, että ne osallistuvat rakenneuudistukseen joko merkittävällä määrällä omia varojaan tai markkinaehtoisella ulkoisella rahoituksella.
- (84) Molemmat lainat, 160 000 Saksan markkaa ja 68 000 Saksan markkaa, myönnettiin tammikuussa 1998 20 vuodeksi. Lainat on maksettava takaisin vuosien 2008 ja 2017 välillä yhtä suurina erinä. Lainojen korko on 7 prosenttia. Osan koroista maksaa kuitenkin Deutsche Ausgleichsbank ERP-erityisvaroista. Näin ollen sijoittajien korko laskee seuraavasti: 0 prosenttia vuonna 1998 ja 1999, 3 prosenttia vuonna 2000, 4 prosenttia vuonna 2001 ja 5 prosenttia vuosina 2002—2017. Riskistä vastaa yksityinen pankki.
- (85) Koska valtio tukee korkokantaa, markkinaehdot eivät täyty. Kun laina myönnettiin, viitekorko oli 5,94 prosenttia. Koska yritys oli vaikeuksissa, lähtökohta on, että yksikään pankki ei olisi myöntänyt vastaavaa lainaa kyseisellä korolla vaan olisi vaatinut enemmän korkoa suuremman riskin vuoksi. Näin ollen korko, jolla laina myönnettiin sijoittajille, on selvästi alhaisempi kuin korko, jonka sijoittajat olisivat joutuneet maksamaan markkinaehtoisesta lainasta. Tämän vuoksi komissio katsoo, ettei kumpaakaan lainaa voida pitää ulkoisena rahoituksena eikä niitä tämän vuoksi voida ottaa huomioon laskettaessa yksityisen sijoittajan osuutta.
- (86) Saksa on lisäksi sitä mieltä, että 900 000 Saksan markan laina hyväksytystä tukiohjelmasta eli Itä-Saksan osakuusrahastosta on katsottava yksityisen sijoittajan osuudeksi. Lainan myöntää yksityinen pankki mutta sen jälle-rahoittaa julkinen pankki, Kreditanstalt für Wiederaufbau. Lainan myönnettiin joulukuussa 1997 kymmeneksi vuodeksi, ja sen korko oli 6,65 prosenttia. Lainan maksetaan takaisin kerralla vuonna 2007. Lainasopimuksessa määrätään, että yksityinen pankki vastaa 50 prosentista eli 450 000 Saksan markasta. Lainanottaja on antanut seuraavat vakuudet: henkilökohtainen takuu, osakasoikeuksien siirtäminen ja 450 000 Saksan markan talletus yksityiseen pankkiin.
- (87) Se osa lainasta, josta vastaa yksityinen pankki, on turvattu pankkiin tehdyllä 450 000 Saksan markan talletuksella. Lisäksi viitekorko lainan myöntämishetkellä oli 5,54 prosenttia, joten lainan korko ylitti viitekoron. Vaikka yritys on vaikeuksissa, riskikorotuksesta voidaan luopua, koska annettujen vakuuksien vuoksi yksityiselle pankille ei koidu ylimääräistä riskiä. Näin ollen 450 000 Saksan markan lainaosuutta voidaan pitää markkinaehtoisesti rahoitettuna ja se voidaan ottaa huomioon laskettaessa yksityisen sijoittajan osuutta.
- (88) Yksityinen pankki antoi yrityksen käyttöön 4 000 000 Saksan markan avaa-lin. Avaalista 80 prosenttia on taattu valtion antamalla täytetäkauksella. Pankki vastaa lopuista 20 prosentista aiheutuvasta riskistä. Yritys antaa avaa-lin vakuudeksi 4 000 000 Saksan markan panttivelkakirjan. Näin ollen takaamattomat 20 prosenttia eli 800 000 Saksan markkaa voidaan katsoa markkinaehtoisesti rahoitetuksi ja ottaa huomioon laskettaessa yksityisen sijoittajan osuutta.
- (89) Yksityisen sijoittajan osuus on yhteensä 1 466 000 Saksan markkaa. Tämä on 18,7 prosenttia yhteensä 7 827 000 Saksan markan rakenneuudistuskustannuksista. Koska yritys on pk-yritys ja pk-yrityksillä on yleisesti rahoitusongelmia, sijoittajan panosta rakenneuudistukseen voidaan pitää vuoden 1994 suuntaviivoissa tarkoitettuna merkittävänä osuutena.
- Koko rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpano
- (90) Komissio toteaa, että koko rakenneuudistussuunnitelma on pantava täytäntöön. Komissio kehottaa Saksa-a toimittamaan rakenneuudistuskaudelta joka vuosi kertomuksen suunnitelman toteuttamisesta.
- 6 PÄÄTELMÄT**
- (91) Komissio katsoo, että Saksan liittotasavalta on toteuttanut 1 966 000 Saksan markan suuruiset tukitoimenpiteet sääntöjenvastaisesti ja näin ollen rikkinut EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa. Vaikka kyseiset toimenpiteet ovat sääntöjenvastaisia, ne täyttävät vuoden 1994 suuntaviivoissa säädetty perusteet ja ovat näin ollen EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuvia,
- ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:
- 1 artikla*
- Saksan Saalfelder Hebezeugbau GmbH:lle myöntämä 1 966 000 Saksan markan valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla.

2 artikla

Tehty Brysselissä 18 päivänä heinäkuuta 2001.

Saksaa kehoitetaan toimittamaan vuoden 2001 loppuun mennessä vuosikertomukset vuosilta 1998—2000.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

KOMISSION PÄÄTÖS,**tehty 20 päivänä joulukuuta 2001,****valtioneuvostojen yhteisestä päätöksestä, jonka Espanja toteutti vuonna 1993 uusien yritysten hyväksi Biskajassa (Espanjassa)***(tiedoksiannettu numerolla K(2001) 4478)***(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)***(2003/86/EY)*

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a) alakohdan,

on mainittujen artikloiden mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1 MENETTELY

(1) Komissio sai kahden kantelun seurauksena vahvistuksen epäilykselle, jonka mukaan Biskajassa on käytössä uusille yrityksille yhtiöverosta myönnettävistä vapautuksista muodostuva verotukiohjelma. Kanteluista ensimmäiset tekivät eräät La Riojan autonomisen alueen rajaseudulla toimivat yhteisöt Baskimaan kolmen alueellisen Diputación Foralin vuonna 1993 vahvistamista kiireellisistä ja väliaikaisista verotoimenpiteistä. Toisen kantelun teki kilpaileva yritys, ja se koski yhtiöverosta 10 vuoden ajaksi myönnettyä vapautusta (joka vastaa Biskajan verotoimenpidettä). Tätä tukea myönnettiin Lantarónissa (Álavassa) toimivalle yritykselle Depósitos Tubos Reunidos Lentz TR Lentz, SA (jäljempänä "Detursa").

(2) Komissio ilmoitti Espanjalle 28 päivänä marraskuuta 2000 päivättyllä kirjeellä (SG(2000) D/108806) päätöksestään aloittaa kyseistä tukea koskeva EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

(3) Espanjan viranomaiset pysyivät pysyvän edustustonsa 14 päivänä joulukuuta 2000 päivättyllä kirjeellä, joka kirjat-

tiin saapuneeksi 19 päivänä joulukuuta 2000, lisäämään huomautusten esittämiseen. Espanjan viranomaiset esittivät pysyvän edustustonsa 5 päivänä helmikuuta 2001 päivättyllä ja 8 päivänä helmikuuta 2001 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä (Biskajan Diputación Foralin laatimia) huomautuksia kyseisen menettelyn mukaisesti.

(4) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ⁽²⁾. Komissio kehotti asianomaisia esittämään tukea koskevat huomautuksensa kuukauden kuluessa mainitun päätöksen julkaisupäivästä.

(5) Komissio sai huomautuksia seuraavilta osapuolilta: La Riojan hallitukselta 1 päivänä maaliskuuta 2001; Confederación Empresarial Vasca — Euskal Entrepresarien Konfederakuntzalta (jäljempänä 'Confebask') 2 päivänä maaliskuuta 2001; La Riojan ammattiliittojen kattojärjestöltä Unión General de Trabajadores de la Riojalta 2 päivänä maaliskuuta 2001 ja Biskajan Juntas Generales -hallintoelimeltä 5 päivänä maaliskuuta 2001. Komissio toimitti nämä huomautukset 2 päivänä heinäkuuta 2001 päivättyllä kirjeellä (D/52703) Espanjan viranomaisille ja antoi niille mahdollisuuden esittää huomautuksia. Espanjan viranomaiset pysyivät pysyvän edustustonsa 26 päivänä heinäkuuta 2001 päivättyllä kirjeellä lisäämään huomautusten esittämiseen. Espanjan viranomaiset esittivät pysyvän edustustonsa 17 päivänä syyskuuta 2001 päivättyllä kirjeellä (Biskajan Diputación Foralin laatimat) näkemyksensä kolmansien esittämistä huomautuksista.

2 YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

(6) Komissio toteaa, että kyseinen verotukiohjelma perustettiin 24 päivänä kesäkuuta annetun alueellisen säädöksen

⁽¹⁾ EYVL C 37, 3.2.2001, s. 38.

⁽²⁾ Ks. alaviite 1.

5/1993 (Norma Foral n° 5/1993 de Medidas Fiscales Urgentes de Apoyo a la Inversión e Impulso de la Actividad Económica) 14 §:ssä⁽³⁾. Kyseisen 14 §:n sisältö on seuraava⁽⁴⁾:

”1. Yritykset, jotka perustetaan tämän Norma Foralin voimaantulopäivän ja 31 päivän joulukuuta 1994 välisenä aikana, vapautetaan yhtiöverosta kymmenen verovuoden ajaksi niiden perustamisvuodesta alkaen, jos seuraavassa kohdassa säädetty edellytykset täyttyvät.

2. Tässä pykälässä säädetyn verovapautuksen myöntämisedellytykset ovat seuraavat:

a) Yritysten maksetun osakepääoman on oltava vähintään 20 miljoonaa pesetaa.

[...]

f) Yrityksen on investoitava perustamisajankohdansa ja 31 päivän joulukuuta 1995 välisenä aikana vähintään 80 miljoonaa pesetaa; tätä omaisuutta on käytettävä yrityksen toimintaan, eikä sitä saa vuokrata eikä luovuttaa kolmansien käyttöön.

g) Yritysten on luotava vähintään 10 työpaikkaa perustamisensa jälkeisten kuuden kuukauden aikana ja pidettävä työvoima vuosittain keskimäärin samalla tasolla siihen vuoteen asti, jona sen oikeus verovapautukseen päättyy.

[...]

i) Yrityksellä on oltava liiketoimintasuunnitelma, joka kattaa vähintään viisi vuotta. [...].

[...]

6. Tässä pykälässä säädetty vapautus ei ole yhteensopiva muiden veroetujen kanssa.

7. Määräaikaista verovapautusta haetaan Diputación Foralin talousosastolta [...], joka tarkastaa perusvaatimusten täyttymisen ja ilmoittaa sitten hakijayritykselle tilapäisestä luvasta, joka on virallisesti annettava Consejo de Diputadosin päätöksellä.”

(7) Komissio toteaa, että kyseisen Norma Foralin mukaan tuen tarkoituksena on taloudellisen toiminnan edistäminen yritysten aloitteita ja investointeja kannustamalla.

(8) Komissio katsoo myös, että kyseisten verotukien kohteena on liiketoiminnan tuloksesta laskettava yhtiöveron perusta, josta on vähennetty veroperustan tasaaminen aiempien tilikausien tappioilla. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa tuensaajat ovat yrityksiä, jotka ovat aloittaneet toimintansa mainittujen Norma Foralien voimaantulopäivämäärän jälkeen, investoineet aineelliseen käyttöomaisuuteen vähintään 80 miljoonaa Espanjan pesetaa (480 810 euroa) ja luoneet vähintään 10 uutta työpaikkaa. Lisäksi komissio toteaa, että tuensaajayrityksillä on oltava vähintään viiden vuoden liiketoimintasuunnitelma ja niiden maksetun alkupääoman on oltava vähintään 20 miljoonaa pesetaa (120 202 euroa).

(9) Komissio painottaa, että tuki koostuu yhtiöverovapautuksesta, jota myönnetään yrityksen ensimmäisen 10 peräkkäisen verovuoden ajan.

(10) Komissio toteaa, että verotukea ei ole suunnattu tietynlaisista toimintaa harjoittaville eikä tietyillä aloilla toimiville yrityksille, vaan kyseistä tukea voidaan myöntää kaikille yrityksille kaikilla aloilla. Tukea ei ole suunnattu määrättylle yritysryhmälle kuten pk-yrityksille, sillä jokainen edellä mainitut ehdot täyttävä yritys on tukikelpoinen.

(11) Tuen kasautumisesta muiden tukien kanssa komissio toteaa olevan selkää, että kyseiset verotuet eivät voi kasautua muiden veroetujen kanssa, jotka on sidottu vähimmäisinvestointiin tai luotujen työpaikkojen vähimmäismäärään. Kyseisen verotuen yhdistämistä muihin verotukiin ei kuitenkaan ole estetty. Tällaisia muuntyyppisiä tukia ovat muun muassa samoihin investointeihin kohdistuvat avustukset, tuetut lainat, takaukset ja pääomasijoitukset. Verotuki voidaan yhdistää myös muihin verotukiin, joilla on erilainen määräytymisperuste (eli olosuhde, joka johtaa etujen myöntämiseen). Nämä ehdot täyttäviä verotukia ovat esimerkiksi verohyvitykset⁽⁵⁾.

(12) Menettelyn aloittamista koskevassa komission päätöksessä muistutetaan, että toimenpiteiden verotuksellisella luonteella ei ole vaikutusta yhteisön valtiontukisääntöjen soveltamiseen, sillä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklaa sovelletaan ”muodossa tai toisessa” myönnettyyn tukeen. Komissio korostaa kuitenkin, että jotta toimen-

⁽³⁾ Boletín Oficial de Vizcaya (Biskajan virallinen lehti) nro 154, 7.7.1993.

⁽⁴⁾ Tässä mainitaan vain tuen arvioinnin kannalta merkitykselliset kohdat.

⁽⁵⁾ Ks. komission päätös 1999/718/EY, tehty 24 päivänä helmikuuta 1999, Espanjan valtiolta Daewoo Electronics Manufacturing España SA:lle (Demesa), EYVL L 292, 13.11.1999, s. 1.

- pide luokiteltaisiin tueksi, sen on täytettävä kaikki 87 artiklassa määritellyt neljä perustetta, joita kuvaillaan jäljempänä.
- (13) Ensiksi komissio toteaa, että mainittu yhtiöverovapautus antaa tuensaajille edun, joka keventää niiden talousarvionta normaalisti rasittavia menoja.
- (14) Komissio katsoo myös, että koska verohyvitys aiheuttaa verotulojen menetyksen, siinä on kyse valtion varojen käyttämisestä veromenoina.
- (15) Kolmanneksi komissio katsoo, että verovapautus vaikuttaa kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Koska tuensaajat harjoittavat taloudellista toimintaa, joka voi johtaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, tuki parantaa tuensaajayritysten asemaa verrattuna niiden kilpailijoihin yhteisön sisäisessä kaupassa. Kyseiset tuet voivat selvästikin vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan. Lisäksi tuensaajayritysten kannattavuus paranee niiden nettotuloksen (voitto verojen jälkeen) parantuessa. Tämän ansiosta ne pystyvät paremmin kilpailemaan tukiohjelman ulkopuolelle jääneiden yritysten kanssa.
- (16) Komissio katsoo myös, että kyseinen yhtiöverovapautus on erityinen tai valikoiva, sillä se suosii tiettyjä yrityksiä. Tuen myöntämisehdot sulkevat tuen piiristä kaikki yritykset, jotka on perustettu ennen kyseisen Norma Foralin voimaantuloa (puolessavälissä vuotta 1993), jotka ovat luoneet alle 10 työpaikkaa, joiden investoinnit ovat alle 80 miljoonaa pesetaa (480 810 euroa) ja joiden maksettu pääoma on alle 20 miljoonaa pesetaa (120 202 euroa). Komissio katsoo tässä vaiheessa myös, että tätä verotukea ei näin ollen voida perustella järjestelmän luonteella tai taloudellisella rakenteella.
- (17) Komissio päätelee, että kyseinen yhtiöverovapautus on perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, koska se täyttää kaikki merkitykselliset arviointiperusteet: tuo suhteellista etua, on jäsenvaltion myöntämää tai valtion varoista myönnettyä, se vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan ja vääristää kilpailua suosiamalla vain tiettyjä yrityksiä.
- (18) Kun otetaan huomioon, että kyseisten verotukien enimmäismäärän ei edellytetä noudattavan vähämerkityksistä tukea koskeissa säännöissä (*de minimis* -säännöt) ⁽⁶⁾ vahvistettua ylärajaa, komissio katsoo, ettei kyseisiä tukia voida pitää vähämerkityksisinä ⁽⁷⁾.
- (19) Komissio toteaa tässä vaiheessa, että valtiontuet, joihin ei sovelleta *de minimis* -sääntöä, kuuluvat perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa määrätyn ennakkoilmoitusvelvollisuuden soveltamisalaa. Espanjan viranomaiset eivät kuitenkaan ole noudattaneet tätä velvollisuutta. Tästä syystä komissio arvioi tässä vaiheessa, että tuet voidaan katsoa sääntöjenvastaisiksi.
- (20) Komissio toteaa myös, että vaikka kyseisten tukien myöntäminen edellyttää vähimmäisinvestointien tekemistä ja työpaikkojen vähimmäismäärän luomista, kyseiset verotukiohjelmat eivät takaa alueellisia valtiontukia koskevien yhteisön sääntöjen noudattamista. Tästä syystä komissio katsoo, että kyseiset tuet eivät ole investointieivätkä työllisyystukia.
- (21) Sen sijaan komissio katsoo, että verotuet ovat toimintatukea, sillä niillä pyritään vapauttamaan yritys tavanomaisen tai päivittäisen liiketoimintansa kustannuksista.
- (22) Komissio muistuttaa, että alueelliset toimintatuet ovat periaatteessa kiellettyjä. Tällaisia tukia voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti myöntää tietyt edellytykset täyttävillä alueilla. Nämä tuet eivät kuitenkaan täytä kyseisiä edellytyksiä. Tämän vuoksi komissio epäilee, että kyseiset verotuet eivät sovellu yhteismarkkinoille aluetuen suuntaviivoissa asetettujen sääntöjen nojalla.
- (23) Kyseinen veroperustan alennus, jota ei ole rajattu tiettyihin aloihin, voidaan myöntää yrityksille, jotka kuuluvat yhteisön alakohtaisten sääntöjen soveltamisalaa. Näistä syistä komissio epäilee tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, kun tuensaaja toimii alalla, johon sovelletaan yhteisön erityissääntöjä.

⁽⁶⁾ Ks. pk-yritysten valtiontukia koskevien yhteisön suuntaviivojen 3.2 kohta (EYVL C 213, 19.8.1992, s. 2), komission tiedonanto vähämerkityksisestä tuesta (EYVL C 68, 6.3.1996, s. 9) ja EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annettu komission asetus (EY) N:o 69/2001 (EYVL L 10, 13.1.2001, s. 30).

⁽⁷⁾ Ks. pk-yrityksille myönnettäviä valtiontukia koskevien yhteisön suuntaviivojen 3.2 kohta (ks. alaviite 6) ja komission tiedonanto vähämerkityksisestä tuesta (ks. alaviite 6).

(24) Tässä vaiheessa komissio epäilee lisäksi kyseisten verotukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksien nojalla. Tätä tukea ei voida pitää 87 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna sosiaalisena tukena, se ei ole 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tukea luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi, eikä se kuulu määrättyjä Saksan liittotasavallan alueita koskevien 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan määräysten soveltamisalaan. Kun tarkastellaan muita 87 artiklan 3 kohdan kuin a ja c alakohdan poikkeuksia, komissio katsoo, että tuen tarkoituksena ei ole Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistäminen eikä jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistaminen 87 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla. Tuki ei kuulu 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan, joka kattaa tuen tietyn taloudellisen toiminnan edistämiseen, sillä tuensaajayritysten toimialaa ei ole rajattu millään tavoin. Kyse ei ole myöskään 87 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettua tuesta kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen.

(25) Komissio on kehottanut Espanjan viranomaisia esittämään huomautuksia perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä. Lisäksi se on kehottanut viranomaisia toimittamaan kaikki tiedot, jotka ovat välttämättömiä arvioitaessa tietyille uusille yrityksille Biskajassa annettuina verovapautuksina myönnettyjä tukia.

3 ESPANJAN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

(26) Espanjan viranomaiset esittivät pysyvän edustustonsa 5 päivänä helmikuuta 2001 päivätyllä kirjeellä huomautuksia (jotka oli laatinut Biskajan Diputación Foral). Espanjan viranomaiset katsovat huomautuksissaan, että päätös perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisesta tämän yhtiöverovapautuksen osalta on mitätön, sillä päätös on tehty vastoin perustamissopimuksen mukaista menettelyä. Tämä johtuu siitä, että komissio on määritellyt Norma Foralin 18/1993 virheellisesti uudeksi tueksi eikä voimassa olevaksi tueksi.

(27) Espanjan viranomaiset korostavat, että kyseistä verotoimenpidettä ei katsottu tueksi voimaantuloajankohtana. Viranomaiset perustelevat käsitystään siten, että komissio on ollut vuosia tietoinen mainitusta Norma Foralista, sillä komissio ilmoitti Espanjan pysyvälle edustustolle 25 päivänä toukokuuta 1994 päivätyllä kirjeellään kyseistä

säädöstä koskevasta kantelusta. Viranomaisten mukaan kyseinen kirje osoittaa selvästi, että komissio ei pitänyt sovellettua toimenpidettä valtiontuekena eikä katsonut tarpeelliseksi aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan (nyk. 88 artiklan 2 kohdan) mukaista menettelyä. Espanjan viranomaiset ilmoittivat 30 päivänä syyskuuta 1994 päivätyllä pysyvän edustustonsa kirjeellä komissiolle, että niiden mielestä kyseiset verotoimenpiteet eivät olleet perustamissopimuksen 92 artiklassa kiellettyä valtiontukea vaan yleisiä toimenpiteitä. Komissio pyysi 19 päivänä tammikuuta 1996 päivätyllä, pysyvälle edustustolle lähetetyllä kirjeellä yksityiskohtaisia tietoja toimenpiteen mahdollisista tuensaajista. Órgano de coordinación fiscal (verotuksen koordinoitelin) lähetti 6 päivänä helmikuuta 1996⁽⁸⁾ komissiolle kirjeen, jossa todettiin, että Baskimaan verotoimenpiteet ovat luonteeltaan yleisiä eikä kyse ole valtiontuesta. Espanjan viranomaiset toteavat lisäksi, että jos komissiolla oli pienintäkään epäilystä siitä, että kyseinen Norma Foral on perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, sen olisi pitänyt (Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön nojalla⁽⁹⁾) aloittaa välittömästi perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

(28) Espanjan viranomaisten mukaan se, että komissio luokiteli marraskuussa 2000 Norma Foralin nro 18/1993 valtiontueksi, johtuu yhteisössä valtiontukipolitiikan alalla tapahtuneesta kehityksestä (kuten myös tiedonantoon perustuvassa päätöksessä menettelyn aloittamisesta todetaan). Yritysverotuksen sovellettavista menettelysäännöistä 1 päivänä joulukuuta 1997 annetussa neuvoston päätöslauselmassa⁽¹⁰⁾ myönnetään, että perusteet, joita komissio soveltaa tarkastellessaan yhteisön valtiontukisääntöjen perusteella voimassa olevia verojärjestelmiä — eikä vain olemassa olevia verojärjestelmiä — voivat muuttua jälkikäteen. ”Ensimmäisessä vuosittaisessa kertomuksessa yritysverotusta ja verotuksellisia valtiontukia koskevien menettelysääntöjen täytäntöönpanosta”⁽¹¹⁾ komissio toteaa, että sen tavoitteena on selvittää val-

⁽⁸⁾ Väitetyksi todisteeksi tästä kirjeestä Biskajan Diputación Foral liitti esitettyihin huomautuksiin kopion asiakirjasta, jossa on Departamento de Hacienda y Administración pública del Gobierno vascon eikä Órgano de coordinación fiscalin tunnistetiedot. Asiakirjaa ei kuitenkaan ole päivätty eikä allekirjoitettu. Asiakirjaa ei ole kirjattu saapuneeksi komissiossa.

⁽⁹⁾ Asia C-84/82, Saksa v. komissio, tuomio 20.3.1984 (Kok. 1984, s. 457, 12 kohta).

⁽¹⁰⁾ ECOFIN-neuvoston 1 päivänä joulukuuta 1997 antamat päätelmät veropolitiikasta, liite I (EYVL C 2, 6.1.1998, s. 1).

⁽¹¹⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle, KOM(1998) 595 lopullinen, 25.11.1998.

tiontukisääntöjen soveltamista välittömään yritysverotukseen liittyvissä tapauksissa ⁽¹²⁾. Komissio on tämän jälkeen antanut tiedonannon valtioneuvoston soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen ⁽¹³⁾. Kuten komissio esitti menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, se tutkii Norma Foralin nro 18/1993 kaltaisia verotukiohjelmiä kyseisen tiedonannon 37 kohdassa vahvistettujen suuntaviivojen mukaan. Kyseisen tiedonannon 36 kohdassa todetaan, että ”perustamissopimuksen 93 artiklan 1 kohdan nojalla komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä”. Tiedonannosta ilmeneekin, että komissio voi harjoittaa jäsenvaltioissa voimassa olevien ja tiedonannon voimaantuloa edeltävien tukiohjelmien seuranta (”jatkuva seuranta”) vain perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdan menettelyn mukaisesti. Kyseinen menettely estää toisaalta ”tukien” katsomisen sääntöjenvastaisiksi. Kyse on siis jäsenvaltioissa sovellettavista verotoimenpiteistä (mistä syystä käytetään ilmausta ”voimassa olevat”), joita ei joulukuuhun 1997 mennessä ollut katsottu valtioneuvostoksi.

(29) Lisäksi Espanjan viranomaiset korostavat, että Norma Foralia nro 18/1993 ei ole muutettu. Näin ollen se täyttää säädöksen muuttamattomuutta koskevan vaatimuksen, joka asetetaan voimassa olevan tuen edellytykseksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevasta yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 659/1999 ⁽¹⁴⁾.

(30) Espanjan viranomaiset katsovat tämän mukaisesti, että vaikka Norma Foral nro 18/1993 olisi komission mielestä luokiteltava valtioneuvostoksi, kyse on silti voimassa olevasta tukiohjelmasta. On todettu, että komissio sai vuonna 1994 tai jopa aikaisemmin tietoa Norma Foralin nro 18/1993 soveltamisesta, eikä se silloin katsonut, että kyseessä on valtioneuvostoksi. Valtioneuvostopolitiikassa on tapahtunut kehitystä jäsenvaltioissa voimassa olevien verotoimenpiteiden seurannan osalta. Kyseistä Norma Foralia ei ole muutettu kertaakaan sen voimaantulon jälkeen. Perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdassa määrätään menettelystä, jota on sovellettava voimassa oleviin tukiihin ja jonka mukaan tukia seurataan jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa. Seuranta ei näin ollen tapahdu kyseisen artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä noudattaen. Asetuksessa säädetään vastaavasti menettelystä, jota on sovellettava voimassa oleviin tukiohjelmiin. Tällöin toimitaan 93 artiklan 1 kohdan (nyk. 88 artiklan 1 kohdan) mukaisesti yhteistyössä ja ehdotetaan aiheellisia toimenpiteitä.

Tästä syystä komissio ei voi panna täytäntöön päätöstään menettelyn aloittamisesta. Jos komissio katsoo alustavan tutkinnan jälkeen, että Norma Foral on perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettua valtioneuvostoa, sen on ehdotettava kyseiselle jäsenvaltiolle yhteismarkkinoiden asteittaisen kehittämisen tai toiminnan kannalta aiheellisia toimenpiteitä.

(31) Espanjan viranomaiset katsovat kyseessä olevien toimenpiteiden luonteesta, että toimenpiteitä ei voida katsoa valtioneuvostoksi, koska ne eivät täytä 87 artiklan 1 kohdassa vahvistettua valikoivuuden perustetta. Toimenpiteet eivät ole valikoivia, koska niitä sovelletaan yrityksiin kaikilla talouden aloilla ja koska niiden tavoitteena on koko talouden edistäminen. Ne eivät ole komission esittämällä tavalla valikoivia, sillä objektiiviset ja syrjimättömät soveltamisperusteet eivät merkitse sitä, että edellytykset täyttävät yritykset olisivat perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettuja ”tiettyjä yrityksiä”. Päätelmänsä tueksi Espanjan viranomaiset korostavat erityisesti, että kyseisten toimenpiteiden tarkoituksena on nimensä mukaisesti taloudellisen toiminnan elvyttäminen, ja niillä tavoitellaan oikeutettua talouspoliittista tavoitetta hyödyntämällä kaikkia valtion käytettävissä olevia välineitä. Lisäksi viranomaiset katsovat, että kyseisten veroetujen soveltaminen sekä olemassa oleviin yrityksiin että 31 päivän joulukuuta 1994 jälkeen perustettuihin uusiin yrityksiin ei merkitse etujen olevan valikoivia, koska tavoitteena on edistää uutta yritystoimintaa eivätkä tämän ajankohdan jälkeen perustetut yritykset joudu tuensaajayrityksiä heikompaan asemaan. Kun tarkastellaan investointien, työpaikkojen ja omien varojen määrälle asetettuja vähimmäisvaatimuksia, Espanjan viranomaiset katsovat, etteivät vaatimukset merkitse toimenpiteiden olevan valikoivia, sillä edellytykset ovat horisontaalisia ja objektiivisia eivätkä syrjiviä. Koska valikoivuuden edellytys ei täyty, Espanjan viranomaiset päättelevät, että kyseisiä toimenpiteitä ei voida katsoa valtioneuvostoksi vaan yleisiksi toimenpiteiksi.

(32) Espanjan viranomaisten mukaan kyseisiä verotoimenpiteitä ei voida katsoa valtioneuvostoksi myöskään siksi, että ne eivät väärin kilpailua eivätkä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Espanjan viranomaiset muistuttavat tästä, että mainittujen menettelysääntöjen mukaisesti Norma Foral nro 18/1993 on jo ollut tarkastelun kohteena ⁽¹⁵⁾. Tutkinnassa todettiin, ettei säädöksellä ole vaikutusta taloudellisen toiminnan sijoittautumiseen yhteisössä. Norma Foral nro 18/1993 ei vahvista eikä edes

⁽¹²⁾ Edellisessä alaviiteessä mainitun tiedonannon 14 kohta.

⁽¹³⁾ Komission tiedonanto valtioneuvoston soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen (EYVL C 384, 10.12.1998, s. 3).

⁽¹⁴⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Yritysverotuksen menettelysääntöryhmän raportti, esitetään ECOFIN-neuvostolle 29.11.1999, D009 kappale (Baskimaa — Uusien yritysten verohelpotukset).

voisi vahvistaa minkään yrityksen asemaa. Koska vasta perustetuilla yrityksillä ei ole vielä täsmällistä asemaa markkinoilla, niiden asemaa ei tällöin myöskään voida vahvistaa.

- (33) Espanjan viranomaisten kiistävät Norma Foralilla nro 18/1993 käyttöön otettujen verotoimenpiteiden luokittelamisen toimintatuiksi väittämällä, että toimintatuiksi voidaan luokitella vain jo toimiville yrityksille myönnetty tuki, mutta ei uusille yrityksille myönnettyä tukea. Sen sijaan viranomaiset katsovat, että kun otetaan huomioon tuen saamisen edellyttämät vähimmäisinvestoinnit ja luodut työpaikat, toimenpiteet vastaavat luonteeltaan aluetukiohjelmia koskevassa komission tiedonannossa määriteltyjä alkuinvestointien edistämistoimenpiteitä.⁽¹⁶⁾ Viranomaiset täsmentävät, että kun alueellisia valtiontukia koskeissa suuntaviivoissa⁽¹⁷⁾ todetaan, että verotuki "voidaan" katsoa investointitueksi, kun tuen määräytymisperusteena on investointi, tämä ei tarkoita sitä, että ne "on katsottava" investointituiksi vain tällöin.

4 MUUT KOMISSION SAAMAT HUOMAUTUKSET

- (34) Komissio korostaa, että jäljempänä käsitellyt huomautukset eivät vaikuta siihen, voidaananko niiden tekijät katsoa perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuiksi asianomaisiksi osapuoliksi.

4.1 La Riojan aluehallituksen esittämät huomautukset

- (35) La Riojan aluehallitus väittää, että kyseisissä verotoimenpiteissä on kyse valtiontuista, koska ne täyttävät kaikilta osin perustamissopimuksen 87 artiklassa määrätyt neljä edellytystä. Näkemyksensä tueksi aluehallitus toteaa, että perustamissopimuksen 87 artiklassa mainitulla "valtiolla" tarkoitetaan kaikkia julkishallinnon viranomaisia riippumatta niiden toimivallan alueellisesta laajuudesta. Näin ollen sen piiriin kuuluvat myös maakuntien hallitukset. Lisäksi aluehallitus toteaa, että kyseessä olevan toimenpiteen muoto ei vaikuta tueksi luokitteluun. Tältä osin aluehallitus täsmentää, että 87 artiklassa tarkoitettu tuen käsite on avustuksen käsitettä laajempi ja näin ollen se

voi sisältää myös verotoimenpiteet. Aluehallitus toteaa, että kyseiset verotoimenpiteet antavat tuensaajille edun, sillä kun yritys vapautetaan yhtiöverosta 10 peräkkäiseksi verovuodeksi, tavoitteena ja vaikutuksena on vapauttaa tuensaaja osasta verorasitusta, joka olisi maksettuna heikentänyt sen tuottavuutta. Jos tuensaajayritykset harjoittavat toimintaa, joka voi olla jäsenvaltioiden välisen kaupan kohteena, verotoimenpiteet vääristävät kilpailua ja vaikuttavat tähän kauppaan. La Riojan aluehallitus toteaa, että 20 miljoonan pesetan (120 202 euron) vähimmäisosakepääomaa, 80 miljoonan pesetan (480 810 euron) vähimmäisinvestointia ja vähintään kymmenen työpaikan luomista koskevien käytännön erityisvaatimusten lisäksi kyseisen verotoimenpiteen erityisyys johtuu siitä, että tuen ulkopuolelle on jätetty jo toimivat yritykset ja edut on rajattu jäsenvaltion tietyllä alueella sijaitseviin yrityksiin.

- (36) La Riojan aluehallitus muistuttaa myös, että perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaan valtiontuista on ilmoitettava komissiolle. Tukia ei saa myöntää ennen kuin komissio on vahvistanut niiden soveltuvan yhteismarkkinoille.

- (37) Lisäksi La Riojan aluehallitus katsoo, että kyseisiä verotoimenpiteitä ei voida pitää investointitukina, koska ne eivät täytä alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen⁽¹⁸⁾ mukaisia edellytyksiä. Se täsmentää tältä osin, että huolimatta investointia ja työpaikkojen luomista koskevia vähimmäisvaatimuksista kyseiset tuet eivät määräydy investoinnin tai luotujen työpaikkojen määrän mukaan. Sen sijaan La Riojan aluehallitus katsoo, että nämä verotoimenpiteet ovat toimintatukea, koska ne vapauttavat tuensaajat osasta kustannuksia, joista yritysten on vastattava osana tavanomaista liiketoimintaansa. Näihin toimintatukiin ei myöskään voida soveltaa mitään perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta.

- (38) La Riojan aluehallitus katsoo, että kyseistä verotoimenpidettä ei voida perustella sillä, että Espanjassa on viisi verojärjestelmää. Aluehallitus muistuttaa tältä osin, että julkisasiamies Saggio⁽¹⁹⁾ on todennut, että asema jonkin alueen veroviranomaisena ei oikeuta kyseiselle alueelle sijoittautuneita yrityksiä suosivaan syrjivään kohteluun. Toimenpiteitä ei voida perustella myöskään Biskajan verojärjestelmän luonteella tai taloudellisella rakenteella, sillä niiden tavoitteena on tuensaajayritysten kilpailuky-

⁽¹⁶⁾ EYVL C 31, 3.2.1979, s. 9. Tiedonannon mukaan alkuinvestointiin liittyvällä tuella tarkoitetaan suoraan investointiin perustuvaa tukea tai työllistämiseen perustuvaa tukea, joka on sidottu luotujen työpaikkojen määrään.

⁽¹⁷⁾ EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9. Ks. kyseisten suuntaviivojen liite I, alaviite 46: "Verohelpotuksen muodossa annettuja tukia voidaan pitää investointiin liittyvinä tukina, kun niiden perustana on tietty kyseiselle alueelle tehty investointi."

⁽¹⁸⁾ Ks. edellinen alaviite.

⁽¹⁹⁾ Yhdistetyt asiat C-400/97, C-401/97 ja C-402/97, julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco esittämä ennakkoratkaisupyyntö).

vyn parantaminen. La Riojan aluehallitus muistuttaa, että Espanjan korkein oikeus ⁽²⁰⁾ on katsonut, että tässä kyseessä olevien toimenpiteiden kaltaiset verotoimenpiteet vääristävät kilpailua ja vaikuttavat pääomien ja työvoiman vapaaseen liikkuvuuteen. Myös Baskimaan korkein oikeus ⁽²¹⁾ on noudattanut tätä periaatetta.

Komission pitäisi selittää, miksi juuri nämä toimenpiteet vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan mutta muut eivät. Vaikka vaikutusta aiheutuisikin, keinona sen poistamiseen on verotuksen yhdenmukaistaminen eivätkä valtiontuet.

- (39) Aluehallitus onkin sitä mieltä, että kyseisten verotoimenpiteiden on katsottava olevan 88 artiklan 3 kohdan ilmoitusmenettelyn laiminlyönnin takia sääntöjenvastaisia ja yhteismarkkinoille soveltumattomia valtiontuet.

4.2 Confederación Empresarial Vascan — Euskal Entrepresarien Konfederakuntzan ("Confebask") esittämät huomautukset

- (40) Confebask korostaa, että Biskajan nykyisellä verotuksellisella autonomialla on pitkät perinteet.
- (41) Confebask toteaa väitetystä verovelvollisuuden keventämisestä, että komissio on väärässä katsoessaan, että verorasitusta olisi kevennetty siten, että valtio olisi menettänyt verotuloja. Jos tämä päätelmä pitäisi paikkansa, kaikki verovähennykset aiheuttaisivat aina verotulojen menetyksen suhteessa määrään, joka verovelvollisen olisi pitänyt normaalisti maksaa. Confebask pyytääkin komissiota tarkistamaan kantaansa, sillä muussa tapauksessa seurauksena olisi verorasituksen aiheuton yhdenmukaistaminen, joka merkitsisi mahdollisten verotulojen menetysten määritysperusteena käytettävän viitemäärän vahvistamista.
- (42) Kauppaan aiheutuvista vaikutuksista Confebask toteaa, että komission mielestä kyseiset verotoimenpiteet vääristävät jäsenvaltioiden välistä kauppaa, jos tuensaajat osallistuvat siihen. Erilaisten verojärjestelmien olemassaolo vaikuttaa kuitenkin aina kauppaan. Tutkiakseen, vaikuttavatko kyseiset verotoimenpiteet jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, komission pitäisi siis analysoida koko verojärjestelmää eikä vain sen yksittäisiä säännöksiä. Confebask korostaa, että erään tutkimuksen mukaan Baskimaan verotus on muita Espanjan alueita kireämpi.

- (43) Kyseisten verotoimenpiteiden valikoivuudesta Confebask toteaa, että komission mielestä kyseessä ovat tuen suora myöntämistä koskevat säännökset. Confebask muistuttaa, että mainitun valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen annetun komission tiedonannon 17, 19 ja 20 kohdan mukaan verotoimenpide voi olla erityistoimenpide ja näin ollen valtiontukea, kun se on suunnattu vain julkisille yrityksille, tietyille yritysmuodoille tai tietyn alueen yrityksille. Kyseisiin verotoimenpiteisiin ei kuitenkaan liity näitä erityispiirteitä, esimerkiksi alueellisuutta, koska toimenpiteitä sovelletaan koko sillä alueella, joka kuuluu tuet myöntävien alueviranomaisten toimivallan piiriin. Vähintään 20 miljoonan pesetan pääomaa, 80 miljoonan pesetan investointia ja 10 työpaikan luomista koskevien vaatimusten erityisyydestä Confebask toteaa, että raja-arvojen soveltaminen on kaikkiin kansallisiin ja yhteisön verosääntöihin liittyvä yleinen käytäntö. Lisäksi Confebask korostaa, että yhteisöjen tuomioistuimen tuomioiden ja komission päätösten nojalla ei ole toistaiseksi koskaan katsottu, että raja-arvon asettaminen tekisi toimenpiteestä erityisen. Komissio myöntää lisäksi itsekin mainitun tiedonannon 14 kohdassa, että toimenpidettä ei välttämättä pidetä erityisenä, jos se hyödyttää tiettyjä aloja.

- (44) Toimenpiteen erityisyys perustuu komission mukaan siihen, että kyseisiä verotoimenpiteitä sovelletaan vain osassa jäsenvaltion aluetta. Confebask muistuttaa, että muualla maassa on säädetty vastaavista toimenpiteistä vuoden 1994 Ley de acompañamiento del Presupuesto -lailla ⁽²²⁾. Nämä toimenpiteet ovat maksettavan yhtiöveron määrästä verovuosina 1994, 1995 ja 1996 myönnetty 95 prosentin alennus. Toimenpiteiden edellytyksinä olivat vähintään 15 miljoonan pesetan (90 152 euron) investoinnin ja 3—20 henkilön työllistäminen. Myös näiden toimenpiteiden tarkoituksena on edistää uusien yritysten perustamista. Näin ollen Biskajan myöntämän yhtiöverovapautuksen vaikutus kilpailuun kumoutuu, sillä myös Baskimaan lähialueilla uusille yrityksille tarjotaan veroetuja. Jos verotoimenpiteet vaikut-

⁽²⁰⁾ Ks. 7.2.1998 annettu tuomio.

⁽²¹⁾ Ks. veroperustan alennuksina (99, 75, 50 ja 25 %) myönnettyjä veronhuojennuksia koskevissa asioissa 30.9.1999 ja 7.10.1999 annetut tuomiot.

⁽²²⁾ "Ley 22/1993, de 29 de diciembre, de Medidas Fiscales, de Reforma del Régimen Jurídico de la Función Pública y de Protección por Desempleo".

taisivat kilpailuun, vaikutusta aiheuttaisivat mainitut Espanjan keskushallinnon toimenpiteet, sillä niistä hyötyvien tuensaajien määrä on todennäköisesti suurempi.

- (45) Confebask huomauttaa myös, että muissa jäsenvaltioissa on voimassa samantyyppisiä toimenpiteitä, joiden tutkimiseksi komissio ei ole aloittanut menettelyitä ja joita Primarolo-ryhmä ei ole luokitellut haitallisiksi. Confebaskin mukaan Ranskassa on myönnetty vuodesta 1994 uusille yrityksille viideksi vuodeksi ja joillakin alueilla jopa kymmeneksi vuodeksi vapautuksia ja alennuksia yhtiöverosta. Lisäksi Korsikan verojärjestelmä on vieläkin suotuisampi. Luxemburgissa myönnetään 25 prosentin alennus yhtiöverosta kahdeksan vuoden ajaksi. Etelä-Italiassa myönnetään kymmeneksi vuodeksi vapautuksia IRPEG- (oikeushenkilöiltä kannettava tulovero) ja ILOR-veroista (kunnallisvero). Portugalissa puolestaan on käytössä 7–10 vuodeksi myönnettävä 25 prosentin alennus yhtiöverosta. Näin ollen vaikuttaa siltä, että Biskajassa myönnetty yhtiöverovapautus ei ole poikkeuksellinen järjestelmä, jota voitaisiin pitää erityisenä. Kyse on jäsenvaltioissa laajasti käytössä olevasta järjestelmästä. Confebask päätelee kaikkien näiden syiden perusteella, että kyseiset verotoimenpiteet eivät ole valtiontukea, vaan kyse on yleisistä toimenpiteistä.
- (46) Confebask esittää, että se, että komissio luokittelee veronalennuksen sääntöjenvastaiseksi tueksi, kyseenalaistaa luottamuksensuojan, toimielinten mielivaltaisten päätösten kieltämisen, oikeusvarmuuden ja suhteellisuuden periaatteet. Komissio katsoi jo päätöksessään 93/337/ETY⁽²³⁾ Baskimaan verojärjestelmän sääntöjen mukaiseksi. Komissio voi muuttaa kantaansa tulevissa tapauksissa ”jatkuvan seurannan” periaatteen mukaisesti, muttei aiempien tapausten osalta.
- (47) Confebaskin mukaan toimenpiteisiin liittyvät oikeutetut odotukset perustuvat erityisesti 22 päivänä toukokuuta 1994 päivättyyn kirjeeseen nro 4555, jonka komissio lähetti Espanjan pysyvälle edustustolle pyytäkseen tietojaa. Tästä syystä kyseisiä verotoimenpiteitä ei voida vaatia maksettaviksi takaisin. Kyseinen kirje osoittaa, että komissio on ollut tietoinen toimenpiteistä vuodesta 1994 alkaen ja kantelija luokitteli toimenpiteet valtiontueksi. Komissio ei kuitenkaan aloittanut menettelyä, joten se tyytyi ilmeisesti Espanjan viranomaisten vastaukseen, jossa kiistettiin toimenpiteiden olevan valtiontukea. Tarkasteltava tilanne muistuttaa ennakkoratkaisupyynnön, johon yhteisöjen tuomioistuimen vastasi RSV-asiassa antamassaan tuomiossa⁽²⁴⁾. Kyseisessä tapauksessa tuomioistuin katsoi, että koska menettelyn aloitta-

mista koskevan päätöksen jälkeen kului 26 kuukautta ennen komission lopullista päätöstä, tuensaajalla voidaan katsoa olevan riittäviä oikeutettuja odotuksia, joiden vuoksi komissio ei voinut vaatia alankomaiden viranomaisia määräämään tukea perittäväksi takaisin. Confebask katsoo, että jos 26 kuukauden kuluminen menettelyn aloittamisesta sen päättämiseen riittää sellaisten oikeutettujen odotusten syntymiseen, jotka estävät tuen takaisinperintävaatimukset, vielä selvempänä voidaan pitää tilannetta, jossa komissio ei edes aloita menettelyä kuuden vuoden ja kuuden kuukauden kuluttua toimenpiteiden toteuttamisesta, sillä komissio ei ole ilmaissut millään tavoin epäilevänsä, että Espanjassa on myönnetty yhteismarkkinoille soveltumattomia valtiontukia. Näin ollen komission kysymyksistä tietoiset yritykset ja viranomaiset ovat voineet perustellusti katsoa — koska komissio ei reagoinut millään tavoin viranomaisten vastaukseen — ettei veroperustan alentamiseen liittynyt mitään valtiontukisääntöihin perustuvaa kantelua. Confebask muistuttaa myös muista seikoista, joiden perusteella kokenutkin talouden toimija uskoi, että kyseisten verotujen vastaanottaminen on täysin sääntöjenmukaista. Tältä osin on muistettava, että yhteisessä verolainsäädännössä (muualla Espanjassa sovellettavassa verolainsäädännössä) oli jo vähintään vuodesta 1993 säädetty uusille yrityksille myönnettävästä veroperustan alennuksesta. Nämä järjestelmät eivät eroa ominaisuuksiltaan olennaisesti siitä Baskimaan järjestelmästä, jota nämä väitteet koskevat. Näin ollen yksikään tuensaajajyritys ei olisi voinut ennakoida, että komissio voisi vaatia yhteisön oikeuden nojalla tukien palauttamista monien vuosien näiden toimenpiteiden ilmoittamisesta, varsinkin kun vastaavia on voimassa muuallakin. Kuten on esitetty, tukien takaisinmaksu edellyttäisi vuosia sitten päättyneiltä verovuosilta kertyneiden verovelkojen laskemista. Tämä olisi selkeästi oikeusvarmuuden periaatteen vastaista.

- (48) Kun tarkastellaan soveltuvuutta yhteismarkkinoille, Confebask muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan⁽²⁵⁾ komissiolla on menettelyä aloittaessaan oltava vakavia epäilyjä tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Koska komissio ei ollut vuosiin reagoinut asiaan, oli päätelty, ettei komissiolla ollut epäilyjä.
- (49) Jos verotoimenpiteitä taas pidetään sääntöinä, joilla tukia myönnetään suoraan edunsaajille, Confebask katsoo, että komission ja yhteisöjen tuomioistuimen soveltamat käytännöt edellyttävät tukitoimenpiteiden olevan alakohtaisia, jotta voitaisiin arvioida, soveltuvatko ne yhteismarkkinoille. Lisäksi olisi määritettävä yritysten kokonaisverotuksen kireys ja vertailukohtana olevan verotuksen kireys. Tämä lähestymistapa johtaisi absurdiin päätel-

⁽²³⁾ EYVL L 134, 3.6.1993, s. 25.

⁽²⁴⁾ Asia 223/85, RSV v. komissio, tuomio 24.11.1987 (Kok. 1987, s. 4617).

⁽²⁵⁾ Asia C-198/1991, William Cook PLC v. komissio, tuomio 19.5.1993 (Kok. 1993, s. I-2487).

mään, jonka mukaan kireimmän verotuksen jäsenvaltiota alhaisempi verotus olisi katsottava aina valtiontueksi. Confebask kyseenalaistaa myös komission näkemyksen, jonka mukaan kyseiset verotoimenpiteet eivät sovellu yhteismarkkinoille siksi, etteivät ne sisällä ala- tai aluekohtaisia tukia, suuriin investointihankkeisiin myönnettävää tukea jne. koskevia erityismääräyksiä, sillä verosäännöt eivät voi sisältää tällaisia tarkentavia määräyksiä. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan ⁽²⁶⁾ komission on eriteltävä päätöksissään tuen kielteiset kilpailuvaikutukset määrittelemällä tarkastelemiensa toimenpiteiden todelliset vaikutukset. Jollekin verojärjestelmälle ominaisia abstrakteja tilanteita ei voida luokitella yhteismarkkinoille soveltumattomiksi, sillä siinä tapauksessa kaikki verojärjestelmien väliset erot olisi katsottava valtiontueksi. Confebask toistaa tämän perusteella jälleen näkemyksensä, että kyseiset verotoimenpiteet eivät kevennä tavanomaista verorasitusta.

- (50) Confebask kehottaa komissiota päättämään menettelyn lopullisesti ja ilmoittamaan tarkasteltavana olevien verotoimenpiteiden olevan yhteisön oikeuden mukaisia.

4.3 Unión General de Trabajadores de la Riojan esittämät huomautukset (jäljempänä 'UGT')

- (51) Riojan ammattiliittojen kattojärjestö Unión General de Trabajadores de la Rioja korostaa, että La Riojan työntekijät kärsivät kyseisten verotoimenpiteiden haitallisista seurauksista, sillä toimenpiteet kannustivat yrityksiä siirtymään muille alueille. Vaikutusta alueen työntekijöihin vahvistaa se, että La Rioja on Baskimaan naapurialue.
- (52) Biskajan toimenpide vastaa kahdessa muussa Baskimaan historiallisessa maakunnassa sovellettuja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tehdä Baskimaasta veroparatiisi, jotta edistettäisiin yritysten siirtymistä sinne koko yhteisön alueelta ja etenkin naapuriseudulta La Riojasta. Tällä tavoin kyseiset toimenpiteet vääristävät kilpailua, sillä yritysten sijoittautumispäätöksiä ei tehdä vapaan kilpailun vaan sellaisten veroetujen perusteella, jotka luodaan verojärjestelmän ulkoiisiin tavoitteisiin keskitetyn veropolitiikan avulla. Lisäksi toimenpiteet estävät toivottavaa verotuksen yhdenmukaistamista yhteisössä.

- (53) Lisäksi UGT katsoo näiden verotoimenpiteiden olevan valtiontukea. Se muistuttaa komission ⁽²⁷⁾ katsoneen jo aikaisemmin yhteismarkkinoille soveltumattomiksi valtiontueksi myös muita Baskimaan toteuttamia verotoimenpiteitä. Se muistuttaa, että julkisasiamies Saggio totesi Baskimaan toteuttamia toimenpiteitä vastaavia verotoimenpiteitä koskevaan ennakkoratkaisupyyntöön 1 päivänä heinäkuuta 1999 antamissaan ratkaisuehdotuksissa, että kyseiset toimenpiteet ovat perustamissopimuksen vastaista valtiontukea.
- (54) Lisäksi UGT korostaa komission arvioineen, että kyseiset toimenpiteet ovat sääntöjenvastaisia ja yhteismarkkinoille soveltumattomia valtiontukia. UGT onkin sitä mieltä, että kyseisten verotoimenpiteiden on katsottava olevan 88 artiklan 3 kohdan ilmoitusmenettelyn laiminlyönnin takia sääntöjenvastaisia ja yhteismarkkinoille soveltumattomia valtiontukia. Komission on myös sen mielestä vaadittava tuensajaia maksamaan takaisin aiheuttomasti maksettu tuki.

4.4 Juntas Generales de Bizkaian esittämät huomautukset

- (55) Juntas Generales de Bizkaian mielestä menettelyn aloittamista koskeva päätös ei ole lainvoimainen, koska se käsittelee vain uusia tukia, vaikka käsiteltävänä olevassa asiassa kyse on voimassa olevista tuista. Juntas Generales esittää, että toimenpiteet eivät ole valtiontukea. Toimenpiteet soveltuvat yhteismarkkinoille, koska kyse ei ole toimintatuista vaan investointituista, joiden soveltuvuus on perusteltavissa verojärjestelmän luonteella ja taloudellisella rakenteella. Näiden päätelmien tueksi Juntas Generales de Bizkaia esittää samat perustelut kuin Diputación Foral de Bizkaia. Perusteluja on kuvailtu jaksossa "Espanjan viranomaisten esittämät huomautukset".
- (56) Kun toimenpiteiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille perusteellaan verojärjestelmän luonteella tai taloudellisella rakenteella, Juntas Generales kiistää komission näkemyksen, jonka mukaan uusien yritysten perustamista koskeva tavoite ei olisi verojärjestelmälle ominainen. Juntas Generales toteaa, että uusien elinkelpoisten yritysten perustamisen edistäminen ei ole yksinomaan perustamissopimuksen mukainen tavoite, vaan se mah-

⁽²⁶⁾ Yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994 (Kok. 1994, s. I-4103).

⁽²⁷⁾ Toukokuun 10. päivänä 1993 Álavan Norma Foralista nro 28/88, Biskajan Norma Foralista nro 8/88 ja Guipúzcoan Norma Foralista nro 6/88 tehty päätös, päätös 1999/718/EY (Daewoo) (ks. alaviite 5) ja komission päätös 2000/795/EY (Ramondín SA ja Ramondín Cápsulas SA) (EYVL L 318, 16.12.2000, s. 36).

dollistaa myös uusien verovelvollisten syntymisen. Verovelvollisten määrän lisääminen on verojärjestelmille ominainen tärkeä tavoite. Esimerkiksi välillisten verojen kuten ALV:n alentamisen tavoitteena ja seurauksena on edistää harmaan talouden siirtymistä verojärjestelmän piiriin. Välittömän verotuksen osalta korkeiden marginaaliverojen kuten yhtiöveron alentamisella pyritään vähentämään verotuksen lannistavaa vaikutusta sekä lisäämään taloudellista toimintaa ja verotuloja. Biskajan Juntas Generales toteaa edelleen, että kyseinen verovapaus edistää uusien verovelvollisten syntymistä, koska sen kohteena ovat uudet yritykset. Koska toimenpiteet mahdollistavat uusien yritysten perustamisen, verotulot kasvavat, mikä on jokaisen verojärjestelmän perustavoite.

5 ESPANJAN NÄKEMYKSET MUIDEN ASIANOMAISTEN OSAPUOLTEN ESITTÄMISTÄ HUOMAUTUKSISTA

- (57) Espanjan viranomaiset esittivät 17 päivänä syyskuuta 2001 päivätyllä pysyvän edustustonsa kirjeellä vastauksensa (jotka oli laatinut Biskajan Diputación Foral) muiden asianomaisten osapuolten esittämiin huomautuksiin, jotka oli toimitettu viranomaisille asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Diputación Foral katsoi, että esitetyt huomautukset eivät voi kyseenalaistaa sen esittämiä huomautuksia⁽²⁸⁾. Diputación Foralin mukaan komissio huomautuksissa ei ole mitään seikkoja, joiden avulla komissio voisi määrittää, ovatko kyseiset toimenpiteet voimassaolevaa vai uutta tukea.
- (58) Diputación Foral käyttää tilaisuutta hyväkseen ja vastaa asianomaisten osapuolten esittämiin huomautuksiin täydentämällä huomautuksia, jotka esitettiin Espanjan pysyvän edustuston 5 päivänä helmikuuta 2001 päivätyllä kirjeellä asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Kuukauden määräaika 28 päivänä marraskuuta 2000 päivätystä kirjeestä, jolla komissio oli ilmoittanut Espanjan viranomaisille päätöksestään aloittaa menettely ja kehottanut viranomaisia esittämään huomautuksensa mainitun artiklan nojalla, oli päättynyt 29 päivänä joulukuuta 2001. Tästä syystä komissio ei ota huomioon täydentäviä huomautuksia. Komissio huomauttaa tältä osin, että kyseisen jäsenvaltion viranomaisille annettu mahdollisuus vastata asianomaisten osapuolten esittämiin huomautuksiin 6 artiklan 2 kohdan nojalla ei merkitse automaattisesti sitä, että viranomaiset saisivat lisää aikaa huomautusten esittämiseen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

6 ARVIOINTI TUESTA

6.1 Tuen luonne

- (59) Komissio muistuttaa, että toimenpiteiden verotuksellisella luonteella ei ole vaikutusta yhteisön valtiontukisääntöjen soveltamiseen, sillä perustamissopimuksen 87 artiklaa sovelletaan ”muodossa tai toisessa” myönnettyyn tukeen. Komissio korostaa kuitenkin, että jotta toimenpide luokiteltaisiin tueksi, sen on täytettävä 87 artiklassa määritellyt neljä perustetta, joita käsitellään jäljempänä.
- (60) Ensinnäkin toimenpiteen on muodostettava tuensaajille etu, joka alentaa liiketoiminnan harjoittamisen tavallisesti aiheuttamia kustannuksia. Tällaisen edun voi saada yrityksiltä kannettavien verojen erimuotoisina huojennuksina. Yhtiöverovapaus täyttää tämän edellytyksen, sillä se vapauttaa tuensaajajiritykset kyseisestä verorasituksesta. Jollei vapautusta myönnettäisi, tuensaajajirityksen olisi maksettava yhtiövero täysimääräisesti 10 vuoden ajan. Näin ollen yhtiöverovapaus on poikkeus yleisesti sovellettavasta verojärjestelmästä.
- (61) Komissio katsoo myös, että koska kyseinen verovapaus aiheuttaa verotulojen menetyksen, siinä on kyse valtion varojen käyttämisestä veromenojen kattamiseen. Tätä perustetta sovelletaan myös jäsenvaltioiden alue- tai paikallishallinnon myöntämiin tukiin⁽²⁹⁾. Valtiontuki voidaan myöntää myös verotoimenpiteinä, joista on säädetty lailla tai asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä tai jotka voivat perustua verohallinnon käytäntöön. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa Biskajan alueviranomaiset toteuttavat valtion toimenpiteen lainsäädännöllisellä määräyksellä.
- (62) Eräiden kolmansien esittämien edellä mainittujen huomautusten mukaan komissio on väärässä katsoessaan, että yhtiöverovapaus merkitsisi verotulojen menettämistä. Tämän väitteen mukaan menetettyjen verotulojen määrän arvioiminen edellyttäisi, että komissio määrittelee normaalin veron määrän. On kuitenkin huomautettava, että normaali veron määrä perustuu kyseessä olevaan verojärjestelmään eikä komission päätökseen. Lisäksi on muistettava, että valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen annettun komission tiedonannon 9 kohdan ensimmäisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa todetaan, että jotta toimenpide voidaan katsoa valtiontueksi ”tuensaajien on ensinnäkin saatava toimenpiteestä etua, joka keventää niiden taloutta yleensä rasittavia kustannuksia. Etu voi koostua yrityksen verotuksen keventämisestä esimerkiksi [...] veron

⁽²⁸⁾ Ks. 3 kohta ”Espanjan viranomaisten huomautukset”.

⁽²⁹⁾ Asia 248/84, Saksa v. komissio, tuomio 14.10.1987 (Kok. 1987, s. 4013).

määrän täydellisen tai osittaisen alentaminen kautta (verovapautus, verohyvitys jne.)". Tältä osin on syytä muistaa, että tuomioistuimen oikeuskäytännön⁽³⁰⁾ mukaan toimenpide, jolla viranomaiset myöntävät määrätulle yritykselle verovapautuksen, joka saattaa edunsaajan muita verovelvollisia edullisempaan taloudelliseen asemaan, on perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, vaikka toimenpide ei sisälläkään valtion varojen siirtoa. Vastaavanlaisesta tilanteesta on kyse veroedussa, jolla vapautetaan yhtiöverosta. Näin ollen huomautus ei ole perusteltu.

pystyvät kilpailemaan tukiohjelman ulkopuolelle jääneiden yritysten kanssa.

- (63) Kolmanneksi toimenpiteen on vaikutettava kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tältä osin on todettava, että Baskimaan talouden ulkoisesta riippuvuudesta vuosina 1990—1995 laaditun raportin⁽³¹⁾ mukaan Baskimaan vienti Espanjan ulkopuolelle on kasvanut⁽³²⁾ paitsi rahamääräisenä myös suhteellisesti tarkasteltuna muualle Espanjaan suuntautuvan viennin kustannuksella. Näin ollen vienti ulkomaille on korvannut osittain viennin Espanjan markkinoille. Toisen Baskimaan ulkomaankauppaa käsittelevän tilastoraportin⁽³³⁾ mukaan viennin osuus Baskimaan taloudesta (vientä suhteessa bruttokansantuotteeseen), joka on noin 28,9 prosenttia, ylittää viennin osuuden Saksan ja muiden Euroopan maiden taloudesta (noin 20 prosenttia). Tämän raportin mukaan Baskimaan kauppataase oli selkeästi ylijäämäinen vuosina 1993—1998. Käytännössä vuonna 1998 jokaista 100 pesetan tuontia kohden vientiin 144 pesetan arvosta. Baskimaan talouden suhteet ulkomaihin ovat erittäin avoimet, ja sen tuotannosta suuri osa menee vientiin. Nämä Baskimaan talouden ominaispiirteet aiheuttavat sen, että tuensajayritykset harjoittavat taloudellista toimintaa, joka voi olla jäsenvaltioiden välisen kaupan kohteena. Tästä syystä tuki vahvistaa tuensajayritysten asemaa suhteessa muihin yhteisön markkinoilla niiden kanssa kilpaileviin yrityksiin. Kyseiset tuet voivat selvästikin vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan. Lisäksi tuensajayritysten kannattavuus paranee niiden nettotuloksen (voitto verojen jälkeen) parantuessa. Tämän ansiosta ne

- (64) Koska tarkasteltavana olevat verosäännöt ovat luonteeltaan yleisiä ja abstrakteja, komissio huomauttaa, että niiden vaikutuksia voidaan tarkastella vain yleisellä ja abstraktilla tasolla. Niiden vaikutusta yksittäisiin markkinoihin, aloihin tai tuotteisiin ei voida määrittellä, vaikka eräät kolmannet niin väittävät huomautuksissaan. Tämä näkemys on vahvistettu yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä⁽³⁴⁾. Lisäksi komissio korostaa, että päätöksessään menettelyn aloittamisesta se pyysi Espanjan viranomaisilta kaikkia kyseisten verotukien arvioinnin kannalta tarpeellisia tietoja. Pyyntönsä tarkoituksena oli luonnollisesti, että komissio saisi yleiskuvan järjestelmän todellisista vaikutuksista, eikä se edellyttänyt saavansa riittäviä tietoja yksittäisten analyysien tekemiseen. Espanjan viranomaiset eivät ole toimittaneet tietoja⁽³⁵⁾ kyseisten veronhuojennusten käytännön soveltamistapauksista. Tästä syystä on ristiriitaista huomauttaa komissiolle siitä, että se ei ole esittänyt tarpeeksi yksityiskohtaista arvioita, kuten jotkut kolmannet väittävät, ja samalla kieltäytyä toimittamasta edes vaadittuja tietoja.
- (65) Espanjan viranomaiset esittivät, että kyseiset verotoimenpiteet eivät väärin kilpailua eivätkä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska yritysverotuksen menettelysääntöryhmän raportissa päätellään, etteivät toimenpiteet vaikuta yritystoiminnan sijoittautumiseen yhteisössä. Komissio toteaa tästä, että menettelysääntöihin perustuvalla analyysillä ei voida korvata valtiontukisääntöjen perusteella tehtyä analyysia. Menettelysääntö-

⁽³⁰⁾ Ks. asia C-387/92, Banco de Crédito Industrial, nykyisin Banco Exterior de España SA v. Ayuntamiento de Valencia, tuomio 15.3.1994 (Kok. 1994, s. I-877, 14 kohta). Ennakkoratkaisupyyntö esitti Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana, Espanja.

⁽³¹⁾ "La dependencia exterior vasca en el periodo 1990—1995", Patxi Garrido Espinosa ja María Victoria García Olea, Baskimaan tilastotoimisto EUSTAT (Euskal Estatistika-Erakundea / Instituto Vaso de Estadística).

⁽³²⁾ Vuonna 1990 viennin osuus oli 28,5 % koko myynnistä (ml. vienti muualle Espanjaan), ja vain viisi vuotta myöhemmin sen osuus oli 40,8 %.

⁽³³⁾ "Estadística de Comercio Exterior para la Comunidad Autónoma de Euskadi en el año 1998", EUSTATin laatima raportti.

⁽³⁴⁾ Ks. asia C-75/97, Belgia v. komissio ("Maribel"), tuomio 17.6.1999 (Kok. 1999, s. I-3691, 48 ja 51 kohta); yhdistetyt asiat T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97—607/97, T-1/98, T-3/98—T-6/98 ja T-23/98, Alzetta Mauro ym., tuomio 15.6.2000, (Kok. 2000, s. II-2319, 80, 81 ja 82 kohta); julkisasiamies Ruiz-Jarabon ratkaisuehdotukset asiassa C-310/99, Italian tasavalta v. komissio, 17.5.2001, 54 ja 55 kohta, ja julkisasiamies Saggion ratkaisuehdotukset asiassa C-156/98, Saksa v. komissio, 27.1.2000, 31 kohta: "Tässä yhteydessä on korostettava, että yleisen tukijärjestelmän kauppaan kohdistuvien vaikutusten määrittämiseksi riittää, että ennakkoarvioinnissa voidaan kohtuullisella varmuudella katsoa, että järjestelmä vaikuttaa kauppaan. Jos yrityksen asema (tai kuten tässä tapauksessa, joitakin yrityksiä) vahvistuu tukijärjestelmän ansiosta, kyseisen yrityksen saama etu voi periaatteessa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun."

⁽³⁵⁾ Schütz Ibérica SA:n kantelun yhteydessä Espanjan viranomaiset ilmoittivat komissiolle, etteivät ne olleet tuolloin maksaneet tukea Detursalle.

jen B kohdan ⁽³⁶⁾ mukaan verotoimenpiteen "haitallisuuden" arvioimisperusteet poikkeavat perusteista, joiden nojalla määritetään, vääristäkö toimenpide kilpailua tai vaikuttaako se jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. On siis mahdollista, että vaikka toimenpidettä ei katsota haitalliseksi, koska se ei täytä kyseisen B kohdan mukaisia perusteita, se vääristää kilpailua ja vaikuttaa kauppaan. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa veronhuojennukset eivät täytä B kohdan edellytyksiä, sillä etuja ei myönnetä yksinomaan niille, jotka eivät asu kyseisessä jäsenvaltiossa, eikä vain muiden kuin kyseisessä jäsenvaltiossa asuvien kanssa tehdyille liiketoimille; edut eivät ole täysin erillään jäsenvaltion taloudesta; niitä ei myönnetä ilman minkäänlaista todellista taloudellista toimintaa tai merkittävää taloudellista läsnäoloa kyseiset veroedut tarjoavassa jäsenvaltiossa; niitä ei sovelleta monikansallisen yritysryhmän sisäisten toimien tuottamaan voittoon, jonka määrittämisessä ei ole sovellettu kansainvälisesti yleisesti hyväksytyjä periaatteita, eikä toimenpiteistä puuttu avoimuutta. Sen sijaan toimenpiteet vääristävät kilpailua ja vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kuten edellä on todettu.

- (66) Kolmansien huomautuksesta, jonka mukaan komission olisi arvioitava kauppaan kohdistuvaa vaikutusta vertailemalla kaikkia verojärjestelmiä toisiinsa, komissio muistuttaa, että tämän perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisen menettelyn kohteena olevat kilpailunvääristymät perustuvat poikkeussääntöön, joka suosii vain joitakin jäsenvaltion yrityksiä (tässä tapauksessa uusia yrityksiä). Menettelyn tarkoituksena ei ole tutkia sellaisia mahdollisia kilpailunvääristymiä, jotka aiheutuvat jäsenvaltioiden verojärjestelmien välisistä eroista, jotka kuuluvat perustamissopimuksen 93—97 artiklan soveltamisalaan.
- (67) Kun tarkastellaan valtiontukien erityisyyttä, komissio katsoo, että verovapautus on erityinen ja valikoiva toimenpide tiettyjä yrityksiä suosivalla tavalla. Tuen myöntämisehdot sulkevat tuen piiristä kaikki yritykset, jotka on perustettu ennen kyseisen Norma Foralin voimaantuloa (puolessavälissä vuotta 1996), jotka ovat luoneet alle 10 työpaikkaa, joiden investoinnit ovat alle 80 miljoonaa pesetaa (480 810 euroa) ja joiden maksettu pääoma

on alle 20 miljoonaa pesetaa (120 202 euroa). Komissio muistuttaa tässä yhteydessä, että eurooppalaisia yrityksiä koskevan neljännen raportin ⁽³⁷⁾ mukaan vuonna 1992 Euroopan yhteisössä oli 14,629 miljoonaa yritystä, joissa oli alle kymmenen palkattua työntekijää tai ei lainkaan palkattuja työntekijöitä. Tämä on 92,72 prosenttia yritysten kokonaismäärästä ⁽³⁸⁾. Espanjan osalta tämä osuus oli vuonna 1991 vieläkin korkeampi eli noin 95,11 prosenttia ⁽³⁹⁾. Eurooppalaisia yrityksiä koskevan viidennen raportin ⁽⁴⁰⁾ mukaan vuonna 1995 Euroopan yhteisössä oli 16,767 miljoonaa yritystä, joissa oli alle kymmenen palkattua työntekijää tai ei lainkaan palkattuja työntekijöitä. Tämä on 92,89 prosenttia ⁽⁴¹⁾ yritysten kokonaismäärästä. Espanjan osalta tämä osuus oli vielä korkeampi eli noin 95 prosenttia ⁽⁴²⁾. Nämä prosenttiluvut ovat todennäköisesti vieläkin korkeammat uusien yritysten osalta, sillä yritysten henkilöstömäärä kasvaa yleensä niiden aseman vahvistumisen ja kasvun käynnistymisen myötä. Espanjassa näiden yritysten osuus oli vuonna 1995 vielä korkeampi eli noin 98 prosenttia ⁽⁴³⁾. Tämän perusteella näyttää siltä, että yksi tuen saamisen edellytyksistä riittää jo sulkemaan tuen piiristä suurimman osan yrityksistä.

- (68) Toisaalta komissio toteaa, että havainto, jonka mukaan kyseisissä verovapautuksissa on kyse erityistoimenpiteestä, ei estä sitä, että vapautukseen voi liittyä muita ominaisuuksia, jotka voivat tehdä toimenpiteestä erityisen (esim. alueellisuus). Osoitettuaan, että verovapautus suosii tiettyjä yrityksiä toimenpiteen valikoivuuden perusteella, komissio katsoo, ettei ole tarpeen analysoida perusteellisesti muita toimenpiteen erityispiirteitä. Tästä syystä komissio ei arvioi toimenpiteen mahdollista alueellista erityisyyttä.
- (69) Edellytettyjen raja-arvojen objektiivisuus ei estä tukien valikoivuutta ja sellaisten yritysten jäämistä tuen ulkopuolelle, jotka eivät täytä asetettuja edellytyksiä, vaikka joidenkin kolmansien huomautuksissa niin väitetäänkin. Tältä osin on syytä muistaa, että oikeuskäytännön ⁽⁴⁴⁾ mukaan "se, ettei tuki koske yhtä tai useaa etukäteen

⁽³⁶⁾ Yritysverotukseen sovellettavien menettelysääntöjen B kohdassa todetaan seuraavaa: "[...] Näiden toimenpiteiden haitallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon muun muassa seuraavaa: 1) myönnetäänkö etuja vain niille, jotka eivät asu kyseisessä jäsenvaltiossa, tai vain muiden kuin kyseisessä jäsenvaltiossa asuvien kanssa tehtyihin liiketoimiin, tai 2) ovatko edut täysin erillään jäsenvaltion taloudesta niin, että ne eivät vaikuta kansalliseen veropohjaan, tai 3) myönnetäänkö edut ilman minkäänlaista todellista taloudellista toimintaa tai merkittävää taloudellista läsnäoloa kyseiset veroedut tarjoavassa jäsenvaltiossa, tai 4) poikkeavatko monikansallisen yritysryhmän sisäisten toimien tuottaman voiton määrittelyssä käytetyt perusteet kansainvälisesti yleisesti hyväksytyistä periaatteista, erityisesti OECD:ssä sovitusta säännöistä, tai 5) puuttuuko verotuksellisista toimenpiteistä avoimuus, esimerkiksi silloin, kun säännöksiä sovelletaan hallinnon tasolla väljemmin tavalla, joka ei ole avoin."

⁽³⁷⁾ Enterprises in Europe, Fourth Report, EUROSTAT.

⁽³⁸⁾ Tiedot ovat peräisin kyseisen neljännen raportin sivulla 27 olevasta taulukosta.

⁽³⁹⁾ Tiedot ovat peräisin kyseisen neljännen raportin sivulla 152 olevasta taulukosta.

⁽⁴⁰⁾ Enterprises in Europe, Fifth Report, EUROSTAT.

⁽⁴¹⁾ Tiedot ovat peräisin kyseisen viidennen raportin sivulla 31 olevasta taulukosta.

⁽⁴²⁾ Tiedot ovat peräisin kyseisen viidennen raportin sivulla 224 olevasta taulukosta.

⁽⁴³⁾ Tiedot ovat peräisin kyseisen viidennen raportin sivulla 73 olevasta taulukosta.

⁽⁴⁴⁾ Ks. asia T-55/99, Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM) v. komissio, tuomio 29.9.2000 (Kok. 2000, s. II-3207, 40 kohta).

määriteltyä yksittäistä tuensaajaa vaan että sen saamiselle on asetettu useita objektiivisia edellytyksiä, joiden täyttyessä se voidaan myöntää [...], ei riitä kyseenalaistamaan tuen valikoivuutta ja siten sen katsomista perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi. [...] Se ei sitä vastoin sulje pois mahdollisuutta, että tätä julkista toimenpidettä olisi tutkittava valikoivaa toimenpidettä merkitsevänä tukijärjestelmänä ja siten erityisenä järjestelmänä, jos se soveltamisedellytystensä vuoksi hyödyttää tiettyjä yrityksiä tai toimialoja muiden kustannuksella”.

kiistä sitä, että nämä tavoitteet voisivat olla perusteltuja. Komissio toteaa kuitenkin, ettei tämä merkitse sitä, etteivät toimenpiteet kuuluisi valtiontukien valvonnan piiriin. Oikeuskäytännön perusteella ⁽⁴⁶⁾ tämän väitteen mukaan riittäisi, että viranomaiset vetoaisivat tukitoimenpiteen toteuttamisella tavoiteltujen päämäärien oikeutukseen, jotta tukea voitaisiin pitää perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle jäävänä yleisenä toimenpiteenä. Tässä määräyksessä ei kuitenkaan tehdä eroa valtioiden toimenpiteiden syiden tai tavoitteiden perusteella vaan niiden vaikutusten perusteella.

(70) Tarkasteltaessa yhtiöverovapautuksen perustelusta verojärjestelmän luonteella tai taloudellisella rakenteella komissio korostaa, että tällöin on tutkittava, liittyvätkö verotoimenpiteet verojärjestelmälle ominaisiin tavoitteisiin vai muihin tavoitteisiin, jotka voivat olla oikeutettuja, mutta eivät liity kyseiseen verojärjestelmään. Asianomaisen jäsenvaltion tehtävänä on määrittää, mitä verojärjestelmän sisäistä logiikkaa verotoimenpiteet noudattavat ⁽⁴⁵⁾. Biskajan Juntas Generales toteaa, että edistämällä uusien yritysten perustamista kyseinen verovapautus lisää verovelvollisten määrää ja näin verotuloja. Tämän väitteensä tueksi Juntas Generales on kuitenkin esittänyt vain joitakin abstrakteja ja yleisluonteisia huomautuksia eikä ole toimittanut perusteellisia laskelmia 10 vuoden ajan myönnettävän verovapautuksen vuoksi menetettävien verotulojen ja myöhemmin mahdollisesti kasvavien verotulojen välisestä suhteesta. Koska tällainen yksityiskohtainen analyysi puuttuu, on vaarallista olettaa erotuksen olevan verotulojen kannalta aina positiivinen. Biskajan Juntas Generales ei ole myöskään selittänyt, miksi tukea myönnetään vain erittäin harvoille uusille yrityksille eli vain noin 5 prosentille yrityksistä, jos tavoitteena on verovelvollisten määrän lisääminen. Lisäksi kyseessä olevien verotoimenpiteiden määräaikaisuus osoittaa, että niillä pyritään pikemminkin suhdanvaikutteisiin ja verojärjestelmän ulkoisiin tavoitteisiin kuin verojärjestelmälle ominaisiin tavoitteisiin, joilta edellytetään tiettyä pysyvyyttä. Näin ollen komission on hylättävä tämä Juntas Generales de Bizkaian huomautus, sillä Juntas Generales ei ole voinut osoittaa, että kyseisellä verovapautuksella pyrittäisiin verojärjestelmälle ominaiseen tavoitteeseen eli lisäämään verotuloja. Komissio toteaa sitä vastoin, että kyseiset veronhuojennukset vahvistavan Norma Foralin mukaan tavoitteena on elvyttää Biskajan taloutta, joka kärsi kyseisenä aikana vakavasta taloudellisesta taantumasta. Tavoite ei siis perustu ensisijaisesti veropoliittisiin tavoitteisiin, vaan kyseisen verojärjestelmän ulkoisiin talouspolitiikan päämääriin. Tätä verojärjestelmän ulkoista tavoitetta korostaa verotoimenpiteiden määräaikaisuus. Komissio ei

(71) Eräiden huomautusten mukaan muissa jäsenvaltioissa on voimassa yhtiöverovapautuksena myönnettäviä tukitoimenpiteitä, joita komissio ei ole katsonut valtiontuiksi, koska ne on suunnattu uusille yritykselle. Tämä on kolmansien mukaan johtanut oikeutettujen odotusten syntymiseen uusien yritysten hyväksi myönnettujen verotukien osalta. Komissio toteaa alustavien tutkimusten perusteella, että väitteitä on aiheellista epäillä. Vaikuttaa siltä, että kyseisten jäsenvaltioiden myöntämät veronhuojennukset on katsottu valtiontukiohjelmiksi ⁽⁴⁷⁾, joista on ilmoitettu perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja jotka on todettu yhteismarkkinoille soveltuviksi. Vaikka komissio ei olisikaan toiminut näin, tässä asiassa ei olisi perusteltua noudattaa tätä virheelistä toimintatapaa. Tältä osin on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltion sille perustamissopimuksen nojalla kuuluvien, 92 artiklan sisältämään kieltoon liittyvien velvollisuuksien mahdollista noudattamatta jättämistä ei voida perustella sillä, että muutkaan jäsenvaltiot eivät noudata niille kuuluvaa kyseistä velvollisuutta. Monien kilpailunvääristymien vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei tasaannu, vaan päinvastoin kasautuu keskinäisessä vuo-

⁽⁴⁶⁾ Ks. alaviitteessä 44 mainittu tuomio, 53 kohta.

⁽⁴⁷⁾ Ks. Ranska: yritysalueiden verotukijärjestelmä N 155/86, hyväksytty 21 päivänä tammikuuta 1987 tehdyllä komission päätöksellä, XVII kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus, 245 kohta; lakia alue-suunnittelun suuntaamisesta (loi pour l'orientation de l'aménagement du territoire) koskeva tukijärjestelmä N 493/95, hyväksytty 29 päivänä marraskuuta 1995 tehdyllä komission päätöksellä, EYVL C 53, 22.2.1996; Italia: erityistoimenpiteistä Mezzogiornossa toteutetuista erityistoimenpiteistä 1.3.1986 annettua lakia nro 64 koskeva tukijärjestelmä, hyväksytty 2 päivänä maaliskuuta 1988 tehdyllä komission päätöksellä, EYVL L 143, 10.6.1988; Luxemburg: talouskehityksestä annettua lakia (loi de développement économique) koskeva tukijärjestelmä N 607/92, hyväksytty 9 päivänä joulukuuta 1992 tehdyllä komission päätöksellä, EYVL C 39, 13.2.1993; aluetukikarttaa koskeva tukijärjestelmä N 72/96, hyväksytty 20 päivänä syyskuuta 1996 tehdyllä komission päätöksellä, EYVL C 51, 21.2.1997; eräiden alueiden taloudelliseen kehitykseen suunnattu aluetukijärjestelmä N 793/B/99, hyväksytty 19 päivänä heinäkuuta 2000 tehdyllä komission päätöksellä, EYVL C 278, 30.9.2000).

⁽⁴⁵⁾ Ks. julkisasiamies Ruiz-Jarabon asiassa C-6/97 esittämän ratkaisuehdotuksen 27 kohta.

rovaikutuksessa, mikä lisää yhteismarkkinoihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia ⁽⁴⁸⁾.

(72) Kolmansien huomautusten mukaan Espanjassa on voimassa muita verotoimenpiteitä, joita komissio ei ole katsonut valtioneuvostoksi, koska ne on suunnattu uusille yrityksille. Tältä osin on syytä korostaa, että kyseisten toimenpiteiden ominaisuudet poikkeavat huomattavasti tässä tarkasteltavina olevista veronhuojennuksista. Toimenpiteet eivät ole vertailukelpoisia, sillä tuen edellytyksenä on 10 työpaikan sijaan 3 työpaikan luominen ja tuki muodostuu 95 prosentin alennuksesta veroperustaan kolmeksi vuodeksi eikä kymmenen vuoden täysimääräisestä vapautuksesta. Komissio katsoo, että näistä veronhuojennuksista tehdyt päätökset eivät vaikuta muihin verotoimenpiteitä koskeviin päätöksiin, joita komissio voi tehdä tulevaisuudessa.

(73) Eräiden kolmansien huomautuksissa esitetystä väitteestä, jonka mukaan Baskimaan verotus on muita Espanjan alueita kireämpi, komissio toteaa, ettei kyseisellä väitteellä ole merkitystä tässä tapauksessa, sillä menettely aloitettiin yksittäisen toimenpiteen tutkimiseksi eikä kunkin Baskimaassa sijaitsevan kolmen alueen verojärjestelmän muodostaman kokonaisuuden tutkimiseksi.

(74) Komissio päätelee, että kyseinen yhtiöverovapaus on perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, koska se tuo suhteellista etua, on jäsenvaltion myöntämä tai valtion varoista myönnetty, vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaa ja vääristä kilpailua suosimalla vain tiettyjä yrityksiä.

6.2 Verotoimenpide on uutta tukea

(75) Komissio katsoo, että nämä tuet eivät ole voimassa olevia tukia, sillä ne eivät täytä asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b kohdassa säädettyjä edellytyksiä.

⁽⁴⁸⁾ Ks. asia 78/76, Steinike & Weinlig v. Saksan liittotasavalta, tuomio 22.3.1977 (Kok. 595 1977, 24 kohta). Asiassa C-313/90, Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques ym v. komissio, 24.3.1993 annetun yhteisöjen tuomioistuimen tuomion 45 kohdassa todetaan toisaalta, ettei myöskään yhdenvertaisen kohtelun tai perustellun luottamuksen periaatteisiin voida vedota sen perustelemiseksi, että tointa tulkitaan uudestaan virheellisesti (Kok. 1993, s. I-1125).

Toimenpiteet eivät täytä i-iv kohdassa ⁽⁴⁹⁾ mainittuja perusteita, koska niitä ei ole vahvistettu ennen Espanjan liittymistä yhteisöön 1 päivänä tammikuuta 1986, komissio tai neuvosto eivät ole hyväksyneet niitä, niitä ei voida katsoa hyväksytyiksi, koska niistä ei ole koskaan ilmoitettu, ja ne on hyväksytyt alle 10 vuotta sitten.

(76) Kun tarkastellaan asetuksen 1 artiklan b kohdan v alakohtaa ⁽⁵⁰⁾, komissio katsoo, ettei kyseinen verovapaus voi täyttää sen edellytyksiä. Komissio muistuttaa, että se ei ole kirjeissään eikä muissa asiakirjoissa missään vaiheessa todennut suoraan tai epäsuorasti, että kyseiset veronhuojennukset eivät olisi valtiontukea. Sen sijaan komissio totesi 18 päivänä marraskuuta 1997 tekemässään päätöksessä 98/C 103/03 ⁽⁵¹⁾, että Álaván vuonna 1996 vahvistamat uudet veronhuojennukset, joita on myönnetty muiden tukien lisäksi Demesa-yritykselle, voivat sisältää yhteismarkkinoille soveltumatonta tukea. Myöhemmin menettelyn lopettamisesta tekemässään päätöksessä 1999/718/EY komissio katsoi, että vuoden 1996 veronhuojennukset olivat yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea. Komissio on soveltanut tätä lähestymistapaa ja katsonut veronhuojennukset valtioneuvostoksi myös muiden jäsenvaltioiden soveltamia verotoimenpiteitä koskevissa asioissa (kuten Ranska, päätös

⁽⁴⁹⁾ Mainitun asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b kohdan i-iv alakohdassa todetaan seuraavaa:

"b) 'voimassa olevalla tuella' tarkoitetaan:

- i) tukia, jotka olivat olemassa ennen perustamissopimuksen voimaantuloa kyseisessä jäsenvaltiossa, eli tukiohjelmiä ja yksittäisiä tukia, jotka on otettu käyttöön ennen perustamissopimuksen voimaantuloa ja joita voidaan soveltaa edelleen perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen, sanotun kuitenkin rajoittamatta Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirjan 144 ja 172 artiklan soveltamista;
- ii) hyväksytyjä tukia eli tukiohjelmiä ja yksittäisiä tukia, jotka komissio tai neuvosto on hyväksynyt;
- iii) tukia, joiden voidaan katsoa joko tämän asetuksen 4 artiklan 6 kohdan nojalla tai ennen tämän asetuksen antamista, mutta tämän menettelyn mukaisesti, tulleen hyväksytyiksi;
- iv) tukia, joiden voidaan tämän asetuksen 15 artiklan nojalla katsoa voimassa olevaksi tueksi."

⁽⁵⁰⁾ Mainitun asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b kohdan v alakohdassa todetaan seuraavaa:

"b) 'voimassa olevalla tuella' tarkoitetaan:

(...)

- v) tukia, joiden voidaan katsoa olevan voimassa olevia tukia, koska voidaan osoittaa, että ne käyttöönottokellä eivät vielä olleet tukia, mutta ovat muuttuneet myöhemmin sellaisiksi yhteismarkkinoiden kehityksen johdosta ilman, että jäsenvaltio olisi muuttanut niitä. Jos tietyt toimenpiteet muuttuvat tuiksi sen jälkeen, kun tietyt toimet on vapautettu kilpailulle yhteisön lainsäädännössä, näitä toimenpiteitä ei kilpailun vapauttamiselle vahvistetun ajankohdan jälkeen pidetä voimassa olevana tukena."

⁽⁵¹⁾ Päätös aloittaa 93 artiklan 2 kohdan mukainen muodollinen tutkintamenettely tuista, joita oli myönnetty Biskajassa sijaitsevalle DEMESA:lle (EYVL C 103, 4.4.1998, s. 3).

tukiohjelmasta N 155/86, tehty 21 päivänä tammikuuta 1987, ja päätös tukiohjelmasta N 493/95, tehty 29 päivänä marraskuuta 1995); Italia, 2 päivänä maaliskuuta 1988 tehty päätös, ja Luxemburg, päätös tukiohjelmasta N 607/92, tehty 9 päivänä joulukuuta 1992, ja päätös tukiohjelmasta N 72/96, tehty 20 päivänä syyskuuta 1996). Lukuun ottamatta lopullista päätöstä 1999/718/EY, kaikki päätökset on tehty ennen 10 päivää joulukuuta 1998, jolloin mainittu komission tiedonanto valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen annettiin, ja ennen 1 päivää joulukuuta 1997, jolloin mainittu päätöslauselma yritysverotukseen sovellettavista menettelysäännöistä annettiin. Komissio haluaa korostaa näin ollen, että päätös katsoa vuonna 1993 vahvistetut veronhuojennukset valtiontueksi ei johdu — kuten Biskajan Diputación Foral huomautuksissaan esittää — siitä, että komissio olisi muuttanut perusteita, joita se soveltaa tutkiessaan voimassa olevia verojärjestelmiä kyseisen tiedonannon tai menettelysääntöjen nojalla.

(77) Espanjan viranomaiset huomauttivat, että asiassa C-84/82 annetun tuomion (ks. alaviite 9) 12 kohdan mukaan komission olisi pitänyt aloittaa heti menettely, jos se olisi katsonut kyseisten veronhuojennusten olleen valtiontukea. Komissio muistuttaa kuitenkin, että tätä oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa tässä tapauksessa, sillä sitä sovelletaan vain ilmoitettuihin tukiin. Komissio muistuttaa, että asetuksen (EY) N:o 659/1999 13 artiklan 2 kohdan mukaan komissio ei ole sääntöjenvastaisen tukien kohdalla sidottu ilmoitettuihin tukiin sovellettaisiin määräaikoihin. Se muistuttaa lisäksi pyytäneensä 19 päivänä tammikuuta 1996 päivättyllä, Espanjan pysyvälle edustustolle lähetetyllä kirjeellä yksityiskohtaisia tietoja toimenpiteen mahdollisista tuensaajista. Espanjan pysyvä edustusto pyysi 16 päivänä helmikuuta 1996 päivättyllä faksilla, joka vahvistettiin 19 päivänä helmikuuta 1996 päivättyllä kirjeellä, vastaamiselle annetun määräajan jatkamista 15 päivällä. Espanjan pysyvän edustuston 21 päivänä maaliskuuta 1996 päivättyllä kirjeellä pyydettiin ajan jatkamista vielä 30 päivällä. Huolimatta näistä jatkoaikapyynnöistä, joiden perusteella voitiin olettaa vastausta valmisteltavan, Espanjan viranomaiset eivät vastanneet komission tietopyyntöön. Komissio huomauttaa lisäksi, että se aloitti menettelyn myös muista samankaltaisista verotuista, joita oli myönnetty veroperustan alennuksina uusille yrityksille Biskajassa (C 52/99, 29 päivänä syyskuuta 1999). Komissio totesi 12 päivänä heinäkuuta 2001 tehdyssä lopullisessa päätöksessä, että kyseiset tuet eivät soveltuneet yhteismarkkinoille.

(78) Yhteenvedona voidaan todeta, että kyseisiä verotoimenpiteitä ei voida pitää voimassa olevina tukina, koska ne eivät täytä asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b

kohdan edellytyksiä. Sen sijaan toimenpiteet voidaan katsoa saman asetuksen 1 artiklan c kohdassa tarkoitetuiksi uusiksi tuiksi ⁽⁵²⁾ ⁽⁵³⁾.

6.3 Verotoimenpiteen sääntöjenvastaisuus

(79) Koska tarkasteltavana oleva tukiohjelma ei edellytä Espanjan viranomaisten sitoutuvan myöntämään tuet vähämerkityksisten tukien myöntämisedellytysten mukaisesti ⁽⁵⁴⁾, komissio katsoo, ettei kyseisten tukien voida katsoa kuuluvan *de minimis* -säännön soveltamisalaan. Espanjan viranomaiset eivät ole väittäneet menettelyn missään vaiheessa, että kyseiset tuet olisivat kokonaan tai osittain vähämerkityksisiä tukia. Kyseisiin tukiin ei voida soveltaa myöskään *de minimis* -sääntöä, koska ei ole mitään takeita siitä, ettei tuki ylittäisi vähämerkityksiselle tuelle asettua ylärajaa.

(80) Komissio toteaa, että valtiontuet, joihin ei sovelleta *de minimis* -sääntöä, kuuluvat perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa määrätyn ennakoilmoitusvelvollisuuden soveltamisalaan. Espanjan viranomaiset eivät kuitenkaan ole noudattaneet tätä velvollisuutta. Tästä syystä komissio katsoo, että tuet on katsottava sääntöjenvastaisiksi.

(81) Eräät kolmannet huomauttivat, että verotoimenpiteitä ei voida pitää sääntöjenvastaisina, sillä oli luotu perusteltu luottamus siihen, että komission hyväksyy Baskimaan verojärjestelmän. Komission on kuitenkin hylättävä tämä näkemys, sillä asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan f kohdan mukaan tuki on sääntöjenvastaista, jos siitä ei

⁽⁵²⁾ Asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan c kohdassa todetaan seuraavaa: "c) 'uudella tuella' tarkoitetaan kaikkia tukia, eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset".

⁽⁵³⁾ Kirje D/10687 Espanjan pysyvälle edustustolle, 19.1.1996.

⁽⁵⁴⁾ Tukia koskevan arvioinnin tulokset ovat samat riippumatta siitä, perustuuko arviointi pienille ja keskiuurille yrityksille myönnettävää valtiontukea koskeviin yhteisön suuntaviivoihin, komission tiedonantoon vähämerkityksisestä tuesta vai EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annettuun komission asetukseen (EY) N:o 69/2001 (ks. alaviite 6).

ole ilmoitettu perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti — kuten tässä tapauksessa. Koska tuesta ei ole ilmoitettu, komissio ei ole voinut tehdä päätöstä tuen soveltavuudesta yhteismarkkinoille ⁽⁵⁵⁾. Kun tarkastellaan kolmansien huomautuksissa esitettyä väitettä, jonka mukaan komissio aikoi hyväksyä Baskimaan verojärjestelmän päätöksen 93/337/ETY nojalla, komissio muistuttaa, että kyseinen päätös ei koske ”Baskimaan verojärjestelmää”, vaan tiettyjä Álavan, Guipúzkoan ja Biskajan vuonna 1988 käyttöön ottamia konkreettisia verotoimenpiteitä ⁽⁵⁶⁾. Lisäksi toimenpiteet katsottiin kyseisessä päätöksessä valtiontuiksi. Päätöksen 1 artiklan 4 kohdassa ⁽⁵⁷⁾ säädetään lisäksi, että tukien myöntäminen edellyttää tiettyjen ehtojen täyttämistä, kuten aluetuen enimmäisintensiteetin, pk-yrityksiin ja herkkiin aloihin sovellettavien sääntöjen ja tuen kasautumista koskevien sääntöjen noudattamista. Näin ollen kyse ei ollut Baskimaan verojärjestelmän hyväksymisestä vaan tiettyjen verotoimenpiteiden luokittamisesta valtiontueksi ja ehtojen asettamisesta näiden tukien myöntämiseksi. Tästä syystä kyseinen päätös ei estä millään tavalla komissiota tekemästä mahdollista myönteistä päätöstä Baskimaassa käyttöön otettavista uusista verotoimenpiteistä. Vastoin mainittuja huomautuksia, komissio ei ole missään vaiheessa tehnyt päätöstä Baskimaan verojärjestelmän tai jonkin muun uuden verotoimenpiteen, esimerkiksi käsiteltävänä olevan verovapautuksen, hyväksymisestä tai toteamisesta sääntöjenmukaiseksi ⁽⁵⁸⁾.

teltavana olevat tukiohjelmat ovat luonteeltaan yleisiä ja abstrakteja, komissio ei pidä aiheellisena arvioida yksityiskohtaisesti jokaisen mahdollisen tuensaajayrityksen tilannetta. Komissio ei ole tietoinen niiden yritysten tilanteesta, jotka ovat jo saaneet tukea tai joiden on suunniteltu saavan sitä jatkossa, joten se ei pysty tutkimaan kilpailuvaikutuksia yksittäisten yritysten tasolla. Riittää kun varmistetaan, että mahdolliset tuensaajayritykset voivat saada tukia, jotka eivät ole yhdenmukaisia alalla sovellettavien direktiivien, suuntaviivojen ja puitteiden kanssa. Lisäksi komissio korostaa, että päätöksessään menettelyn aloittamisesta se pyysi Espanjan viranomaisilta kaikkia kyseisten verotukien arvioinnin kannalta tarpeellisia tietoja. Pyyntönsä tarkoituksena oli luonnollisesti, että komissio saisi yleiskuvan järjestelmän todellisista vaikutuksista, eikä se edellyttänyt saavansa riittäviä tietoja yksittäisten analyysien tekemiseen. Espanjan viranomaiset eivät ole toimittaneet tietoja kyseisten veronhuojennusten käytännön soveltamistapauksista. Tästä syystä on ristiriitaista huomauttaa komissiolle siitä, että se ei ole esittänyt tarpeeksi yksityiskohtaisia arvioita (kuten jotkut kolmannet väittävät), ja samalla kieltäytyä toimittamasta vaadittuja tietoja.

6.4 Arviointi soveltavuudesta yhteismarkkinoille

- (82) Komissio palaa aluksi yhtiöverosta myönnettävää vapautusta koskevan tukiohjelman luonteeseen. Koska tarkas-

- (83) Koska kyseinen tukiohjelma kattaa vain NUTS ⁽⁵⁹⁾ III -alueisiin kuuluvan Biskajan, on tutkittava, voidaanko kyseisessä historiallisessa maakunnassa myönnettäville tuille myöntää 87 artiklan 3 kohdan a tai c alakohdan mukaisia alueellisia poikkeuksia. Komissio muistuttaa, ettei Biskajan alueelle ole myönnetty kertaakaan 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaista poikkeusta, koska bruttokansantuote asukasta kohden ⁽⁶⁰⁾ Baskimaan NUTS II -alueella on ollut aina yli 75 prosenttia yhteisön keskiarvosta. Aluetukisääntöjen ⁽⁶¹⁾ ⁽⁶²⁾ mukaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisen poikkeuksen myöntämisedellytykset täyttyvät vain siinä tapauksessa, että NUTS II -tason alueyksikköä vastaavalla alueella BKT asukasta kohden ei

⁽⁵⁵⁾ Yhdistetyt asiat T-132/96 ja T-143/96, Freistaat Sachsen ym. v. komissio, tuomio 15.12.1999 (Kok. 1999, s. II-3663, 300 kohta).

⁽⁵⁶⁾ Toimenpiteet muodostuivat pääasiassa leimaverosta myönnetystä 95 prosentin veronhuojennuksesta, investoinneille myönnetystä 20 prosentin verohyvityksestä, uusiksi investoinneiksi katsottavien omaisuuserien jättämisestä kokonaan poistovelvollisuuden ulkopuolelle, investoinneista maksettavan verohyvityksen korottamisesta 5 prosenttia luotujen työpaikkojen perusteella ja 20 prosenttia investoinneista teknisesti erityisen merkittävien investointien toteuttamiseksi.

⁽⁵⁷⁾ Ks. päätöksen 93/337/ETY 1 artiklan 4 kohta (ei suom.): Espanjan viranomaisten on varmistettava kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta, että tuet myönnetään kansallisilla aluetukialueilla ja aluetuen enimmäisintensiteettiä noudattaen ja pk-yrityksille myönnettävää valtiontukea koskevien suuntaviivojen edellytysten mukaisesti. Lisäksi varmistetaan tukien noudattavan eri tarkoituksiin myönnetyn tuen kasautumista koskevia yhteisön säännöksiä sekä tietyillä teollisuuden, maatalouden ja kalastuksen aloilla vahvistettuja enimmäisintensiteettejä.

⁽⁵⁸⁾ Ks. alaviite 23.

⁽⁵⁹⁾ Tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistö (Nomenclature of Territorial Units for Statistics, NUTS).

⁽⁶⁰⁾ Bruttokansantuote (BKT) asukasta kohden ostovoimayksikkönä.

⁽⁶¹⁾ Jäljempänä olevat viittaukset aluetukisääntöihin perustuvat vain alueellisia valtiontukia koskeviin suuntaviivoihin (ks. alaviite 17). Ennen suuntaviivojen voimaantuloa myönnettyjen tukien osalta komission arvio perustuu tuen myöntämishetkellä voimassa olleisiin sääntöihin. Koska säännöt eivät ole muuttuneet olennaisilta osiltaan, tässä viitataan suuntaviivojen uusimpaan toisintoon.

⁽⁶²⁾ Ks. alueellista valtiontukea koskevien suuntaviivojen 3.5 kohta (ks. alaviite 17).

ylitä 75 prosenttia yhteisön keskiarvosta. Komissio muistuttaa sen sijaan, että aluetukikartan ⁽⁶³⁾ perusteella Biskajassa myönnettyjä tukia voidaan pitää osittain yhteismarkkinoille soveltuvin ⁽⁶⁴⁾ 26 päivään syyskuuta 1995 ⁽⁶⁵⁾ ja sen jälkeen täysin yhteismarkkinoille soveltuvin perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c) alakohdan poikkeuksen nojalla ⁽⁶⁶⁾.

(84) Yhtiöverovapautuksena myönnettyt valtiontuet edistävät sellaisten uusien yritysten perustamista Biskajaan, joiden alkuinvestoinnit ja luotujen työpaikkojen määrä ylittävät tietyt vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisinvestoinneista ja luotujen työpaikkojen vähimmäismäärästä huolimatta kyseiset verotuet eivät ole luonteeltaan investointi- tai työllisyystukia. Kyseisten verotukien määrätymisperusteena ei ole investoinnin määrä, luotujen työpaikkojen määrä eivätkä niitä vastaavat palkkakustannukset vaan veroperusta. Näiden tukien määrä ei perustu tiettyyn enimmäisprosenttiosuuteen investoinneista, työpaikkojen määrästä eikä niitä vastaavista palkkakustannuksista vaan veroperustasta. Komissio muistuttaa tältä osin, että alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen liitteessä I huomautetaan, että ”verohelpotuksen muodossa annettuja tukia voidaan pitää investointeihin liittyvinä tukina, kun niiden perustana on tietty kyseiselle alueelle tehty investointi. Lisäksi kaikki verohelpotuksen muodossa annetut tuet voidaan liittää investointeihin, jos niille määrätään yhteinen yläraja, joka ilmaistaan prosentteina alueelle tehdyistä investoinneista”. Tarkasteltavana olevien toimenpiteiden kaltaiset tuet eivät näin ollen täytä näitä edellytyksiä, eikä niitä siis voida pitää investointitukina.

(85) Koska kyseiset tuet sen sijaan alentavat osittain tuensajayritysten yhtiöveroa, ne ovat luonteeltaan toimintatukia. Yhtiövero on vero, joka verovelvollisten yritysten on pakko maksaa tietyin määräajoin, ja se on osa niiden tavanomaista liiketoimintaa. Kyseisiä verotukia on aiheellista tarkastella tällaisiin toimintatukiin mahdollisesti sovellettavien poikkeuksien perusteella.

(86) Komissio muistuttaa, että aluetuen suuntaviivojen mukaan toimintatukena myönnettyt aluetuet ovat peri-

⁽⁶³⁾ Seuraavat peräkkäiset aluetukikartat ovat olleet voimassa alkaen Espanjan liittymisestä yhteisöön: vuonna 1988 komission päätöksellä 88/C 351/04 hyväksytty kartta, 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyllä päätöksellä muutettu kartta (ks. tiedonanto 96/C 25/03) ja 11 päivänä huhtikuuta 2000 hyväksytty kartta vuosille 2000—2006.

⁽⁶⁴⁾ Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c) alakohdan poikkeuksen mukaan tukikelpoisia alueita Biskajassa ovat vain Nervión-laakson teollisuusalue sekä ”Duranguesadon” ja ”Encartacionesin” alueet. Muut Biskajan alueet eivät täytä vaadittuja edellytyksiä.

⁽⁶⁵⁾ Vuonna 1988 vahvistetun aikaisemman aluetukikartan muutos tuli voimaan kyseisenä päivänä.

⁽⁶⁶⁾ EYVL C 25, 31.1.1996, s. 3.

aatteessa kiellettyjä. Tämäntyyppisiä tukia voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti myöntää perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a) alakohdan poikkeuksen soveltamisalueilla edellyttäen, että tuki täyttää aluetuen suuntaviivojen 4.15—4.17 kohdassa määrättyt erityisedellytykset, sitä myönnetään syrjäisimmillä alueilla tai harvaanasutuilla alueilla lisäkuljetuskustannusten korvaamiseen. Biskajan NUTS III -tason alue ei kuitenkaan ole tukikelpoinen perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a) alakohdan poikkeuksen nojalla, eikä kyseisten toimintatukien myöntäminen kuulu näiden edellytysten piiriin. Biskajan NUTS III -tason alue ei kuulu myöskään syrjäisiin ⁽⁶⁷⁾ eikä harvaanasuttuihin alueisiin ⁽⁶⁸⁾. Tästä syystä yhtiöverovapautukseen sisältyvä toimintatuki on kiellettyä erityisesti siksi, että sitä ei myönnetä 87 artiklan 3 kohdan a) alakohdan poikkeuksen mukaisella, syrjäisellä eikä harvaanasutulla alueella. Näin ollen tarkasteltavana olevat tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille.

(87) Komissio katsookin, ettei tarkasteltavana olevan verotukiohjelman voida katsoa soveltuva yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan a) ja c) alakohdan poikkeuksen nojalla, sillä se ei ole aluetukisääntöjen mukainen.

(88) Sen lisäksi, että tutkitaan tietyn taloudellisen toiminnan kehitykseen liittyvän perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c) alakohdan poikkeuksen soveltamista aiemmin käsitellyissä tapauksissa, on tutkittava myös mahdollisuutta soveltaa kyseistä poikkeusta muihin tarkoituksiin. Voidaan todeta, että tämän yhtiöverovapautuksen tavoitteena ei ole edistää tiettyä taloudellista toimintaa 87 artiklan 3 kohdan c) alakohdassa tarkoitettulla tavalla eli edistää pk-yritysten toiminnan kehittämistä, tutkimus- ja kehitystyötä, ympäristönsuojelua, uusien työpaikkojen luomista tai koulutusta yhteisön sääntöjen mukaisesti. Kyseisiin verotukiin ei tästä syystä voida soveltaa tietyn taloudellisen toiminnan kehittämistä koskevaa perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c) alakohdan poikkeusta edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

(89) Koska kyseisen yhtiöverovapautuksen myöntämiselle ei ole asetettu alakohtaisia rajoituksia, sitä voidaan myöntää rajoituksetta yhteisön erityissääntöjen soveltamisalana kuuluvilla herkillä aloilla toimiville yrityksille. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen maataloustuotteiden tuotanto, jalostus ja kaupan pitäminen, kalastus, hiili- ja terästeollisuus, lai-

⁽⁶⁷⁾ Alue ei sisälly perustamissopimuksen 299 artiklassa olevaan syrjäisimpien alueiden luetteloon.

⁽⁶⁸⁾ Alueellista valtiontukea koskevien suuntaviivojen 3.10.4 kohdan mukaisesti (ks. alaviite 17).

vanrakennus, synteettiset kuidut ja autoteollisuus⁽⁶⁹⁾. Komissio katsoo tämän mukaisesti, että yhtiöveron vapautuksena myönnettävät verotuet eivät välttämättä noudata mainittuja alakohtaisia sääntöjä. Kyseinen verovapautus ei täytä edellytystä, jonka mukaan tuki ei saa edistää uutta tuotantokapasiteettia, jotta herkillä aloilla perinteisesti ilmenevät liikkaparasiteettiongelmat eivät pahenisi. Komissio katsookin, että jos tuensaaja toimii mainituilla aloilla eikä noudata kyseisiä aloja koskevia sääntöjä, tarkasteltavana olevat tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille tietyn taloudellisen toiminnan edistämistä koskevan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen nojalla.

- (90) Tarkasteltuihin tukiin, joihin ei voida soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan poikkeuksia, ei voida soveltaa myöskään muita 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksia. Kyseisiä tukia ei voida katsoa 87 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisiksi sosiaalisiksi tuiksi eikä 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisiksi luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi myönnettäviksi tuiksi. Niiden tavoitteena ei ole 87 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti edistää Euroopan yhteistä etua koskevaa tärkeää hanketta eikä poistaa jäsenvaltion taloudessa olevaa vakavaa häiriötä. Niihin ei voi soveltaa 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan poikkeusta, koska niitä ei ole tarkoitettu kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen. Tarkasteltavana olevat tuet eivät näin ollen sovellu yhteismarkkinoille.
- (91) Kun otetaan huomioon, että verovapautusta on myönnetty useamman verovuoden ajan, on oletettavaa, että osa näistä verotuista voi vielä olla maksamatta. Koska kyseessä on kuitenkin sääntöjenvastainen ja yhteismarkkinoille soveltumaton tuki, Espanjan viranomaisten on peruutettava vielä mahdollisesti jäljellä oleva osa näistä verovapautuksista.

6.5 Jo maksettujen tukien takaisinperintä

- (92) Confebaskin huomautusten mukaan kyseisiä tukia ei voida vaatia maksettaviksi takaisin, koska niiden sääntö-

⁽⁶⁹⁾ Tällä hetkellä voimassa olevat alakohtaiset säännöt ovat saatavilla Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja kilpailun pääosaston verkkosivuilla osoitteessa: http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/:

jenmukaisuuteen liittyy luottamuksensuoja. Luottamus perustui siihen, että komissio ei moniin vuosiin luokitellut kyseisiä toimenpiteitä valtiontuiksi, ja siihen, että komissio ei ole kyseenalaistanut kyseisen jäsenvaltion muilla alueilla sovellettavia veronhuojennuksia.

- (93) Aluksi on todettava, että Confebask ei katso, että sen edustamat baskimaalaiset yritykset eivät olisi olleet ymmärtäneet, että uusille yrityksille tietyn perustein myönnettyn verovapautukseen liittyy etua. On siis syytä katsoa, että kyseiset yritykset ovat saattaneet olla tietoisia vapautukseen liittyvästä edusta.
- (94) Lisäksi on muistettava, että kyseistä verovapautusta ei ole sovellettu perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaista menettelyä noudattaen. Vakiintuneen oikeuskäytännön⁽⁷⁰⁾ mukaan tuensaajayrityksillä voi periaatteessa olla perusteltu luottamus niiden saaman tuen sääntöjenmukaisuuteen vain silloin, kun tuki on myönnetty mainitun artiklan mukaista menettelyä noudattaen. Varovaisen talouden toimijan on yleensä pystyttävä varmistamaan, että tätä menettelyä on noudatettu. Confebask ei voi käsiteltävänä olevassa asiassa väittää, ettei se tiennyt kyseisten toimenpiteiden olevan sääntöjenvastaisia, sillä se liitti huomautuksiinsa kopioita komission ja Espanjan viranomaisten välisistä kirjeistä.
- (95) Oikeuskäytännön⁽⁷¹⁾ mukaan sääntöjenvastaisen tuen saajat voivat vedota tuen takaisinperinnän estämiseksi poikkeuksellisiin olosuhteisiin, jotka ovat voineet perustellusti oikeuttaa niiden tuen sääntöjenmukaisuutta koskevan luottamuksensuojan. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan voida hyväksyä kolmansien huomautuksissa esitettyjä olosuhteita. Kun tarkastellaan luottamuksensuojaa, jonka sanotaan johtuvan siitä, ettei komissio luokitellut toimenpiteitä pitkään aikaan valtiontuiksi, komissio muistuttaa, että asetuksen (EY) N:o 659/1999 13 artiklan 2 kohdan mukaan komission ei tarvitse sääntöjenvastaisen tukien tapauksessa noudattaa ilmoitettuihin tukiin sovellettavia määräaikoja. Sen ei siis tarvitse tehdä

⁽⁷⁰⁾ Ks. asia C-5/89, Saksa v. komissio, tuomio 20.9.1990 (Kok. 1990, s. I-3437, 14 kohta); asia C-169/95, Espanja v. komissio, tuomio 20.3.1997 (Kok. 1997, s. I-135, 51 kohta) ja asia C-24/95, Land Rheinland-Pfalz v. Alcan Deutschland GmbH, tuomio 20.3.1997, 25 kohta, Bundesverwaltungsgericht:n esittämä ennakkoratkaisu Saksaa (Kok. 1997, s. I-1591).

⁽⁷¹⁾ Ks. alaviitteessä 70 mainitussa asiassa 20.9.1990 annettu tuomio, 16 kohta ja asia C-183/91, komissio v. Kreikka, tuomio 10.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3131, 18 kohta).

päätöksiä sääntöjenvastaisista tuista, kuten käsiteltävistä toimenpiteistä, kahden kuukauden kuluessa ⁽⁷²⁾ (4 artiklan 5 kohdan mukaisesti) eikä 18 kuukauden kuluessa ⁽⁷³⁾ (7 artiklan 6 kohdan mukaisesti). Lisäksi on muistettava, että Espanjan pysyväle edustustolle osoitetussa, 25 päivänä toukokuuta 1994 päivätyssä komission kirjeessä, joka on liitetty Confebaskin huomautuksiin, komissio kehotti edustustoa kiinnittämään huomiota 3 päivänä marraskuuta 1983 kaikille jäsenvaltioille lähetettyyn kirjeeseen. Kirjeessä muistutettiin perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdasta ja EYVL:ssä C 318 24 päivänä marraskuuta 1983 julkaistusta tiedonannosta johtuvista velvoitteista ja todettiin, että kaikki sääntöjenvastaisesti myönnetty tuki voidaan vaatia perittäväksi takaisin. Näin ollen komissio varoitti jo ensimmäisessä Espanjan pysyväle edustustolle kantelun jälkeen esittämissään kirjeessä, että toimenpiteet voivat olla tukea. Lisäksi komissio totesi kyseisen verovapautuksen voivan olla sääntöjenvastaisista tukea ja että tällöin se olisi maksettava takaisin. Komissio ei ole vuodesta 1994 käydyssä kirjeenvaihdossa missään vaiheessa suoraan tai epäsuorasti luokitellut kyseistä verovapautusta yhteismarkkinoille soveltuvaksi.

(96) Kun tarkastellaan jäsenvaltion muilla alueilla myönnettyihin veronhuojennuksiin liittyvää luottamuksensuojaa, on syytä toistaa aiempi näkemys, että kyseiset toimenpiteet ovat luonteeltaan huomattavan erilaisia. Näin ollen on vaikea löytää perusteita kohdella samalla tavoin huomattavan erilaisia toimenpiteitä. Muiden veronhuojennusten osalta on myös syytä muistaa, että komissio ei ole voinut esittää kantaansa niiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, koska toimenpiteistä ei ole ilmoitettu tai esitetty kantelua. Komissio ei siis ole esittänyt kantaansa näistä toimenpiteistä suoraan eikä epäsuoraan.

(97) Kolmannet vetosivat RSV-asiassa ⁽⁷⁴⁾ annettuun ennakkoratkaisuun perusteluna luottamuksensuojalle, joka seurasii siitä, että komission 25 päivänä toukokuuta 1994 päivätyyn ensimmäisen kirjeen jälkeen kului useita vuosia, ennen kuin komissio teki päätöksen verovapautusta koskevan menettelyn aloittamisesta. Tältä osin on kuitenkin muistettava asiaan liittyvät erityisolosuhteet. Asiaan RSV liittyvästä tuesta tehtiin komissiolle virallinen ilmoitus, vaikkakin määräajan päätyttyä. Tuki liittyi lisäksi lisäkustannuksiin, jotka aiheutuivat komission jo aiemmin hyväksymien tukien kohteena olleesta toimenpiteestä. Tuki liittyi alaan, jolle oli myönnetty jo vuosien ajan komission hyväksymää tukea. Tästä syystä ei ollut tarpeen toteuttaa perusteellista tutkimusta tuen soveltu-

vuuden määrittämiseksi. Käsiteltävässä asiassa tuesta ei sitä vastoin ole ilmoitettu, se ei liittynyt komission jo hyväksymiin tukiin eikä sitä ole myönnetty jo aikaisemmin tukea saaneella alalla. Näin ollen komissio katsoo, että RSV-asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa tässä asiassa.

(98) On myös todettava, että kirjeen ja päätöksen välinen viive johtuu suurelta osin Espanjan viranomaisten yhteistyöhaluttomuudesta. Komissio pyysi 19 päivänä tammiukuuta 1996 päivätyllä, pysyväle edustustolle lähetetyllä kirjeellä yksityiskohtaisia tietoja toimenpiteen mahdollisista tuensaajista. Espanjan pysyvä edustusto pyysi 16 päivänä helmikuuta 1996 päivätyllä faksilla, joka vahvistettiin 19 päivänä helmikuuta 1996 päivätyllä kirjeellä, vastaamiselle annetun määräajan jatkamista 15 päivällä. Espanjan pysyvän edustuston 21 päivänä maaliskuuta 1996 päivätyllä kirjeellä pyydettiin ajan jatkamista vielä 30 päivällä. Huolimatta näistä pyynnöistä, joiden perusteella komissio oletti, että vastausta valmisteltiin, Espanjan viranomaiset eivät vastanneet tietopyyntöön. Komissio korostaa, että tänä aikana Espanjan viranomaiset saivat tietoja menettelyistä, jotka komissio aloitti vuonna 1996 esitetyn kantelun perusteella DEMESA:lle ⁽⁷⁵⁾ myönnettyistä tuista ja vuonna 1997 esitetyn kantelun perusteella Ramondínin ⁽⁷⁶⁾ tuista. Álava oli vahvistanut vuonna 1996 veronhuojennukset ⁽⁷⁷⁾, joista muun muassa nämä yritykset hyötyivät. Koska molemmissa asioissa vuoden 1996 veronhuojennukset katsottiin sääntöjenvastaisiksi ja yhteismarkkinoille soveltumattomiksi valtiontuiksi, Espanjan viranomaisten saamat tiedot eivät suinkaan herättäneet oikeutettuja odotuksia verovapautuksen soveltuvuudesta, vaan enteivät toimenpiteiden olevan todennäköisesti yhteismarkkinoille soveltumattomia.

(99) Näin ollen komissio katsoo, että se ei ole antanut toiveita kyseisen verovapautuksen mahdollisesta soveltumisesta yhteismarkkinoille. Tästä syystä tuensaajat eivät voi vedota luottamuksensuojaan tai oikeusvarmuuteen kyseisten verovapautusten yhteydessä. On muistutettava, että ”vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luottamuksensuojaansa saa vedota oikeussubjekti, joka on tilan-

⁽⁷²⁾ Päätös olla vastustamatta toimenpiteitä tai aloittaa muodollinen tutkintamenettely.

⁽⁷³⁾ Päätös lopettaa muodollinen tutkintamenettely.

⁽⁷⁴⁾ Ks. alaviite 24.

⁽⁷⁵⁾ DEMESA:n hyväksi myönnetty valtiontuki (ks. alaviite 51); lopullinen päätös 1999/718/EY (ks. alaviite 5).

⁽⁷⁶⁾ Ramondínin hyväksi myönnetty valtiontuki: päätös menettelyn aloittamisesta, tehty 30 päivänä maaliskuuta 1999 (EYVL C 194, 10.7.1999, s. 18); lopullinen päätös 2000/795/EY (ks. alaviite 27).

⁽⁷⁷⁾ Tukiasiat C-49/99, C-50/99 ja C-52/99 käsittelevät verotukiohjelmiä, jotka perustuvat seuraavien Norma Foral -säästöjen 26 §:n säännöksiin: Álavan Norma Foral nro 24/1996, annettu 5 päivänä heinäkuuta; Guipúzcoan Norma Foral nro 7/1996, annettu 4 päivänä heinäkuuta ja Biskajan Norma Foral nro 3/1996, annettu 26 päivänä kesäkuuta.

teessa, josta käy ilmi, että yhteisön viranomaiset ovat luoneet hänelle perusteltuja odotuksia [...]. Sitä vastoin kukaan ei voi väittää luottamuksensuojan periaatetta loukatun, jos viranomaiset eivät ole antaneet täsmällisiä vakuutuksia asiassa”⁽⁷⁸⁾.

(100) Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, että tuensaaajat eivät voi vedota yhteisön oikeuden yleisperiaatteisiin kuten luottamuksensuojaan tai oikeusvarmuuteen, kun kysymys on jo maksetuista yhteismarkkinoille soveltumattomista tuista. Asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohdan soveltamiselle ei näin ollen ole estettä. Kyseisen kohdan mukaan ”sääntöjenvastaista tukea koskeissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisten jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaaajalta”. Espanjan viranomaisten onkin toteutettava tässä tapauksessa kaikki tarvittavat toimenpiteet jo maksetun tuen perimiseksi takaisin, jotta palautetaan taloudellinen tilanne, jossa tuensaaajaryitykset olisivat ilman sääntöjenvastaista tukea. Tuet on perittävä takaisin Espanjan lainsäädännön määräysten ja menettelyiden mukaan. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä ajankohdasta, kun tuki myönnettiin, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa Espanjassa käytettyyn viitekorkoon⁽⁷⁹⁾.

(101) Tämä päätös koskee koko tukiohjelmaa ja se on pantava täytäntöön välittömästi. Myös kyseisestä ohjelmasta myönnetyt yksittäiset tuet on perittävä takaisin. Komissio muistuttaa, että tämä päätös ei estä sitä, että yksittäisten tukien voidaan katsoa ominaisuuksiensa perusteella olevan kokonaan tai osittain yhteismarkkinoille soveltuvia joko komission jälkikäteen tekemän päätöksen tai poikkeusasetusten nojalla.

7 PÄÄTELMÄT

(102) Komissio päättää edellä esitetyn perusteella, että

- a) Espanja on myöntänyt sääntöjenvastaisesti tietyille uusille yrityksille vapautuksen yhtiöverosta ja rikko-

nut näin perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan määräyksiä;

- b) kyseinen yhtiöverosta myönnetty vapautus ei sovellu yhteismarkkinoille;
- c) Espanjan viranomaisten on peruutettava joillekin tuensaaajille mahdollisesti vielä maksamatta olevan tuen maksu. Espanjan viranomaisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet jo maksetun, yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen perimiseksi takaisin palauttaakseen ennalleen taloudellisen tilanteen, jossa tuensaaajaryitykset olisivat ilman sääntöjenvastaista tukea,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Veroperustan alennuksena myönnettävä sääntöjenvastainen valtiontuki, joka on otettu perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti käyttöön Espanjassa Biskajan historiallisessa maakunnassa 5 päivänä heinäkuuta 1993 annetun Norma Foralin nro 18/1993 nojalla, ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Espanjan on kumottava 1 artiklassa mainittu tukiohjelma, jos se on edelleen voimassa.

3 artikla

1. Espanjan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun ja tuensaaajille sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin. Espanjan on peruutettava vielä maksamatta olevan tuen maksaminen.

2. Tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden mukaisten menettelyiden mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaaajien käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

⁽⁷⁸⁾ Ks. alaviitteessä 55 mainittu tuomio, 300 kohta.

⁽⁷⁹⁾ Komission kirje jäsenvaltioille (SG(91) D/4577), 4.3.1991. Ks. myös asia C-142/87, Belgia v. komissio, tuomio 21.3.1990 (Kok. 1990, s. I-959).

4 artikla

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 2001.

Espanjan on ilmoitettava kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

KOMISSION PÄÄTÖS,**tehty 13 päivänä marraskuuta 2002,****valtioneustusta, joka on myönnetty kalastajille kalastuksen teknisten keskeytysten vuoksi Tyrrhenan- ja Joonianmerellä vuonna 2000***(tiedoksiannettu numerolla K(2002) 4362)***(Ainoastaan italianteksti on todistusvoimainen)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)***(2003/87/EY)*

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 88 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 14 artiklan,

on 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti kehottanut asianosaisia esittämään huomautuksensa ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I

MENETTELY

- (1) Italian pysyvä edustusto Euroopan unionissa ilmoitti komissiolle 26 päivänä syyskuuta 2000 päivättyllä ja 28 päivänä syyskuuta 2000 vastaanotetuksi kirjatulla kirjeellä useita kuljetus- ja kalastusalan kiireellisiä toimenpiteitä koskevasta asetusluonnoksesta. Asetusluonnoksessa säädetään eri toimenpiteiden toteuttamisesta näiden kahden alan hyväksi. Toimenpiteet sisälsivät 5 pykälässä tarkoitettua sosiaalisen tukitoimenpiteen, joka toteutettiin Tyrrhenanmerellä ja Joonianmerellä kesällä 2000 tapahuneiden kalastuksen teknisten keskeytysten seurauksena, ja se koski kalastajia niissä kalastuspiireissä, jotka ulottuvat Imperiasta Reggio Calabriaan sekä Crotonesta Gallipoliin, lukuun ottamatta piirejä, jotka kuuluvat osana Castron, Tricasen, Santa Maria di Leucan ja Otranton satamahallinnon piiriin. Tukitoimenpide kirjattiin ilmoittamattomien tukien luetteloon numerolla N 159D/2000.
- (2) Myöhemmin Italian viranomaiset toimittivat 2 päivänä lokakuuta 2000 päivättyllä kirjeellä 26 päivänä syyskuuta 2000 annetun asetusluonnoksen (N:o 265), joka julkaisiin Italian virallisessa lehdessä 27 päivänä syyskuuta

2000. Italian viranomaisilta pyydettiin täydentäviä tietoja neljään otteeseen: 23 päivänä marraskuuta 2000, 20 päivänä helmikuuta, 30 päivänä toukokuuta ja 5 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyillä kirjeillä, joihin on saatu vastaus 5 päivänä helmikuuta, 2 päivänä toukokuuta, 31 päivänä toukokuuta ja 24 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyillä kirjeillä. Toimitettujen tietojen joukossa olivat etenkin 5 päivänä helmikuuta 2001 päivättyllä kirjeellä ilmoitettu, 23 päivänä marraskuuta 2000 annettu laki N:o 343 (laki, jolla asetus N:o 265 muutettiin laiksi), joka julkaistiin Italian virallisessa lehdessä 25 päivänä marraskuuta 2000, sekä kolme Italian maa- ja metsätalousministeriön määräystä, jotka on tehty 30 päivänä kesäkuuta, 19 päivänä heinäkuuta ja 3 päivänä elokuuta 2000 ja jotka pitävät sisällään teknisiä keskeytyksiä koskevat soveltamismääräykset.

- (3) Korvausten konkreettisista soveltamissäännöistä 3 päivänä elokuuta 2000 annettua ministeriön määräystä oli mahdollista soveltaa välittömästi. Tämän lisäksi, koska ei ollut olemassa määräystä, jonka mukaan komission annettava alustava hyväksyntänsä lain ja sen soveltamissäännösten voimaan saattamiseksi, kyseinen toimenpide saatettiin panna välittömästi täytäntöön. Sen vuoksi asia kirjattiin 9 päivänä helmikuuta 2001 ilmoittamattomien tukien luetteloon numerolla NN 15/2001.
- (4) Komissio ilmoitti 13 päivänä marraskuuta 2001 päivättyllä lopullisella kirjeellä C(2001) 3463 Italian viranomaisille päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukainen tutkintamenettely kyseisestä toimenpiteestä. Italian viranomaiset esittivät huomautuksensa 20 päivänä joulukuuta 2001 päivättyllä kirjeellä.
- (5) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 29 päivänä tammikuuta 2002 ⁽²⁾. Komissio on kehottanut mahdollisia asianosaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä toimenpiteestä. Komissio vastaanotti 27 päivänä helmikuuta 2002 päivätyn kolmen järjestön, Federcoopescan, Lega Pescan ja AGCI Pescan, yhdessä laatiman kirjeen. Kirje toimitettiin Italian viranomaisille asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.⁽²⁾ EYVL C 25, 29.1.2002, s. 9.

II

joita toteutetaan tulevia vuosia varten, arvioidaan sen sijaan nyt voimassa olevien suuntaviivojen mukaisesti.

Kuvaus toimenpiteestä

- (6) Marraskuun 23 päivänä 2000 annetun lain N:o 343 5 pykälän nojalla on pantu täytäntöön tukitoimenpide teknisistä keskeytyksistä kärsineiden alusten hyväksi. Kyseisellä toimenpiteellä turvataan miehistön jäsenille taattu vähimmäispalkka ja otetaan kannettavaksi laivanvarustajien maksettavina olevat, tätä miehistöä koskevat sosiaaliturvamaksut. Kuten edellä mainitussa laissa on määriteltä, teknisten keskeytysten tavoitteena oli lisätä kalavarojen biomassaa.
- (7) Tukitoimenpidettä sovelletaan aluksiin, joilla harjoitetaan kalastusta pelagisilla trooleilla (pesca allo strascico e volante). Keskeytyskausi ajoittui Tyrrhenanmerellä (Imperian ja Reggio Calabrian välisiin kalastuspiireihin kuuluvien alusten osalta) 2 päivästä syyskuuta 1 päivään lokakuuta 2000 ja Joonianmerellä (Crotonen ja Gallipolin välisiin kalastuspiireihin kuuluvien alusten osalta, lukuun ottamatta aluksia, jotka kuuluvat Castron, Tricosen, Santa Maria di Leucan ja Otranton satamahallinnon piiriin) 3 päivästä heinäkuuta 1 päivään elokuuta 2000.
- (8) Tekninen keskeytys on pakollinen niissä kalastuspiireissä, joissa piirin päällikkö on tehnyt tätä koskevan päätöksen kuultuaan valtamerikalastuksen neuvoo-antavaa keskuskomiteaa. Kalastuspiireissä, joissa keskeytystoimenpide ei ole pakollinen, laivanvarustajat voivat halutessaan noudattaa sitä vapaaehtoisesti, jolloin niihin sovelletaan samaa sosiaalista tukitoimenpidettä.
- (9) Tähän toimenpiteeseen varattu talousarvio on 1,5 miljoonaa euroa.

Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen syyt

- (10) Kyseistä tukitoimenpidettä on tutkittu kalastus- ja vesiviljelyalan valtioneuvoston tutkimiseksi vuonna 1997 hyväksytyjen suuntaviivojen perusteella (jäljempänä 'suuntaviivat')⁽³⁾, joiden tultua voimaan kyseinen tukitoimenpide toteutettiin. Tätä päätöstä on perusteltu nyt voimassa olevien suuntaviivojen⁽⁴⁾ 3.4 kohdan soveltamisella. Tämän kohdan nojalla asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan f alakohdan mukaista laitonta tukea, toisin sanoen uusia tukia, jotka rikkovat EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa, arvioidaan tuen myöntämishetkellä noudatettavien suuntaviivojen mukaisesti. Mahdollisia samankaltaisia toimenpiteitä,

- (11) Komissio katsoi, että kyseinen toimenpide laski tuotantokustannuksia, joista asianosaisten yritysten on yleensä suoriuduttava, ja että toimenpide oli toimintatukea. Suuntaviivojen 1.2 kohdassa esitettyjen yleisten periaatteiden mukaan kyseinen tukiluokka on kalastus- ja vesiviljelyalalla yhteismarkkinoille soveltumaton, asianmukaisesti perusteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

- (12) Suuntaviivojen 2.2.2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti tukea kalastustoiminnan tilapäiseen lopettamiseen voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos sen tarkoituksena on korvata osittain kalastustoiminnan tilapäisestä lopettamisesta johtuvia tulonmenetyksiä, jotka aiheutuivat sellaisista odottamattomista ja kertaluonteisista tapahtumista, joiden taustalla ovat erityisesti biologiset syyt.

- (13) Ei ole käynyt ilmi, että kyseiset keskeytykset olisivat seurausta odottamattomista tapahtumista. Italian viranomaisten antamista tiedoista ei käynyt ilmi, että olisi sattunut esimerkiksi luonnonmullistus tai jokin muu poikkeuksellinen tapahtuma, joka olisi aiheuttanut teknisen keskeytyksen. Tiedoista ei myöskään käy ilmi, että kalakannat olisivat yhtäkkiä ja odottamattomasti romahtaneet, minkä vuoksi kalavarojen palauttamiseen tähtäävät erityistoimenpiteet olisivat olleet välttämättömiä, esimerkkinä kalastustoiminnan tilapäinen lopettaminen. Lisäksi Italia oli jo aikaisempina vuosina toteuttanut vastaavanlaisia keskeytyksiä koskevia korvaustoimenpiteitä, joista komissio ei ole esittänyt huomautuksia vuoden 1999 osalta numerolla 419/99 tutkituista toimenpiteistä, jotka sisältyvät Italian hallitukselle 17 päivänä syyskuuta 1999 lähetettyyn kirjeeseen SG(99) D/7551; vuoden 1998 osalta toimenpiteistä, joita oli tutkittu numerolla NN 101/98 ja jotka sisältyvät 23 päivänä kesäkuuta 1999 lähetettyyn kirjeeseen SG(99) D/1581; vuoden 1997 osalta toimenpiteistä, joita tutkittiin numerolla NN 99/97 ja jotka sisältyvät 6 päivänä elokuuta 1997 lähetettyyn kirjeeseen SG(97) D/6770. Tästä voidaan päätellä, että vuonna 2000 hyväksyttyä korvaustoimenpidettä ei voida luokitella kertaluonteiseksi. Toimenpiteen ei siis voida katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille suuntaviivojen 2.2.2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

- (14) Lisäksi saman 2.2.2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti komissio voi pitää kyseistä tilapäiseen lopettamiseen kohdistettavaa tukitoimenpidettä yhteismarkkinoille soveltuvana tehtyään tätä toimenpidettä koskevan erityistutkimuksen (tapauskohtainen tutkimus). Komissio olisi voinut katsoa, että soveltuvuusehdot täyttyvät, jos kalastuksen tilapäinen lopettaminen olisi tässä tapauk-

⁽³⁾ EYVL C 100, 27.3.1997, s. 12.

⁽⁴⁾ EYVL C 19, 20.1.2001, s. 7.

nessa voitu rinnastaa kalatalousalan rakenteellisia toimia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2792/1999⁽⁵⁾ 16 artiklan 1 kohdassa säädettyihin olosuhteisiin, toisin sanoen tapauksiin, jotka koskevat erityisesti biologisista syistä johtuvia odottamattomia olosuhteita (a alakohta) tai jossa ehtymisvaarassa olevia kalavaroja varten otetaan käyttöön kalakantojen elvyttämissuunnitelma (c alakohta). Tämä koskee myös saman asetuksen 12 artiklan 6 kohtaa, jossa säädetään mahdollisuudesta toteuttaa liittämis-toimenpiteitä veden luonnonvarojen suojelusuunnitelmien puitteissa. Ei kuitenkaan voida todeta, että käsiteltävänä oleva toiminnan tilapäinen lopettaminen olisi yhdenkään edellä esitetyn tapauksen kaltainen, koska yhtäältä on jo suljettu pois odottamattoman tapauksen mahdollisuus ja toisaalta Italian viranomaiset eivät ole antaneet mitään sellaisia tietoja, joiden perusteella voitaisiin päätellä, että toiminnan tilapäisen lopettamisen syynä oli kalakantojen elvyttämis- tai suojelusuunnitelma ja joissa olisi määritelty tarkoin esimerkiksi tapausta koskevat lajit, ennakoitu vaikutus biomassaan sekä kalastustoimintaan kohdistuvat odotetut vaikutukset. Italian viranomaiset toimittivat vain neljä kirjallisuusviitettä täsmentämättä, millä näiden teosten sisältämällä väitteillä ne olisivat voineet perustella kyseiset tekniset keskeytykset, vaikka komissio nimenomaan kehotti niitä toimimaan näin (5 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyssä kirjeessä).

- (15) Tämän lisäksi komissio huomautti, että Italian sille toimittamien asiakirjojen joukossa on Salernon kala- ja vesiviljelytalousalan tutkimuslaitoksen IREPA:n (Istituto ricerche economiche per la pesca e l'acquacoltura di Salerno) tiedote, jossa todetaan, että kyseisen kalastuksen pakollisen keskeyttämisen tavoitteena on vähentää kalavaroihin nähden ylimitoitettua laivaston pyyntiponnistusta. Suuntaviivojen 2.2.2 kohdan kolmannen alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltumatonta on kalastustoiminnan rajoittamistuki, jolla pyritään edistämään yhteisön kalastuslaivastojen monivuotisten ohjausohjelmien puitteissa vahvistettujen pyyntiponnistusten vähentämistavoitteiden saavuttamista. Tämän lisäksi asetuksen (EY) N:o 2792/1999 16 artiklan 4 kohdassa vahvistetaan, että jäsenvaltiot eivät voi myöntää korvauksia kalastajille tai laivanvarustajille toiminnan keskeytyksestä, jos sitä perustellaan kulloiseenkin hallintoon liittyvällä toistuvalla kausiluonteisella toiminnan keskeyttämisellä.
- (16) Komissio oli näiden seikkojen perusteella katsonut, että asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklassa säädetyn alustavan arviointivaiheen aikana oli olemassa vahvoja epäilyjä siitä, ovatko kyseiset tuet kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemisesta annettujen suuntaviivojen ja näin ollen EY:n perustamissopimuksen mukaisia.

III

ITALIAN HUOMAUTUKSET

- (17) Muistutettuaan tapauksen eri vaiheista Italian viranomaiset viittaavat huomautuksissaan asetuksen (EY) N:o 2792/1999 sisältämiin säännöksiin kalastustoiminnan tilapäisestä keskeyttämisestä. Toiminnan tilapäisiä keskeyttämistapauksia on tarkasteltu kolmessa eri artiklassa: 7 artiklassa käsitellään pyyntiponnistuksen säätelyä, 12 artiklan 6 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön kansallisesti rahoitettavia sosiaalisia liittämis-toimenpiteitä, joilla helpotetaan kalastustoiminnan tilapäistä keskeyttämistä veden luonnonvarojen suojelusuunnitelmien puitteissa, ja asetuksen 16 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat myöntää kalastajille ja alusten omistajille korvauksia kalastustoiminnan tilapäisestä lopettamisesta. Näiden artiklojen pohjalta Italian viranomaiset vakuuttavat, että tutkittavassa tapauksessa, jossa korvausta maksettaisiin kalastajille mutta ei laivanvarustajille, on syytä viitata asetuksen 12 artiklan 6 kohtaan.
- (18) Toiminnan tilapäinen lopettaminen ei ole pakollinen. Siitä tulee pakollinen jossakin tietyssä kalastuspiirissä vasta sen jälkeen, kun on toteutettu noudattamista koskeva menettely, johon paikallinen neuvoo-antava kalastuskomitea osallistuu. Kalastustoiminnan tilapäistä lopettamista koskeva tukitoimenpide on otettu käyttöön 15 kalastuspiirissä: kaiken kaikkiaan 1 485 aluksesta sitä noudatti 594 alusta, joiden miehistön määrä on keskimäärin 2–3 jäsentä. Kokonaiskustannukset olivat 2 937 781 500 Italian liiraa (1,5 miljoonaa euroa).
- (19) Italian viranomaisten mukaan asetuksessa (EY) N:o 2792/1999 ei säädetä, että 12 artiklan 6 kohdan täytäntöönpano edellyttää komission tai tieteellis-teknis-taloudellisen kalastuskomitean⁽⁶⁾ tekemää teknistä ennakkotutkimusta. Tämän lisäksi tässä tapauksessa sovellettavissa suuntaviivoissa (vuonna 1997 hyväksytyissä) määrätään, että kyseinen tutkimus on tehtävä ainoastaan 7 ja 16 artiklan täytäntöönpanemiseksi. Edellä mainittujen suuntaviivojen 2.2.8 kohdassa määrätään lisäksi, että jäsenvaltiot voivat myöntää tukia, joiden tarkoituksena on kannustaa toteuttamaan kalakantojen säilyttämiseen tähtäviä teknisiä toimenpiteitä tai edistää tätä toteuttamista, kunhan jokainen tapaus tutkitaan erikseen. Suuntaviivojen 2.10.3 kohdassa määrätään myös, että jäsenvaltiot voivat myöntää suoria tukia alan työntekijöille.
- (20) Italian viranomaiset täsmentävät, että tukea saavat yritykset eivät ole hyötynet mitenkään kyseisestä toimen-

⁽⁵⁾ EYVL L 337, 30.12.1999, s. 10.

⁽⁶⁾ Kyseinen komitea, jota kuullaan 16 artiklan 1 kohdassa määriteltyjen korvausten toteuttamiseksi veden luonnonvarojen palauttamissuunnitelmien puitteissa, on perustettu 20 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3760/1992 16 artiklassa (EYVL L 389, 31.12.1992, s. 1).

piteestä. Sen tarkoituksena oli yksinomaan turvata miehistön jäsenille taattu vähimmäispalkka ja kattaa sosiaaliturvamaksut sekä välttää heidän irtisanomisensa. Todiste siitä, etteivät yritykset ole hyötynet toimenpiteestä, puuttuu viranomaisen mukaan sen vuoksi, että suurin osa mahdollisista tuensaaajista ei noudattanut kyseistä toimenpidettä, jonka vuoksi tuotantokustannukset eivät laskeneet vaan päinvastoin kasvoivat, koska keskeytyskaudella yritysten piti kattaa kiinteät kustannukset ilman minkäänlaisia tuloja.

- (21) Tässä tapauksessa Italian viranomaiset katsovat, että kyseistä toimenpidettä olisi voitu arvioida suuntaviivojen 2.2.8 ja 2.10.3 kohdan perusteella, kuten aikaisempina vuosina on tehty samankaltaisten toimenpiteiden yhteydessä. Italian viranomaiset ovat yhtä mieltä siitä, että 16 artiklaa ei voi soveltaa, mutta ne katsovat, että kyseinen toimenpide on sen mukainen, mitä 12 artiklassa on säädetty.

IV

ASIANOSAISTEN HUOMAUTUKSET

- (22) Italialaisia kalastajia edustaa kolme järjestöä: Federcoopescapca, Lega Pesca ja AGCI Pesca. Kirjeissään ne vakuuttavat, etteivät ne ymmärrä, mihin komission huomautukset perustuvat, kun tukitoimenpiteen perustamiseksi annetussa laissa esitetään selkeästi, että tukitoimenpiteen perusteena on tarve edistää kalastustoimintaa yritysten hyötymättä tästä mutta samalla niin, ettei miehistölle koidu vahinkoa.
- (23) Jos tätä toimenpidettä ei olisi toteutettu, miehistö olisi jäänyt ilman tulonlähdettä. Laivanvarustajat olisivat voineet laillisesti irtisanoa aluksilla työskentelevät kalastajat ilman irtisanomisaikaa Italian lain nojalla, mikäli valtio ei olisi suostunut kattamaan kustannuksia. Tähän on lisättävä, että laivanvarustajilla ei ole velvollisuutta ottaa samoja henkilöitä uudelleen palvelukseensa keskeytyskauden päätyessä.
- (24) Näiden järjestöjen mukaan tämä tukitoimenpide on puhtaasti sosiaalinen ja täysin yhdenmukainen asetuksen (EY) N:o 2792/1999 12 artiklan 6 kohdan kanssa. Lisäksi järjestöt täsmentävät, että kyseisessä artiklassa ei säädetä, että tukitoimenpide, joka toteutetaan kyseisen artiklan perusteella, ei tarvitse olla toistuva. Tässä tapauksessa toiminnan tilapäinen lopettaminen on samankaltainen kuin aikaisempina vuosina.
- (25) Nämä huomautukset on toimitettu Italian viranomaisille, jotka vahvistavat hyväksyvänsä ne.

V

ARVIOINTI TOIMENPITEESTÄ

A. Valtiontuen soveltuvuus

- (26) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista

muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei soveltu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

- (27) Tämän toimenpiteen tavoitteena on turvata miehistön jäsenille taattu vähimmäispalkka ja ottaa kannettavaksi laivanvarustajien maksettavina olevat, näitä miehistön jäseniä koskevat sosiaaliturvamaksut. Koska korvausten maksaminen on yritysten velvollisuus, on katsottava, että palkan ja sosiaaliturvamaksujen korvaaminen tietyltä ajalta vähentää kustannuksia, jotka ovat yleensä näiden kalastusalan yritysten vastuulla.
- (28) Ensi arviolta voitaisiin katsoa, että kyseinen toimenpide ei ole yrityksille myönnettävää tukea, koska tavoitteena on taata kalastajien palkkojen ja sosiaaliturvamaksujen maksaminen ajalta, jolloin kalastustoiminta on jouduttu lopettamaan tilapäisesti, joten tämä ei olisi merkinnyt selvää etua asianosaisille yrityksille. Koska kyseisen toimenpiteen tarkoituksena oli laivanvarustajien ja alusten miehistön välisen työsopimuksen voimassa pysyttäminen, ensiksi mainittu sopimuspuoli hyötyy siitä, koska laivanvarustajat on vapautettu työsopimuksen mukaisista velvollisuuksista kalastustoiminnan tilapäisen lopettamisen ajaksi. Se, että valtaosa laivanvarustajista ei keskeyttänyt kalastustoimintaa voidakseen hyötyä määrätyistä järjestelyistä, ei millään tavoin osoita, että kyseinen toimenpide ei hyödyttänyt näitä yrityksiä. On katsottava käyneen päinvastoin, kun otetaan huomioon, että huomattava osa laivanvarustajista (594 varustajaa 1 485:stä) noudatti toimenpidettä ja että ne päättivät keskeyttää kalastuksen joko paikallisten neuvoa-antavien kalastuskomiteoiden välityksellä siinä tapauksessa, että keskeyttäminen oli pakollista jonkin tietyn kalastuspiirin kaikille kalastajille, tai vapaaehtoisesti niissä kalastuspiireissä, joissa keskeyttäminen ei ollut pakollista. Toiminnan tilapäistä lopettamista noudattaneet yritykset hyöttyivät varmasti toimenpiteestä. Toimenpidettä voidaan siis tosiaankin pitää näille kalastusalan yrityksille myönnettynä tukena.
- (29) Toimenpide rahoitettiin Italian valtion varoilla. Tämän lisäksi on huomioitava, että koska toimenpidettä noudattaneiden yritysten tuotteita myytiin yhteisön markkinoille, Italian käyttöön ottamat toimenpiteet vahvistavat näiden yritysten asemaa sekä Italian markkinoilla sellaisiin muiden jäsenvaltioiden yrityksiin verrattuna, jotka haluavat tuoda samoillemarkkinoille omia tuotteitaan (kalastustuotteita tai kalastustuotteiden rinnalla kilpailevia muita elintarvikkeita) että muiden jäsenvaltioiden markkinoilla niillä aktiivisesti toimiviin yrityksiin verrattuna (niin ikään kyse on kalastustuotteista tai kalastustuotteiden rinnalla kilpailevista muista elintarvikkeista). Koska tutkittavana oleva toimenpide siis hyödyttää

kyseisiä yrityksiä, se vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

- (30) Tämän vuoksi on kyse EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesta valtiontuesta, joka on periaatteessa kielletty tämän saman 87 artiklan 1 kohdan nojalla. Toimenpidettä voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana vain siinä tapauksessa, jos siihen voidaan soveltaa jotain EY:n perustamissopimuksessa määrättyä poikkeusta. Koska tämä toimenpide koskee kalastusalan yrityksiä, sitä on tarkasteltava kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tutkimiseksi annettujen suuntaviivojen perusteella.

B. Toimenpiteen soveltuvuus suuntaviivojen 2.2.2 kohdan toisen alakohdan sekä asetuksen (EY) N:o 2792/1999 12 artiklan 6 kohdan kanssa

- (31) Päätöksessään menettelyn aloittamisesta komissio oli vahvistanut, ettei se voisi vedota kyseisiin suuntaviivoihin eikä mainittuun asetukseen, koska Italian viranomaiset eivät olleet toimittaneet sellaisia tietoja, joiden pohjalta olisi voitu päätellä, että tilapäinen keskeyttäminen oli tehty luonnonvarojen suojelusuunnitelmien puitteissa. Italian viranomaiset vastustavat tätä kantaa ja katsovat, että toimenpide soveltuu yhteismarkkinoille, koska se on sosiaalinen liitännäistoimenpide, josta on säädetty asetuksen (EY) N:o 2792/1999 12 artiklan 6 kohdassa. Italian viranomaisten mukaan komissio ei voisi torjua tätä väittämää sen perusteella, että tieteellisteknis-taloudellista kalastuskomiteaa ei ole kuultu, koska tämä kuuleminen ei ole pakollinen.
- (32) On totta, että tieteellisteknis-taloudellisen kalastuskomitean kuuleminen ei ole pakollista. Komission aikomus ei kuitenkaan ollut pyytää komitean näkemystä. Kun sitä vastoin otetaan huomioon, että edellä mainitun asetuksen 12 artiklan 6 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat myöntää korvauksia veden luonnonvarojen suojelusuunnitelmien toteuttamisen tukemiseksi, komissio katsoo, että sen on suoritettava vähimmäistarkastus voidakseen todeta, onko tällainen veden luonnonvarojen suojelusuunnitelma todellakin olemassa ja onko tällainen suunnitelma vahvistetun tavoitteen mukainen. Tällaisessa suunnitelmassa olisi voitu esimerkiksi mainita tapausta koskevat lajit, ennakoitu vaikutus biomassaan sekä kalastustoimintaan kohdistuvat odotetut edut jne.
- (33) Tässä tapauksessa komissio kuitenkin toteaa, että tällaista suunnitelmaa ei ole olemassa. Italian viranomaiset toimittivat vain neljä kirjallisuusviitettä täsmentämättä, millä näiden teosten sisältämällä väitteillä ne olisivat voineet perustella kyseiset tekniset keskeytykset, vaikka komissio nimenomaan kehottikin niitä toimimaan näin (5 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyssä kirjeessä). Tämä seikka on mainittu myös kirjeessä, jossa Italian viranomaisille ilmoitettiin muodollisen tutkintamenettelyn

aloittamisesta, eivätkä Italian viranomaiset antaneet vastauksessaan sellaista tietoa, josta kävisi ilmi, että veden luonnonvarojen suojelusuunnitelma oli todellakin olemassa. Näin ollen komissio katsoo, että tässä asiassa tutkittua toimenpidettä ei voida perustella suuntaviivojen 2.2.2 toisen alakohdan eikä asetuksen (EY) N:o 2792/1999 12 artiklan 6 kohdan nojalla.

C. Toimenpiteen soveltuvuus suuntaviivojen 2.2.8 kohdan kanssa

- (34) Suuntaviivojen 2.2.8 kohdan mukaan sillä ehdolla, että kaikki tapaukset tutkitaan, yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää sellaisia valtiontukia, joilla on tarkoitus kannustaa toteuttamaan kalavarojen säilyttämistä ja hallintaa tähtääviä toimenpiteitä tai tukea niiden toteuttamista niin, että kalavarojen määrää rajoitetaan ankarimmin teknisin toimin kuin tietyistä kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä 7 päivänä lokakuuta 1986 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3094/86⁽⁷⁾ (asetus korvattu asetuksella (EY) N:o 894/97⁽⁸⁾) ja asetuksella (EY) N:o 850/98⁽⁹⁾) sisältämät vähimmäisvaatimukset. Italian viranomaiset katsovat, että toteutettua toimenpidettä voidaan pitää soveltuvana suuntaviivojen 2.2.8 kohdan perusteella.
- (35) Näissä asetuksissa on määritelty erilaiset veden luonnonvarojen tekniset säilyttämis- ja hallintatoimet, toisin sanoen toimet, joissa vahvistetaan kalastusalueen mukaan pyydyksiin liittyvät vaatimukset (pyydyslajit, koko, silmukkatyyppit, kaudet, jolloin kalastus on kielletty) ja kalastettavat lajit (vähimmäiskoko, kaudet, jolloin kalastus on kielletty).
- (36) Ensi arvion perusteella voidaan toki myöntää, että yleistä toimenpidettä, jolla kielletään kalastus jonakin tiettyinä kautena ja jollakin tietyllä alueella, voidaan pitää, vaikkakin eri mittakaavassa, tämänkaltaisena teknisenä toimenpiteenä, koska sen tarkoitus on rajoittaa pyyntiä ankarimmin toimin kuin kyseisessä asetuksessa säädettyissä vähimmäisvaatimuksissa. Tässä tapauksessa sosiaalista liitännäistoimenpidettä, jonka Italian viranomaiset toteuttivat, voitaisiin pitää yhteismarkkinoille soveltuvana suuntaviivojen 2.2.8 kohdan nojalla.
- (37) Suuntaviivojen 2.2.8 kohdassa kuitenkin määrätään, että komission on tutkittava toimenpide tapauskohtaisesti ja että sen tavoitteena ei pidä olla muu kuin kalavarojen välttämätön säilyttäminen. Toimenpidettä ei siis automaattisesti voida pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Toimenpide on perusteltava sen tavoitteiden avulla ja ottaen huomioon ne vaikutukset, jotka sillä on asianosaisten kalastajien harjoittamaan kalastustoimintaan.

⁽⁷⁾ EYVL L 288, 11.10.1986, s. 1.

⁽⁸⁾ EYVL L 132, 23.5.1997, s. 1.

⁽⁹⁾ EYVL L 125, 27.4.1998, s. 1.

(38) Kuten Italia huomautuksissaan ilmoitti, tässä tapauksessa komissio hyväksyi tukijärjestelmän vuosina 1998 ja 1999 suuntaviivojen 2.2.8 kohdan perusteella. Tästä huolimatta, vaikka Italian hallitus esitti yleisen perustelun kalavarojen biomassan kasvusta, se ei esittänyt min-käänlaista erityistä perustelua, joka tukisi kyseistä toimenpidettä. Näin ollen, vaikka komissio myöntääkin, että kalastuksen yleinen kieltäminen on asetusten (ETY) N:o 3094/86 tai (EY) N:o 850/98 mukainen, se katsoo, ettei se ole saanut sellaisia tietoja, joiden perusteella se voisi pitää toimenpidettä vielä yhden vuoden ajan yhteismarkkinoille soveltuvana.

D. Toimenpiteen soveltuvuus suuntaviivojen 2.10.3 kohdan kanssa

- (39) Suuntaviivojen 2.10.3 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää suoria tukia, jotka on suunnattu kalatalous- ja vesiviljelyalan työntekijöille ja jotka on myönnetty sellaisten sosiaalis-taloudellisten liitännäistoimenpiteiden puitteissa, joiden tavoitteena on voittaa erityiset vaikeudet, jotka johtuvat kapasiteettiin mukautumisesta tai sen vähentämisestä (esimerkiksi koulutukseen myönnettävä tuki, tuotantoalan vaihtamiseen myönnettävä tuki jne.).
- (40) Tutkittavaa toimenpidettä ei toteutettu kapasiteettiin mukautumiseen tai sen vähentämiseen liittyvien vaikeuksien voittamiseksi. Näin ollen edellä mainitun kohdan ensimmäistä alakohtaa ei voida tässä tapauksessa soveltaa.
- (41) Myöskään varhaiseläkkeeseen liittyviä tukia koskevaa toista alakohtaa ei voida ottaa huomioon.
- (42) Jäljelle jää kolmas alakohta, jonka pohjalta komissio tutkii tapauskohtaisesti muita sosiaalis-taloudellisia toimenpiteitä.
- (43) Koska komissio nojautuu siihen, mitä Italian kalastajia edustavat ammattijärjestöt ovat ilmoittaneet huomautuksissaan, joista Italian viranomaiset olivat yhtä mieltä, se toteaa, että tarkasteltavalla toimenpiteellä suojellaan nykyisiä työsopimuksia. Menettely siis estää irtisanomasta miehistön jäseniä. Vaikka samat miehistön jäsenet todennäköisesti palkataan uudelleen, kun tilapäisesti keskeytetty toiminta jälleen aloitetaan, uudelleen palkkaamista ei voida mitenkään varmistaa. Tukea voitaisiin verrata väliaikaiseen työttömyyskorvaukseen, jonka ansiosta miehistön jäsenet säilyttävät työpaikkansa ja oikeutensa sosiaaliturvaan. Koska tällainen korvaus vastaa vähimmäispalkkaa, ei ole olemassa vaaraa siitä, että kor-

vausta maksettaisiin enemmän kuin palkkaa, jota olisi maksettu, mikäli toiminta olisi jatkunut samana kautena.

- (44) Jotta tukia voidaan tulevina vuosina pitää yhteismarkkinoille soveltuvina, ne on pantava täytäntöön veden luonnonvarojen suojelusuunnitelman puitteissa nyt voimassa olevien suuntaviivojen 2.2.2 kohdan mukaisesti. Tällaista suunnitelmaa ei ollut tehty vuodelle 2000. Komissio voi kuitenkin poikkeustapauksessa vuoden 1997 suuntaviivojen 2.10.3 kohdan kolmannen alakohdan nojalla katsoa, että kyseinen toimenpide soveltuu yhteismarkkinoille.

VI

PÄÄTELMÄT

- (45) Valtiontuki, jonka Italia toteutti, perustuu 23 päivänä marraskuuta 2000 laiksi N:o 343 muutetun 26 päivänä syyskuuta 2000 annetun asetuksen N:o 265 5 pykälään, ja se soveltuu yhteismarkkinoille.
- (46) Komissio toteaa, että Italia on toteuttanut kyseisen tukitoimenpiteen rikkoen EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa. Kyseinen tuki kuitenkin soveltuu yhteismarkkinoille vuonna 1997 annettujen suuntaviivojen 2.10.3 kohdan kolmannen alakohdan nojalla,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Italian toteuttamat kalastajia koskevat toimenpiteet perustuvat 23 päivänä marraskuuta 2000 laiksi N:o 343 muutetun 26 päivänä syyskuuta 2000 annetun asetuksen N:o 265 5 pykälään, ja ne soveltuvat yhteismarkkinoille.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 13 päivänä marraskuuta 2002.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen

KOMISSION PÄÄTÖS,**tehty 13 päivänä marraskuuta 2002,****valtioneuoston, joka on myönnetty kalastajille ja simpukanviljelijöille kasviliman aiheuttaman saastumisen sekä kalastuksen teknisen keskeyttämisten vuoksi Adrianmerellä vuonna 2000***(tiedoksiannettu numerolla K(2002) 4365)***(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)***(2003/88/EY)*

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 88 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 14 kohdan,

on 88 artiklan 2 kohdan mukaisesti kehottanut asianosaisia esittämään huomautuksensa ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I

MENETTELY

- (1) Italian pysyvä edustusto Euroopan unionissa ilmoitti komissiolle 26 päivänä syyskuuta 2000 päivätyllä ja 28 päivänä syyskuuta vastaanotetuksi kirjatulla kirjeellä maantieliikenteen ja kalastuksen alojen kiireellisiä toimia koskevasta asetusluonnoksesta. Asetusluonnoksessa säädetään eri toimenpiteiden toteuttamisesta näiden kahden alan hyväksi. Näitä ovat esimerkiksi kyseisen asetuksen 4 pykälän 1–4 ja 6–10 momentissa tarkoitettut toimet korvausten maksamiseksi Adrianmeren kalastajille ja simpukanviljelijöille. Toimenpiteet on kirjattu valtioneuoston, josta on ilmoitettu numerolla N 159C/2000.
- (2) Italian viranomaiset toimittivat myöhemmin komissiolle 2 päivänä lokakuuta 2000 päivätyllä kirjeellä edellä mainitun asetuksen (joka annettiin 26 päivänä syyskuuta 2000 numerolla 265), joka julkaistiin Italian virallisessa lehdessä 27 päivänä syyskuuta 2000. Italian viranomaisilta on pyydetty täydentäviä tietoja neljään otteeseen 23 päivänä marraskuuta 2000 sekä 20 päivänä helmikuuta, 30 päivänä toukokuuta ja 5 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyillä kirjeillä, joihin on saatu vastaus 5 päivänä helmikuuta, 2 päivänä toukokuuta, 31 päivänä toukokuuta ja 24 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyillä kirjeillä. Toimitettujen tietojen joukossa olivat etenkin 5 päi-

vänä helmikuuta 2001 päivätyllä kirjeellä ilmoitettu, 23 päivänä marraskuuta 2000 annettu laki N:o 343 (asetus N:o 265 muutettiin laiksi N:o 343), joka julkaistiin Italian virallisessa lehdessä 25 päivänä marraskuuta 2000, sekä kolme maa- ja metsätalousministerin määräystä, jotka on tehty 19 päivänä heinäkuuta, 3 päivänä elokuuta ja 22 päivänä joulukuuta 2000 ja joihin sisältyvät asiaa koskevat soveltamismääräykset.

- (3) Korvausten konkreettisista soveltamissäännöistä 3 päivänä elokuuta ja 22 päivänä joulukuuta 2000 annettuja ministerin määräyksiä oli mahdollista soveltaa välittömästi. Koska ei ollut olemassa määräystä, jonka mukaan komission on annettava alustava hyväksyntänsä lain ja sen soveltamissäännösten voimaan saattamiseksi, kyseiset toimenpiteet saatettiin panna välittömästi täytäntöön. Sen vuoksi asia kirjattiin 9 päivänä helmikuuta 2001 ilmoittamattomien tukien luetteloon numerolla 12/2001.
- (4) Komissio ilmoitti 13 päivänä marraskuuta 2001 päivätyllä lopullisella kirjeellä K(2001) 3465 Italianle, että vaikka 19 päivän kesäkuuta ja 19 päivän heinäkuuta 2000 välisenä aikana suoritettujen kalastuksen keskeyttämisten vuoksi kalastajille maksettu korvaus katsottiin yhteismarkkinoille soveltuvaksi, päätettiin aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen muodollinen tutkintamenettely korvauksesta, joka myönnettiin kalastajille 19 päivänä heinäkuuta 2000 jälkeen toteutettujen kalastuksen keskeyttämisten vuoksi, sekä simpukantuottajille myönnetystä korvauksesta. Italia toimitti huomautuksensa komissiolle 20 päivänä joulukuuta 2001 päivätyllä kirjeellä, jota seurasi toinen, 20 päivänä helmikuuta 2002 päivätty kirje.
- (5) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 29 päivänä tammikuuta 2002 ⁽²⁾. Komissio on kehottanut mahdollisia asianosaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä toimenpiteestä. Komissio vastaanotti 27 päivänä helmikuuta 2002 kolmen järjestön, Federcoopesca, Lega Pesca ja AGCI Pesca, yhdessä laatimaan kirjeen. Kirje toimitettiin Italian viranomaisille asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.⁽²⁾ EYVL C 25, 29.1.2002, s. 12.

II

KUVAUS TOIMENPITEISTÄ

- (6) Kyseisiä toimenpiteitä sovelletaan Adrianmeren alueen kalastuspiireihin Triesten ja Brindisin välillä; tämän alueen satamahallintojen piiriin lasketaan Castron, Tricasen, Santa Maria di Leucan sekä Otranton satamahallinnot, jotka sijaitsevat Adrianmereen rajoittuvalla rinteellä Gallipolin kalastuspiirissä.

2.1 Toimenpiteet kalastajien hyväksi

- (7) Tarkastelun kohteeksi otettiin kaksi toimenpidettä, jotka koskivat kahta eri ajanjaksoa: 19 päivän kesäkuuta ja 19 päivän heinäkuuta 2000 välistä aikaa sekä 44 päivän aikaa 20 päivästä heinäkuuta 2000 alkaen.

2.1.1 Ajanjakso 19. kesäkuuta–19. heinäkuuta 2000

- (8) Tätä korvaavaa toimenpidettä sovellettiin valtamerikalastukseen oikeutettuja kalastusyksiköitä lukuun ottamatta kaikkiin niihin kalastusyksiköiden varustamoihin, jotka ovat joutuneet keskeyttämään toimintansa kasvimaesiintymien vuoksi. Korvaus vastasi tulonmenetyksiä niiltä päiviltä, jolloin kalastustoiminta oli jouduttu keskeyttämään, ja se laskettiin edellisenä vuonna samalta ajalta saatujen tulojen perusteella. Korvauksen määrä oli korkeintaan 7,5 miljoonaa Italian liiraa (3 873 euroa) niiden alusten osalta, joiden bruttorekisteritonni (BRT) on alle 10, ja noin 20 miljoonaa Italian liiraa (10 329 euroa) niiden alusten osalta, joiden BRT on yli 10. Komissio piti toimenpidettä yhteismarkkinoille soveltuvana.

2.1.2 Ajanjakso 19. heinäkuuta 2000 jälkeen

- (9) Kyseistä ajanjaksoa, jonka osalta muodollinen tutkintamenettely aloitettiin, koskevat korvausten maksuun liittyvät perussäännökset sisältyivät 23 päivänä marraskuuta 2000 annetun lain N:o 343 4 pykälän 1 momenttiin. Niiden nojalla oli tarkoitus maksaa korvauksia eri luokkiin kuuluville kalastajille sen vuoksi, että he olivat joutuneet lopettamaan kalastuksen tilapäisesti kasvimaesiintymien takia 20 päivästä heinäkuuta 2000 alkaen. Italian viranomaisten mukaan tämän tilapäisen lopetuksen tarkoituksena oli myös edistää kalavarojen biomassan lisääntymistä Adrianmerellä.
- (10) Täydentävät määräykset sisältyivät 19 päivänä heinäkuuta ja 3 päivänä elokuuta 2000 annettuihin maa- ja metsätalousministerin määräyksiin. 19 päivänä heinäkuuta 2000 annetun määräyksen mukaan kyseistä toimenpidettä sovelletaan pelagisilla trooleilla (pesca allo strascico e/o volante) pyytäviin aluksiin, joille kalastuksen tekninen keskeyttäminen on pakollinen, ja mahdollisesti vapaaehtoiselta pohjalta aluksiin, jotka ovat oikeutettuja pyytämään pohja- ja/tai kierrepyydyksillä (sistemi da posta e/o circuizione). Tuen ulkopuolelle jäävät valtamerikalastusta harjoittavat alukset. Sekä laivanvarustajia että kalastajia koskevan tuen kustannukset ovat 28,4 miljoonaa euroa.

- (11) Laivanvarustajille on maksettu korvausta, joka on laskettu aluksen vetoisuuden sekä heiltä perittyjen sosiaaliturvamaksujen perusteella.

- (12) Korvaus sitä päivää kohti, jolloin kalastus oli jouduttu keskeyttämään, laskettiin alusten vetoisuuden perusteella seuraavasti:

Aluksen luokka (bruttorekisteritonnia, BRT)	Korvauksen kokonaismäärä (euroissa)
0 < 25	4,52 × BRT + 20
25 < 50	4,30 × BRT + 25
50 < 70	3,50 × BRT + 65
70 < 100	3,12 × BRT + 88
100 < 200	2,74 × BRT + 120
200 ja yli	2,36 × BRT + 177

Aluksen luokka (bruttovetoisuuden mukaan)	Korvauksen kokonaismäärä (euroissa)
0 < 10	5,2 × BRT + 20
10 < 25	4,3 × BRT + 30
25 < 50	3,2 × BRT + 55
50 < 100	2,5 × BRT + 90
100 < 250	2,0 × BRT + 140
250 ja yli	1,5 × BRT + 265

- (13) Korvausta maksetaan enintään 30 päivältä.
- (14) Aluksen miehistön sosiaaliturvamaksuihin voidaan sitä vastoin myöntää korvauksia enintään 44 päivältä.
- (15) Kalastustoiminnan lopetuksen kohteena olleiden alusten miehistölle maksetaan taattua vähimmäispalkkaa vastaava korvaus maksetaan niin ikään enintään 44 päivältä.

2.2 Toimenpiteet simpukanviljelijöiden hyväksi

- (16) Simpukanviljelijöille maksettavia korvauksia koskevat perussäännökset sisältyvät 23 päivänä marraskuuta 2000 annetun lain N:o 343 4 pykälän 6 momenttiin. Niiden perusteella on tarkoitus maksaa korvauksia simpukantuottajille (joko simpukankasvattajille tai luonnon-särkillä simpukoita viljeleville tuottajille) Adrianmeren kasvimaesiintymien vuoksi aiheutuneista tulonmenetyksistä. Täytäntöönpanoa koskevat määräykset sisältyvät 22 päivänä joulukuuta 2000 annetun maa- ja metsätalousministerin päätöksen 1 pykälään.

- (17) Korvaus on enintään 30 prosenttia kärsityistä tappioista, ja tämä lasketaan tulonmenetyksistä edellisen vuoden liikevaihdon perusteella. Kyseiseen toimenpiteeseen myönnetyn määrärahan suuruus on 1 500 miljoonaa Italian liiraa (774 685 euroa) yhteensä 34:lle tukea saavalle yritykselle.
- (18) Tuen ulkopuolelle jäävät ne simpukanviljelijät, jotka ovat jo saaneet korvauksia muista lähteistä. Komissio muistuttaa tältä osin, että se katsoi yhteismarkkinoille soveltuviksi Friuli-Venezia Giulian alueen simpukantuottajien hyväksi vuonna 2000 saman kasvilimailmiön vuoksi toteutetut korvaustoimenpiteet (Italian hallitukselle samassa, 17 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyssä kirjeessä SG(2001) D/289817 toimitettu päätös).
- ### 2.3 Menettelyn käynnistämiseen johtaneet syyt
- #### 2.3.1 Toimenpiteet kalastajien hyväksi
- (19) Tarkasteltavana olevia toimenpiteitä on arvioitu EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan sekä kalastus- ja vesiviljelyalan valtioneuvoston tarkastelemista koskevien, vuonna 1973 hyväksytyjen suuntaviivojen⁽³⁾ (jäljempänä 'suuntaviivat') perusteella. Arviossa otettiin huomioon ne syyt, joilla Italian viranomaiset perustelivat kyseisten toimenpiteiden toteuttamista. Suuntaviivat tulivat voimaan päivänä, jona kyseiset tukitoimenpiteet otettiin käyttöön.
- (20) Italian viranomaiset perustelivat toimenpiteen toteuttamista kasvilimailmiöllä myös 19. heinäkuuta 2000 jälkeisen ajan osalta. Toimitetuista tiedoista ei kuitenkaan ilmennyt, että kyseisenä ajanjaksona tapahtuneet kalastuksen keskeyttämiset olisivat johtuneet kasvilimailmiöstä. Näin ollen komissio katsoi, ettei myönnettyjä korvauksia olisi pitänyt voida hyväksyä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan perusteella. Tuossa kohdassa yhteismarkkinoille soveltuviksi tuiksi katsotaan tuet luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi.
- (21) Lisäksi Italia on perustellut kalastuksen lopettamista kyseisenä ajanjaksona tavoitteella edistää kalavarojen biomassan lisääntymistä.
- (22) Edellä mainittujen suuntaviivojen 2.2.2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan tukea kalastustoiminnan tilapäiseen lopettamiseen voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos sen tarkoituksena on korvata osittain tulonmenetykset, jotka johtuvat kalastustoiminnan tilapäisestä lopettamisesta erityisesti biologisista syistä johtuvien odottamattomien ja kertaluonteisten tapahtumien vuoksi.
- (23) Italian viranomaisten toimesta tapahtunut kalastuksen tilapäisen lopettamisen ulottaminen 19. heinäkuuta 2000 jälkeiselle ajanjaksolle ei kuitenkaan näyttänyt noudattavan edellä mainittua logiikkaa tuen myöntämisen perusteista. Lopettaminen ei johtunut luonnonmullistukseen verrattavissa olevasta tapahtumasta, eikä sen perustelemiseksi ollut toimitettu tieteellisiä selvityksiä tai muita sellaisia tieteellisiä tutkimuksia, joista olisi käynyt ilmi sellainen kalavarojen odottamaton ja ennalta arvaamaton väheneminen, joka olisi tehnyt välttämättömäksi erityistoimenpiteisiin, kuten kalastuksen tilapäiseen lopettamiseen, ryhtymisen kalavarojen elvyttämiseksi. Komissio huomautti lisäksi, että Italia oli jo edellisinä vuosina toteuttanut korvaustoimenpiteitä vastaavanlaisen tilapäisten opetusten vuoksi. Komissio ei ollut esittänyt huomautuksia vuoden 1999 osalta toimenpiteistä, jotka oli käsitelty numerolla N 419/99 ja jotka sisältyvät Italian hallitukselle 17. syyskuuta 1999 lähetettyyn kirjeeseen SG(99) D/7551; vuoden 1998 osalta toimenpiteistä, jotka oli käsitelty numerolla NN 101/98 ja jotka sisältyvät 23. kesäkuuta 1999 kirjattuun kirjeeseen SG(99) D/1581; vuoden 1997 osalta toimenpiteistä, jotka oli käsitelty numerolla NN 99/97 ja jotka sisältyvät 6. elokuuta 1997 kirjattuun kirjeeseen SG(97) D/6770. Kyseisiä toimenpiteitä on sovellettu myös Adrianmeren kalastukseen. Vuotta 2000 koskenut korvaava toimenpide ei ollut nähtävästi kertaluonteinen, joten sitä ei voitu pitää yhteismarkkinoille soveltuvana edellä mainittujen suuntaviivojen kohdan 2.2.2 ensimmäisen kohdan mukaan.
- (24) Komissio voi edellä mainittujen suuntaviivojen toisen kohdan nojalla katsoa, että kalastustoiminnan tilapäisen lopettamisen vuoksi toteutettu tukitoimenpide soveltuu yhteismarkkinoille sillä edellytyksellä, että kyseinen toimenpide tutkitaan erikseen ("tapauskohtainen" tutkimus). Komissio olisi voinut katsoa yhteismarkkinoille soveltuvuuden edellytysten olleen olemassa, jos kyseinen kalastustoiminnan tilapäinen lopettaminen olisi voitu rinnastaa kalatalousalan rakenteellisia toimia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2792/1999⁽⁴⁾ 16 artiklan 1 kohdassa säädettyihin olosuhteisiin, toisin sanoen erityisesti biologisista syistä johtuvan odottamattoman olosuhteen tapauksessa (a alakohta) taikka tapauksessa, jossa otetaan käyttöön elvytysuunnitelma ehtymisvaarassa olevia kalavaroja varten (c alakohta). Erityisesti kalastajien hyväksi toteutettavien toimenpiteiden osalta kyseisen asetuksen 12 artiklan 6 kohdassa säädetään jäsenvaltioiden mahdollisuudesta ottaa käyttöön sosiaalisia liitännäistoimenpiteitä veden luonnonvarojen suojelusuunnitelmien puitteissa. Kyseistä tilapäistä kalastustoiminnan lopettamista ei voitu rinnastaa yhteenkään näistä tapauksista.
- (25) Edellä mainitun perusteella sekä alustavassa arviossa, jonka laatimisesta säädetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklassa, komissio katsoi, että oli olemassa vahva epäily kyseisten toimenpiteiden yhteenso-

⁽³⁾ EYVL C 100, 27.3.1997, s. 12.

⁽⁴⁾ EYVL L 337, 30.12.1999, s. 10.

pivuudesta kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevien suuntaviivojen kanssa.

2.3.2 Toimenpiteet simpukanviljelijöiden hyväksi

- (26) Säädettyillä toimenpiteillä pyrittiin maksamaan simpukantuottajille (joko simpukankasvattajille tai luonnonsärkillä simpukoita viljeleville tuottajille) korvauksia kasvilimailmiön vuoksi heille aiheutuneiden tulonmenetysten vuoksi.
- (27) Komissio on myöntänyt, että korvauksilla pyrittiin korvaamaan luonnonmullistuksen, tässä tapauksessa kasvilevien, aiheuttamat tulonmenetykset, ja että ne voitiin siten katsoa yhteismarkkinoille soveltuviksi. Italian viranomaisten toimittamilla tiedoilla ei kuitenkaan ole voitu varmuudella poistaa sitä mahdollisuutta, että vahingonkorvauksia olisi maksettu liikaa. Ei nimittäin ole voitu todistaa, että 30 prosenttia edellisen vuoden liikevaihdosta ylittäisi simpukanviljelijöille kasvilimailmiön vuoksi aiheutuneiden vahinkojen kokonaissumman. Tämän vuoksi oli edelleen aihetta epäillä kyseisen toimenpiteen yhteensopivuutta EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan kanssa.

III

ITALIAN HUOMAUTUKSET

- (28) Tehtyään yhteenvedon tapauksen eri vaiheista Italian viranomaiset viittasivat huomautuksissaan asetuksen (EY) N:o 2792/1999 16 artiklan 1 kohdan säännöksiin, jotka koskevat kalastustoiminnan tilapäistä lopettamista biologisista syistä johtuvien odottamattomien olosuhteiden vuoksi. Italia katsoo, että kasvilevien esiintymistä voidaan nimenomaisesti pitää poikkeuksellisenä ja odottamattomana ilmiönä.
- (29) Italia kiistää komission kannan, jonka mukaan komissio on jakanut kalastustoiminnan lopettamisen kahteen ajanjaksoon, ajanjaksoon ennen ja jälkeen 19. heinäkuuta 2000. Italian mukaan tällainen valinta on sattumanvarainen. Italian mukaan 19. heinäkuuta ei viittaa kasvilimailmiöön vaan yksinkertaisesti sen kokouksen ajankohtaan, jossa päätettiin siirtyä kalastuksen vapaaehtoiseen lopettamisesta sen pakolliseen lopettamiseen. Italian hallinto- viranomaiset kehottivat kalastajien niille toimittamien alustavien tietojen perusteella tutkimuslaitoksia seuraamaan kasvilimailmiön kehittymistä. Valtamerikalastuksen neuvonantava keskuskomitea ei voinut menettelyyn liittyvien syiden takia ottaa kyseisten tutkimuslaitosten laatimia selvityksiä huomioon ennen 19. heinäkuuta, eikä kyseisten selvitysten perusteella siis voitu tehdä kalastustoiminnan lopettamista koskevaa päätöstä ennen tuota päivämäärää.
- (30) Toisaalta vaikka on totta, että perättäisistä tieteellisistä selvityksistä ilmeni kasvilevien väheneminen 19. heinä-

kuuta jälkeen, yhtä lailla totta on myös se, että tuona ajankohtana kasvilima aiheutti välitöntä haittaa kalastajille ja ettei ilmiön lopullista päättymistä ollut mahdollista ennakoita. Kalastustoiminnan lopettamisajanjaksoa olisi voitu myöhemmin laadittujen tieteellisten selvitysten perusteella lyhentää, mutta käytännössä oli välttämätöntä ottaa huomioon se, että ilmiön kehitymisestä ei ollut varmuutta.

- (31) Italian viranomaiset toimittivat lisäksi 20 päivänä helmikuuta 2002 päivätyllä kirjeellä lyhennelmän Fanon meribiologian ja kalastuksen tutkimuslaboratorion laatimasta tieteellisestä selvityksestä. Selvityksen mukaan kasvileviä oli eniten heinäkuussa, jonka jälkeen ne vähenivät elokuussa ja hävisivät kokonaan syyskuussa. Elokuussa kasvilimamassat liikkuiivat ensin Adrianmeren keskiosaan ja sen jälkeen eteläosaan, mikä mahdollisti paluun normaalkalastukseen syyskuussa. Kasvilimaesiintymissä oli kuitenkin eroja sekä niiden sijainnin että esiintymisajankohdan suhteen.
- (32) Simpukantuottajille myönnettyistä korvauksista Italia tämentää, että korvaus, joka oli 30 prosenttia kärsityistä tappioista, vastasi edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella laskettuja menetyksiä. Korvausta anoneita yrityksiä oli 34.

IV

ASIANOSAISTEN HUOMAUTUKSET

- (33) Italialaisia kalastajia edustaa kolme järjestöä, Federcoopescas, Lega Pesca ja AGCI Pesca. Ne ilmoittivat kirjeessään, etteivät ne ymmärrä, mihin komission huomautukset perustuvat: tukitoimenpiteen perustamisesta annettussa lakitekstissä esitetään selkeästi tukitoimenpiteen perusteeksi tarve korjata tilanne, jossa kasvilevien poikkeuksellinen esiintyminen on tehnyt mahdollottomaksi harjoittaa kalastustoimintaa.
- (34) Alusten miehistö olisi jäänyt kokonaan tuloitta ilman tätä tukitoimenpidettä. Laivanvarustajat olisivat myös voineet Italian lainsäädännön perusteella irtisanoa alusten kalastajat ilman irtisanomisaikaa, mikäli valtio ei olisi vastannut kuluista. Tähän on lisättävä vielä se, että laivanvarustajien velvollisuutena ei ole palkata samoja miehistön jäseniä uudelleen.
- (35) Kasvilimailmiö alkoi edellä mainittujen järjestöjen mukaan näkyä maaliskuussa 2000 ja pahentua toukuussa. Kalastajat kääntyivät elinkeinonsa harjoittamisessa ilmenneiden vaikeuksien vuoksi Italian viranomaisten puoleen, jotta asiassa olisi ryhdytty asianmukaisiin toimenpiteisiin.

- (36) Mainitut järjestöt katsovat, että toimenpiteet, joihin Italian viranomaiset ryhtyivät, vastaavat kaikilta osin ase-
tuksen (EY) N:o 2792/1999 16 artiklan 1 kohdan sää-
nöksiä.
- (37) Simpukanviljelijöille maksetuissa korvauksissa noudatet-
tiin joka tapauksessa 30 prosentin korvauskynnystä, sillä
lakia N:o 72/92, joka mahdollistaa tämäntyyppisten kor-
vausten myöntämisen, sovelletaan ainoastaan, jos vahin-
kojen aiheuttamien kustannusten osuus on vähintään 35
prosenttia liikevaihdosta. Näin ollen kyse ei ollut liian
suurista korvauksista.
- (38) Nämä huomautukset on toimitettu Italian viranomaisille,
jotka ovat ne hyväksyneet.

V

ARVIOINTI TOIMENPITEISTÄ

A. Valtiontukien soveltuvuus

- (39) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan
mukaan jäsenvaltion myöntämä tai valtion varoista
muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai
uhkaa kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannon-
alaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vai-
kuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (40) Kalastuksen osalta voidaan todeta, että tukitoimenpiteillä
pyritään korvaamaan kalastustoiminnan tilapäisestä
lopettamisesta laivanvarustajille aiheutuneet tulonmene-
tykset ja varmistamaan taattu vähimmäispalkka alusten
kalastajille sekä kattamaan laivanvarustajilta perityt sosia-
aliturvamaksut. Laivanvarustajilta perityt korvaukset
tuovat taloudellista hyötyä ja niitä voidaan siten pitää
tukena. Koska palkat sitä vastoin olivat yritysten vastuul-
la, on syytä huomata, että palkkojen ja vastaavien sosiaa-
laturvamaksujen korvaaminen alentaa niitä kustannuksia,
joita kalastusalan asianosaiset yritykset ovat velvollisia
maksamaan. Ensiarviolta voidaan väittää, ettei palkkaku-
lujen ja sosiaaliturvamaksujen maksamista voida pitää
yrityksille myönnettynä tukena, koska tavoitteena on
taata kalastajien palkkojen ja sosiaaliturvamaksujen mak-
saminen ajalta, jolloin kalastustoiminta on jouduttu
lopettamaan tilapäisesti, ilman että tämä olisi merkinnyt
selvää etua asianosaisille yrityksille. Tältä osin on kuiten-
kin huomattava, että kyseisestä toimenpiteestä, jonka
tarkoituksena oli laivanvarustajien ja alusten miehistön
välisen työsopimuksen voimassa pysyttäminen, hyöty
ensiksi mainittu sopimuspuoli, koska laivanvarustajat on
vapautettu työsopimuksen mukaisista velvollisuuksista
kalastustoiminnan tilapäisen lopettamisen ajaksi. Näin
ollen tukitoimenpidettä voidaan pitää kalastusalan asia-
nosaisille yrityksille myönnettynä tukena.

- (41) Simpukanviljelyksen osalta voidaan todeta, että tukitoi-
menpiteellä pyritään korvaamaan kasvilimailmiön sim-
pukantuottajille aiheuttamat vahingot. Yrityksiltä perityt
korvaukset tuovat taloudellista hyötyä, ja niitä voidaan
siten pitää tukena.
- (42) Tämän lisäksi tukitoimenpiteet rahoitetaan valtion
varoista, ja edellä mainittujen yritysten tuotteet myydään
yhteisön markkinoilla. Kyseiset tukitoimenpiteet vahvis-
tavat siten näiden yritysten asemaa sekä Italian markki-
noilla sellaisiin muiden jäsenvaltioiden yrityksiin verrat-
tuna, jotka haluavat tuoda sinne omia tuotteitaan (kalas-
tustuotteita tai kalastustuotteiden rinnalla kilpailevia
muita elintarvikkeita), että muiden jäsenvaltioiden mark-
kinoilla näillä markkinoilla toimiviin yrityksiin verrat-
tuna (niin ikään kyse on kalastustuotteista tai kalastus-
tuotteiden rinnalla kilpailevista muista elintarvikkeista).
Näin ollen toimenpide, josta italialaiset yritykset hyöty-
vät taloudellisesti, vääristää tai uhkaa kilpailua ja saattaa
vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (43) Edellä esitetyn perusteella kyseiset toimenpiteet ovat
EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tar-
koitettuja valtiontukia ja ovat siten periaatteessa kiellet-
tyjä mainitun 87 artiklan 1 kohdan nojalla. Toimenpi-
teitä voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina ai-
noastaan, jos ne kuuluvat johonkin EY:n perustamissopi-
muksessa määrätyn poikkeuksen soveltamisalaan.

B. Tukitoimenpiteiden soveltuvuus EY:n perusta- missopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan kanssa

Toimenpiteet kalastuksen hyväksi

- (44) Komissio oli vahvistanut kirjeessä, jossa se ilmoitti Ita-
lialle muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta
kyseisten toimenpiteiden osalta, että se piti yhteismark-
kinoille soveltuvina 19 päivän kesäkuuta ja 19 päivän
heinäkuuta 2000 väliseksi ajaksi kalastustoiminnan tila-
päisen lopettamisen vuoksi kalastajille myönnettyjä kor-
vauksia, sillä lopettamisen syynä oli kasvilimailmiö, jota
voitiin pitää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2
kohdan b alakohdassa tarkoitettuna luonnonmullistukse-
na. Vuoden 2000 heinäkuun 19 päivän jälkeiselle ajalle
myönnettyjä tukia koskeva muodollinen tutkintamenet-
tely aloitettiin, koska Italian viranomaisten toimittamien
eri tietojen perusteella ei voitu päätellä, että kalastuksen
lopettaminen olisi tosiasiaa johtunut kasvilimailmiöstä.
- (45) Italian viranomaisten tietoihin, jotka ne toimittivat vas-
tauksena muodollisen tutkintamenettelyn aloittamiseen,
sisältyi täydentäviä seikkoja, joista ilmeni, että kalastus-
toiminnan tilapäinen lopettaminen, josta päätettiin 19
päivänä heinäkuuta 2000 annetulla maa- ja metsätalous-
ministerin määräyksellä ja joka koski 20 päivän heinä-
kuuta ja 1 päivän syyskuuta välistä ajanjaksoa, johtui
kasvilimailmiöstä. Kuten myös Italian viranomaiset ovat

- todenneet, kalastustoiminnan tilapäisen lopettamisen kesto olisi teoriassa voitu lyhentää, koska tilanne oli jo vähitellen normalisoitumassa elokuussa, mutta käytännössä tätä ei voitu tietää etukäteen, kun otetaan huomioon ilmiön arvaamaton ajallinen kehittyminen. Komissio katsoo näiden tietojen perusteella, että 19 päivän heinäkuuta jälkeen tapahtunut kalastustoiminnan lopettaminen, samoin kuin 19 päivän kesäkuuta ja 19 päivän heinäkuuta 2000 välisenä aikana tapahtunut lopettaminen, johtuivat molemmat samasta kasvililmästä, jota voitiin pitää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna luonnonmullistuksena.
- (46) Kalastustoiminnan tilapäisen lopettamisen vuoksi maksettuja korvauksia voitaisiin siten pitää yhteismarkkinoille soveltuvina EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti, jos korvaukset vastaavat edunsaajien tosiasiallisesti kärsimiä vahinkoja, toisin sanoen jos vahingonkorvaukset eivät ole olleet liian suuria.
- (47) Komissio panee merkille, että kalastajille on myönnetty taattua vähimmäispalkkaa vastaava korvaus. Näin ollen kyse ei ollut liian suurista korvauksista.
- (48) Laivanvarustajille tarkoitettu korvaus vastaa yhteisön kalastus- ja vesiviljelyalaa koskevien rakenteellisten tukitoimenpiteiden perusteista ja edellytyksistä 3 päivänä marraskuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) 2468/98 (5) 14 artiklassa ja liitteessä III tarkoitettua enimmäistukea. Kyseisen tukitoimenpiteen edellyttämän korvaussumman asettamisessa ei voida viitata yksinomaan mainittuun asetukseen, sillä se on kumottu ja korvattu asetuksella N:o 2792/99. Koska kuitenkin sekä viimeksi mainitussa asetuksessa että asetuksessa N:o 2468/98 säädetään kalastustoiminnan tilapäisen lopettamisen rahoittamisesta kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineestä (KOR) määrittelemättä tuen määrää (joka jätetään jäsenvaltioiden päätettäväksi sanotun kuitenkin rajoittamatta valtioneuvoston koskevan lainsäädännön soveltamista; rahoituksen jako vahvistetaan vain jäsenvaltion ja KOR:n välillä), komissio voi hyväksyä viittauksen asetuksessa N:o 2468/98 mainittuihin enimmäismääriin. Komissio katsoo näiden huomioiden perusteella, että laivanvarustajille edellä mainittujen määrien perusteella maksettu korvaus soveltuu yhteismarkkinoille.
- (49) Muodollinen tutkintamenettely aloitettiin sen vuoksi, ettei komissio voinut sille toimitettujen tietojen perusteella vahvistaa, olivatko maksetut korvaukset kärsittyjen vahinkojen mukaisia, toisin sanoen se ei voinut vahvistaa sitä, oliko korvauksia maksettu liikaa.
- (50) Italian viranomaiset täsmensivät tutkintamenettelyn aloittamista koskeissa huomautuksissaan, että korvaukset laskettiin edellisen vuoden (1999) liikevaihdon perusteella. Italian viranomaiset täsmensivät myös, etteivät ne voineet viitata sitä edelliseen vuoteen (vuoteen 1998), koska tuona vuonna kalastustoiminta oli keskeytetty Adrianmerellä toukokuusta elokuuhun Kosovon tapahtumien vuoksi. Tuota keskeytystä seurasivat korvaavat toimenpiteet, jotka komissio oli julistanut yhteismarkkinoille soveltuviksi Italian viranomaisille lähettämässään ja 8 päivänä kesäkuuta 2000 päiväämässään kirjessään SG(2000) D/104064. Italian viranomaiset ovat kuitenkin ilmoittaneet, että vuoden 1999 tuotanto ja liikevaihto vastasivat vuoden 1997 vastaavia. Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, että vuonna 2000 kärsityistä vahingoista maksetun korvauksen laskentaperusteet voidaan tässä nimellisessä tapauksessa hyväksyä siitä huolimatta, että korvauksen määrä on laskettu vain yhden vuoden perusteella, vaikka sen laskemiseen vaaditaan tavallisesti kolme vuotta tuotantohuippujen vaikutusten pois sulkemiseksi.
- (51) Komissio toteaa lisäksi, että tämäntyyppisten korvausten maksamista varten tarkoitettujen luottojen avaamisen mahdollistamisesta 5 päivänä helmikuuta 1992 annetun lain nojalla korvauksia maksetaan vain, jos kärsittyjen vahinkojen aiheuttamien kustannusten osuus on vähintään 35 prosenttia liikevaihdosta. Tässä tapauksessa maksettuja korvauksia voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina edellä mainittujen seikkojen perusteella ja komission sellaisen normaalkäytännön mukaan, jossa edellytetään, että luonnonmullistuksen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitettuja tukia voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina vain, jos niiden vahinkojen aiheuttamien kustannusten osuus on vähintään 30 prosenttia tavanomaisesta tuotannosta. Koska kullekin yritykselle maksettava korvaus on enintään 30 prosenttia edellisen vuoden liikevaihdosta, liian suurien korvausten mahdollisuus voidaan sulkea pois tässä tapauksessa.
- (52) Koska kyseiset tuet on myönnetty kasvililmästä vuoksi, ne soveltuvat yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla.

VI

Toimenpiteet simpukantuottajien hyväksi

PÄÄTELMÄT

- (49) Muodollinen tutkintamenettely aloitettiin sen vuoksi, ettei komissio voinut sille toimitettujen tietojen perusteella vahvistaa, olivatko maksetut korvaukset kärsittyjen vahinkojen mukaisia, toisin sanoen se ei voinut vahvistaa sitä, oliko korvauksia maksettu liikaa.
- (53) Komissio toteaa, että Italia on maksanut EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti 26 päivänä syyskuuta 2000 annetulla asetuksella N:o 265 (joka muutettiin 23 päivänä marraskuuta 2000 laiksi N:o 343) kalastajien hyväksi käyttöön otetut tuet heinäkuun 19 päivän 2000 jälkeisen ajan osalta sekä simpukanviljelijöiden hyväksi käyttöön otetut tuet.

(5) EYVL L 312, 20.11.1998, s. 19.

(54) Tarkasteltavana olevat valtiontukia koskevat toimenpiteet ovat kuitenkin yhteismarkkinoille soveltuvia EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tukitoimenpiteet, jotka Italia on toteuttanut vuonna 2000 Adrianmeren kalastajien hyväksi 19 päivän heinäkuuta jälkeisenä ajanjaksona sekä Adrianmeren simpukanviljelijöiden hyväksi samana vuonna ja jotka on pantu täytäntöön 26 päivänä syyskuuta 2000 annetun ja 23 päivänä marraskuuta 2000

laiksi N:o 343 muutetun asetuksen N:o 265 4 pykälän 1–4 ja 6–10 momentilla, soveltuvat yhteismarkkinoille.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 13 päivänä marraskuuta 2002.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen
